NATIONAL LIBRARY
AUG 15 1972
BIBLIOTHEQUE NATIONALE

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE WEEKLY
NEWSPAPER FOR ALL LATVIANS

Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; Editor-in-Chief: KRISS SIDARS. Telefones: 465-7902. United States Editoral Offices — New York: Editor — V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Chicago: Editor — I. SIMANE, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A.

31. N-RS. TRESDIENA, 1972. G. 26. JŪLIJS 22. GADS

WEDNESDAY, JULY 26, 1972

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centi

Prezidenta Sadata neticamā pavēle

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO VAŠINGTONAS

● SENĀTORAM DŽORDŽAM MEKGAVERNAM NEPIECIEŠAMI VĒL DIVI BRĪNUMI ● REPUBLIKAŅU PARTIJAS KONGRESAM BŪS JĀPAGARINA TIKAI DR. KISINGERA PILNVARAS ● LIELĀKAIS ŠĪ GADA POLITISKAIS PĀRSTEIGUMS — NETICAMĀ ĒĢIPTES PREZIDENTA PAVĒLE ● NASERS BIJA TIKAI ARABU NACIONĀLISTS ● DŽONA FOSTERA DALLESA LIELĀKĀ KĻŪDA PAVĒRA DURVIS KREMLIM UZ VIDĒJIEM AUSTRUMIEM ● CENA PAR TĀLU EJOŠU POLITISKU UN MILITĀRU EKSPANSIJU BIJA AUGSTA ● ČETRAS TEORIJAS UN G. PĒTERSONA BRAUCIENS UZ MASKAVU ● VAI ARĪ LATVIJĀ REIZ RADĪSIES MŪSU PAŠU SADATS?

Atstāsim šoreiz amerikāņu šī gada lielākā iekšpolitiskā notikuma — prezidenta priekšvēlēšanu kampaņas norises izvērtēšanu citai dienai. Atzīmēsim tikai to, ka pēc Miami kongresa demokratu izraudzītais kandidāts prezidenta amatam novembŗa vēlēšanās uzvaras skurbumā izsaucies: „Vai tas nav brīnums, ka mēs, tāpat kā priekšvēlēšanās, uzvarējām arī kongresā?" Pusoficiālais japāņu laikraksts „Japan Times", komentējot Mekgaverna uzvaru, rezumē: „Demokratu partijai var palīdzēt vēl tikai brīnumi. Viens brīnums ir kā saglābt partijas vienību un otrs — kā partijas kandidāts varētu uzvarēt vēlēšanās."

Pēc mēneša turpat Miami, kur notika demokratu partijas kongress, sanāks arī republikāņu partijas delegāti, lai formāli apstiprinātu Ričarda Niksona kandidatūru no savas partijas puses. Te jāpiezīmē, ka arī republikāņu partijas delegātu sastāvā šogad būs lielākā skaitā gados jaunākie republikāņi un kuplākā skaitā būs pārstāvētas arī sievietes-republikānes. Asas politiskas mēles Vašingtonā augusta mēneša republikāņu kongresu Miami zobgalīgi nodēvējušas par „cienījamas amerikāņu politiskas partijas slimīgu sanāksmi kontrakta pagarināšanai uz nākamajiem četriem gadiem valdības galvam Dr. Kisingeram. Piedodiet pārteikšanos — pareizi jālasa: kontrakta pagarināšanu prezidentam Ričardam Niksonam."

Domāju, ka ne augustā Miami, nedz arī novembrī no krasta līdz krastam Ameriku nekādi zilie brīnumi nepārsteigs.

(Pēdējās ziņas vēstī, ka prezidents Niksons novembŗa vēlēšanās, pretēji baumām, izies ar Spiro Agņū par viceprezidentu. — Red.)

Pagājušā nedēļā starptautiskā skatuvē toties notika pirmās šķiras „zilie brīnumi", un kā tie beigsies, to vēl neviens nevar pateikt.

Ja pirms pāris mēnešiem kāds politiskais komentātors būtu rakstījis, ka 1972. gada jūlija vidū Ēģiptes prezidents Sadats iedrošināsies pavēlēt 20.000 Kremļa militāriem speciālistiem un padomdevējiem nekavējoties saiņot čemodānus ceļam atpakaļ uz plašo dzimteni, ikviens šādu komentātoru tad būtu noturējis, ja ne par lielu muļķi vai aušu, tad vismaz par pirmās šķiras lielās pasaules politikas izvērtēšanas neprašu.

Dzīvē pārsteidzošā kārtā bieži vien ir pierādījies, ka starptautiskā politikā ne vienmēr diviem pieskaitot divi, iznākumā jāraksta četri.

Brīdī, kad rakstu šīs rindas, tūkstošiem krievu militārie un techniskie padomdevēji jau kāpj lidmašīnās un kuģos. Droši vien daudziem uz rokas ir vairāk nekā tikai viens pulkstenis, bet pēc Sadata norādījuma, arabu muitnieki tam daudz vērības nepievērš. Krieviem gan aizliegts no Ēģiptes izvest zeltlietas.

Kaut arī pagaidām viss notiek „Ēģiptes un Pad. savienības labu attieksmju saglabāšanas dēļ", neviens nevar pateikt, kuŗos kapos krievu un ēģiptiešu draudzību glabās. Jau pirms trim nedēļām ietekmīgā laikraksta Al Ahram redaktors Haikals vairākos rakstos uzsvēra krievu divkosību un norādīja, ka savstarpējās palīdzības un draudzības līguma ietvaros lauvas daļu dabū Maskava un Ēģiptei jāsamierinās tikai ar drupatām. Kaut Pad. savienības sūtītais personāls dzīvoja noslēgti atsevišķos sektoros, tautā pretkrievu noskaņojums ir audzis tieši pēdējos gados. Gaisa spēkos un slepe-

(Turpinājums 13. lp.)

Gatavojoties Eiropas drošības konferencei, Pasaules brīvo latviešu apvienības darba grupas sagatavo dažādus materiālus. Apspriedē Ņujorkā par legālo memorandu piedalījās, no kreisās: Latvijas bij. senātors Augusts Rumpēters, prof. Dītrichs Lēbers no Vācijas, jurists Juris Padegs, Latvijas bij. ministrs Alfreds Bērziņš un Pasaules brīvo latviešu apvienības priekšsēdis Uldis Grava.

ASV prezidenta Apspiesto tautu nedēļas proklamācija

Sakarā ar kongresa 1959. gada 17. jūlija rezolūciju, ASV prezidents kopš tā laika katru gadu jūlija otrā pusē izsludina Apspiesto tautu nedēļu. Šogad tā izsludināta no 16. — 30. jūlijam. Rezolūcijas teksts brīvā latviskā tulkojumā ir šāds:

Universāla ir tieksme pēc cilvēka tiesībām un personiskās cieņas. Cīņa par brīvību un neatkarību pasaulē vēl tagad turpinās. Tādēļ ir piedienīgi, ka mēs, kas vērtējam mūsu dārgo mantojumu, izrādām savas simpatijas un izpratni tiem, kam brīvības un neatkarība liegta.

ASV 86. kongress pieņēma 1959. gada 17. jūlijā kopēju rezolūciju, pilnvarojot un lūdzot prezidentu proklamēt jūlija trešo nedēļu katru gadu par Apspiesto tautu nedēļu, lai atbalstītu šo sentimentu. Tādēļ es, Ričards Niksons, Amerikas Savienoto Valstu prezidents, ar šo paziņoju, ka Apspiesto tautu nedēļa sāksies 1972. gada 16. jūlijā. Es aicinu ASV pilsoņus ievērot šo nedēļu ar piedienīgām ceremonijām un aktivitātēm un mudinu atjaunoti atbalstīt visu tautu taisnīgo tieksmi pēc pašnoteikšanās un cilvēku tiesības.

To apliecinot, es noteicu 15. dienas tā Kunga 1972. un Amerikas Savienoto Valstu 197. neatkarības gadā.

Ričards Niksons

Vienotības zīmē

LATVIJAS VALSTSSVĒTKOS ŠOGAD SAGAIDĀMI AIZJŪRAS RUNATĀJI

Pasaules brīvo latviešu apvienības valdes priekšsēdis Uldis Grava mūs informē:

Latvijas valstssvētku akti ASV un Kanadā šogad noritēs latviešu vienotības zīmē, par svētku runātājiem piedaloties Austrālijas, Dienvidamerikas, Anglijas, Vācijas, Zviedrijas, Kanadas un ASV centrālo organizāciju vadītājiem. Laikā no 13. novembŗa līdz valstssvētku dienai Ņujorkā un tās tuvumā esošā Kaŗa invalidu īpašumā Rotā notiks Pasaules brīvo latviešu apvienības valdes sēde. Šī būs pirmā reize, kad latviešu globālā apvienība sanāks uz apspriedi savā pilnajā 14 valdes locekļu sastāvā no dažādām latviešu apdzīvotām zemēm. Valdes sēde izvēlēta tādā laikā, lai latviešu dzīves vadītāji citās zemēs varētu piedalīties Latvijas valsts neatkarības pasludināšanas svētkos ASV un Kanadā.

Par PBLA valdes locekļu piedalīšanos 18. novembŗa aktos PBLA izstrādājusi attiecīgas likmes svētku rīkotājiem, šādā veidā sedzot savas sēdes sasaukšanas izdevumus. Ja akts tiek sarīkots jau 11. un 12. novembŗa nedēļas nogalē, svētku runātāja maksa būtu 50 dol., kas palielināsies, ja runātāju pieprasīs tieši 18. novembŗa datumam un kādu noteiktu PBLA valdes locekli. Daudziem vietējiem aktu rīkotājiem šāds runātāju izkārtojums prasīs daudz mazākus izdevumus, nekā par ceļa naudām, kas agrāk maksātas parastajiem svētku runātājiem. Piemēram Sietlā un Portlandē, rietumu krastā, mēdz par ceļa naudām izdot vairāk simt dolaru, lai dabūtu runātāju no ASV austrumu krasta. Šoreiz šajos latviešu centros varētu klausīties kādu Austrālijas pārstāvi par tikai dažiem desmit dolāru. Ja šinī PBLA projektā iesaistītos ikviens latviešu centrs ASV un Kanadā, tad svētku izkārtojums spētu nosegt visus PBLA valdes sēdes un tālā ceļa izdevumus.

PBLA par šo pasākumu informējusi latviešu centrus Ziemeļamerikā. ALAs sekretāriātā dabūjamas attiecīgas veidlapas runātāju pieprasīšanai, kas jāizdara līdz 1. septembrim. Paredzams, ka uz PBLA sēdi ieradīsies 3 pārstāvji no Austrālijas, 3 no Eiropas, 5 no ASV, 2 no Kanadas un viens no Argentīnas. PBLA darbība līdz šim izpaudusies gandrīz vienīgi rakstveidā. Pēdējo desmit gadu laikā notikušas dažas klātienes sēdes, kuŗās piedalījies pa vienam pārstāvim no Austrālijas un Eiropas. Šajās sēdēs tomēr vienmēr bijis nospiedošs ALAs valdes locekļu pārsvars, tā nedodot sēdes gaitā visas brīvās pasaules latviešu pareizo šķērsgriezumu. PBLA novembŗa sēde būs pirmā, kuŗā būs latviešu sabiedrības ģeografisks līdzsvarojums pēc latviešu skaita atslēgas.

PBLA savai pirmajai pilna sastāva valdes sēdei paredzējusi 6 darba dienas. Katru dienu paredzētas rīta, pēcpusdienas un vakara sesijas. Galvenā sēdes darbība risināsies Rotas lauku īpašumā, kādas 120 jūdzes no Ņujorkas. Latviešu dzīves vadītājiem,

(Turpinājums 20. lp.)

Aicina palīdzēt Baltijas valstīm

BALTIJAS TAUTU AUGSTĀKO GARĪGO VADĪTĀJU APSPRIEDE TORONTO

Toronto Sv. Jāņa baznīcas sarīkojumu telpās 19. jūlijā uz kopējām pārrunām, pirmo reizi kopš daudziem gadiem, sanāca Baltijas tautu ev. lut. baznīcas trimdā augstākie vadītāji: nesen ievēlētais Igaunijas ev. lut. baznīcas archibīskaps K. Veems, archibīskaps A. Lūsis un Lietuvas ev. lut baznīcas Savienotās Valstīs seniormācītājs A. Trakis. Par šo, savā ziņā vēsturisko apspriedi archibīskaps A. Lūsis mums izteicās:

Jau sen bijām iecerējuši šādu sanāksmi, bet lielie attālumi un citi apstākļi to aizkavēja. Tagad, kad Igaunijas ev. lut. baznīcas galva no Stokholmas bija ieradies uz lielajiem igauņu svētkiem Toronto un no Čikagas varēja ierasties arī seniormācītājs A. Trakis, šāda izdevība radās. Mūsu sanāksmes galvenais mērķis bija izstrādāt kopēju iesniegumu Pasaules baznīcu apvienības centrālās komitejas sēdei, kas augusta vidū notiks Utrechtā, Holandē.

Iesnieguma teksts jau pieņemts mūsu Baznīcas virsvaldes sēdē aprīlī Toronto. Ieskatam tas piesūtīts arī igauņiem un lietuviešiem. Sekojot viņu ierosinājumam, bija jāizdara daži papildinājumi, nemainot teksta saturu. Iesniegums aicina Pasaules baznīcu apvienības centrālo padomi deklarēt, ka tā

(Pārnesums uz 8. lpp.)

LATVIJA AMERIKĀ

Trešdiena, 1972. g. 26. JŪLIJS 31. N-RS

Latviešu nedēļas laikraksts. Iznāk trešdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors KRIŠS SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 250, Ont., Canada; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N.Y., 10466, U.S.A. Tālrunis 994-7917. Čikagas redakcijas vadītāja: I. Šīmane, 5524 N. Luna Ave., Chicago, Ill. 60630, U.S.A., tālr. 774-5744. Redaktors Austrālijā: Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $2.50 tekstā $5.00 pirmajā vai pēdējā lappusē $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu katra datuma vienā numurā.

Sadats uz „savu roku" pēc krievu izraidīšanas no Ēģiptes. Ed. Keiša zīmējums

Lasītāju vēstules

VĒL PAR MARIHUANU

J. Cipāns Kanadā apgalvo, ka marihuanas briesmas esot lielākas nekā alkohola un saka, ka es aizstāvot marihuanas smēķētājus, kas kļūstot par sabiedrības nastu. Ja nemaldos, paša J. Cipāna Ontario provinces speciālā komisija atzinusi marihuanu par „nevainīgu" un ieteica tās legālu pārdošanu ar tādu pašu valsts kontroli kā alkoholam. Kāda visas Kanadas mēroga valdības komisija nesen ieteikusi marihuanas legālizēšanu. ASV prezidenta komisija gan neieteica pilnīgu legālizēšanu, bet ieskatīja, ka būtu atļaujama marihuanas kopšana un lietošana mazos kvantumos personīgām vajadzībām. Komisija arī norādīja uz iebildumiem pret marihuanas lietošanu, piemēram, ka tās lietotajs kļūstot „traks" vai ka tā pat noved nāvē un taml. Tādēļ šīs komisijas ziņojumu apzīmē par „Marihuana: A Signal of Misunderstanding". Pētījumi norāda, ka pārmērīgo marihuanas lietotāju ir tomēr samērā ļoti maz, ka šeit neizpaužas tik daudz pašas marihuanas ķīmiskā ietekme kā zināma cilvēka tips, kas vispār orientēts uz reibinātāju vielu lietošanu, t. s. „drug-oriented personality". Ja šādam cilvēka tipam noliedz marihuanu, tas vienkārši turpina „stiprinātīes" ar alkoholu, nikotīnu, LSD vai ko citu. Dievs viņus tādus radījis, un ar likumu tos nevar ierobežot. Runājot par „sociālu nastu", es lūdzu minēt kaut vienu piemēru, kur cilvēks aizgājis postā tikai marihuanas lietošanas dēļ vai kad tās lietotāji būtu sabiedrībā piedauzīgi uzvedušies, piemēram, lamājušies, kāvušies, mocījušies ar „sliktu dūšu" atklātā vietā un taml., ko gan pats esmu novērojis Jāņos, kad „muciņa iztukšota"... Nesen pēc kādiem nemieriem Masačuzetas cietumos avīžnieki aplēsa, ka katra ieslodzītā turēšana cietumā sabiedrībai izmaksājot 11.000 dol. gadā, tā tad kārtīga strādnieka algu. Lūk, tāda ir marihuanas „sociālā nasta", ja turpināsim apcietināt šīs vielas lietotājus. Vai nebūtu labāk šādas summas izdot tikai par zagļu, slepkavu, krāpnieku un citu īstu noziedznieku izolēšanu?

Juris Kaža, Ņūtonā, Mass.

NESEKMĪGI OPONENTI

Latvija Amerikā 14. jūnija numurā mani oponenti cīnās nesekmīgi, jo ticību nevienam iedot nevar. Neesmu viņu ienaidnieks, kā to varbūt paši domā, bet par viņu panākumiem tiešām priecātos, tikai tos neredz... Kas gan drīkst apšaubīt prezidenta Niksona panākumus, sevišķi viņa veiklo, spējīgo un tiešām gudro padomdevēju, kas visas lietas tik labi izkārto, ka atliek tikai visas norunas parakstīt. Tomēr ļoti žēl manu oponentu maldīšanās, kuŗi apšauba tādas sātaniskas ideoloģijas pastāvēšanu kā komūnismu, kuŗa necilvēcīgā varā visa pasaule grimst arvien dziļāk. Ko līdz vairs iezīmēt kartēs Latvijas territoriju, kad zemes valdnieki jau sen to izsvītrojuši. Cerēsim, ka to nebūs darījis Dievs savā kartē. Kad kādas populāras ASV universitātes bibliotēkā steidzos pie liela novietota globa, lai ieraudzītu sev tik mīļo zemes gabaliņu pie Baltijas jūŗas, tad vairs tā neatradu... A. Kalniņš atgādina Niksona solījumus, kas izteikti 1968. g. vēlēšanu laikā, bet cik no tiem ir piepildīti? Kuŗu partiju līderi demokratiskā valstī gan nesola? Solīja Latvijā, sola šeit, sola visur, kur notiek vēlēšanu cīņas! Tā nu mani oponenti brien pa politiskiem džungļiem, no kuŗiem netiek paši laukā, nespējot arī citus izvest.

J. Ezergailis
Klīvlendā, Ohio

DZĪVES ĪSTENĪBA

Vairāk kā 100.000 latviešu esam ārpus dzimtenes. Ja katrs ik mēnesi pārmaiņus ziedotu vienu dolaru kādai latviešu organizācijai, tad sanāktu krietna summa, bet mēs paši savā budžetā to nemaz nejustu. Bet kad pie mūsu durvīm klauvē ALA, LNAK vai DV organizācija un lūdz kādu ziedojumu, tad uztraucamies un sakām: „Ko tie trakie grib — spēj tik ziedot! Mēs to nevaram atļauties"... Latvijā dzīvojām labi, kaut arī mums nebija savu automašīnu vai ledusskapju. Dzīvokļi mums bija labi iekārtoti. Bet tad mūsu zemē iebruka „nezvērs cilvēka izskatā", kā to bībele saka. Paši dabūjām bēgt, skaisti iekārtotie dzīvokļi bija jāatstāj, paspējām paķert tikai koferi pie rokas. Mūs svaidīja no vienas vietas uz otru, līdz atļāva apmesties uz dzīvi kādā citā valstī. Tagad, pēc 20 gadiem, atkal esam kļuvuši pie turības. Mums ir mājas, automobiļi un laba dzīve. Kad ejam ciemoties, draugi un paziņas mūs labi uzņem, mēs ņemam līdzi skaistas dāvanas, kā arī pudelīti ar „stiprāku dzērienu". Dažreiz nezinām, ko lai ēdam, nezinām arī, kā lai ģērbjamies, jo ar to pašu uzvalku vai kleitu, kas kādreiz jau valkāti, vairs nevar iziet. Esam tikai aizmirsuši, ka kādreiz bijām cietuši. Ne vairs atceramies 14. jūniju, ne 18. novembri. Baznīcas šinīs dienās ir patukšas, mums nav laika vai gribas tur iet. Kādreiz bija Draudzīgais aicinājums un devām grāmatas, tagad vairs nespējam atbalstīt latviešu organizācijas. Neaizmirsīsim savu tēvzemi un tautu, bet būsim latvieši vismaz mūsu sēru un neatkarības dienām. Pildīsim savu pienākumu un dosim artavu mūsu organizācijām,

M. Šmits Omahā, ASV

SOLĪJUMI UN DARBI

Prezidents Niksons pirms ievēlēšanas par prezidentu 1968. gadā teica, ka ASV nedošot nekādu aizdevumu vai palīdzību valstīm, kas palīdz ienaidniekiem Ziemeļvietnamā. Liekas, ka politiķi maz seko saviem priekšvēlēšanu solījumiem. Prezidenta Niksona viens no galveniem sarunu punktiem Maskavā bija preču apmaiņa un aizdevumi Pad. savienībai. Prezidents deklarējis, ka ASV interesēs ir draudzīgas attiecsmes ar Pad. savienību arī tad, ja tā nav vienās domās Vietnamas jautājumā. Prezidenta padomnieks tirdzniecīskos jautājumos Pēteris Flanigens apstiprinājis, ka šinī gadā ASV būšot plaša programma preču sūtījumiem uz Pad. savienību. Tomēr ir bažas, vai ASV kongress vēlēsies šos darījumus apstiprināt, jo krievi vēlas visu uz kredita, un par aizdevumu nemaksā vairāk kā 2%. Pad. savienība vēl nav nokārtojusi savu 10 biljonu dolaru kaŗa parādu Amerikai. Bet esot pieņemts kompromiss, ka šo parādu varētu nomaksāt ar 450 miljonu dolaru, rēķinot 2% uz 50 gadiem. ASV preču sūtījumi uz Pad. savienību 1971. gadā bijuši 160 milj. dolaru vērtībā, bet imports tikai 20 milj. Pad. savienība uz ASV sūtījusi bronzu un asbestu, kokmateriālus un, protams, arī kaviāru. Šīs lietas būtu dabūjamas lētāk citur, bet draudzīgo attieksmju dēļ tās jāņem no Pad. savienības. Tas viss darīts tikai „miera saglabāšanai pasaulē". Padomju savienība no saviem 25 savstarpējiem līgumiem lauzusi 24! ASV prezidenta vēlēšanās padomāsim par mums labvēlīgāko kandidātu un balsosim par to, neraugoties, kāda partija to uzstādījusi.

A. Kandrovičs Čikagā

BAILES NEVIETĀ

Runājot par gaidāmo Eiropas drošības konferenci, dažās latviešu organizācijās un presē atskanējušas bažas, it kā ASV varētu piekāpties komūnistu prasību priekšā un atzīt Baltijas valstu inkorporāciju. Patiesībā šādas valodas ir bez jebkāda pamata, un prezidentam Niksonam pie varas esot, tādas iespējas pilnīgi izslēgtas. Bez tam drošības konferences darba kārtā taču ir tikai jautājumi par ASV kaŗaspēka samazināšanu Rietumeiropā un padomju kaŗaspēka līdzsvarošanu Austrumeiropā. Apstaklis, ka sociāldemokrats Brants par sentimentālo berlīniešu sastapšanās iespēju atzinis Austrumvācijas robežu ar Poliju, ir pašas Vācijas iekšējā lieta, un arī tikai attieksmē ar Poliju un Krieviju, kas patur seno prūšu zemes daļu, Kenigsbergu ar ostu Pilavu. Patiesībā tā pienāktos Lietuvai, bet pēdējā savukārt varētu atdot Latvijai Kuršu jūrmalu un agrāko Kūru zemes — Apules, tagadējo Možaiķu apvidu. Bet tas ir nākotnes jautājums, varbūt — pat ļoti tālas...

Alberts Kalniņš Toronto

PRETESTĪBAS IZPAUSME BALTIJAS VALSTĪS

Zīmes par neapmierinātību ar pastāvošo iekārtu Baltijas valstīs pēdējā laikā nākušas galvenokārt no Lietuvas un Latvijas — pašsadedzināšanās gadījumi Lietuvā, ar pirmo gadījumu saistītie nemieri Kaunā, 17.000 lietuviešu katoļu petīcija, 17 latviešu komūnistu vēstule u.t.t. Tagad rietumu pasauli sasniegušas arī ziņas par pretestības izpausmēm Igaunijā.

Šarlote Saikovska (Saikowski) laikrakstā The Christian Science Monitor Maskavas korespondente 21. jūnija n-rā rakstīja par pagrīdes izdevuma „Tekošo notikumu chronika" 25. numura saturu, kur bija ziņots arī par organizāciju Igauņu nacionālā fronte, kas pieprasījusi tautas nobalsošanu par Igaunijas pašnoteikšanās jautājumu. Šīs organizācijas apmēri nav zināmi, bet Chronikā minēts, ka Igaunijā iznācis pagrīdes žurnāls Eesti Demokraat, kur publicēta Igauņu nacionālās frontes programma.

Londonā izdotā laikraksta Eesti Hääl redakcija saņēmusi pa slepeniem ceļiem no Igaunijas izvestu vēstuli, kas rakstīta īsi pirms prezidenta Niksona ciemošanās Maskavā. (Par šo vēstuli plašāk rakstīts mūsu laikraksta šīsdienas numurā citā vietā). Raksts it sevišķi svarīgs tāpēc, ka tur parādās ziņas par pēdējā laika pretestības izpausmēm pārējās Baltijas valstīs, tiek uzsvērta vienotas baltiešu rīcības vajadzība un formulēta specifiskā prasība apskatīt Baltijas valstu lietu Apv. nācijās.

Ņujorkā izdotā igauņu laikraksta Vaba Eesti Sona Stokholmas korespondents laikraksta 1. jūnija n-rā ziņo, ka laikā ap 1. maiju Igaunijā nometinātie sarkanarmijas garnizoni likušies būt trauksmes stāvoklī. Apstādināti un kratīti visi satiksmes līdzekļi, kas tajā laikā iebraukuši Tallinā vai no tās izbraukuši. Minēts arī, ka pēdējā laikā no Igaunijas pienāk daudz vairāk ziņu par sadursmēm igauņu un krievu starpā, ar norādi, ka tās varētu būt padomju uzraudzības iestāžu izplatītas baumas, ar kuŗu palīdzību cer izprovocēt karstākos režīma pretiniekus vardarbībai, tādējādi tos atklājot un padarot nekaitīgus.

Pa Raiņa un Aspazijas pēdām Kastaņolā

(SAKARĀ AR PIEMINEKĻA UZCELŠANU)

Esam Kastaņolā, pie Lugano ezera, Raiņa un Aspazijas trimdas vietā. Mūsu viesnīca ir tikai dažus soļus no kādreizējās Raiņa un Aspazijas mītnes. Šī mazā sarkanbrūnā mājiņa („Casa Cataneo") ir pašlaik apmeklētājiem nepieejama. No agrākiem mājiņas īpašniekiem Taddei ir uzglabājies vienīgi to vārds kādā mazā kafejnīcā netālu no „Casa Cataneo". Netāu no tās ir neliels laukumiņš ar Raiņa un Aspazijas piemiņas zīmi. Uz soliņa 2 franču dāmas ar izbrīnu vēro, ka atzīmēju grāmatiņā uzrakstus. Skaidroju viņām, kādēļ to daru, bet latviešu vārds viņām nepazīstams . . .

Piemiņas zīmes vienā pusē ir Raiņa un Aspazijas dubultportrets ar uzrakstiem: Rainis 1865 — 1928. Aspazija 1868 — 1943. Tālāk nāk uzraksti: „Dižajiem dzejniekiem un Latvijas brīvības cīnītājiem. Latvieši svešumā." Redzams arī Latvijas ģerbonis. Otrā pusē ir Zelta zirga attēls ar uzrakstu dažādās valodās (Zelta zirgs. Il cavallo d'Oro. Das goldene Ross. The golden Horse. Neatceros uzraksta franču valodā, kaut gan šinī italiešu apdzīvotā Šveices daļā no svešām valodām dominē franču valoda). Piemiņas zīmes sānos ir Kastaņolas pilsētas valdes uzraksts italiešu valodā („Qui sorgeva la casa ove vissero fedeli alla patria ed alla poesia Rainis Aspazija venuti dalla lontana Lettonia acereare pace e liberta. Il commune di Castagrola dedica questo lembo di terra alla loro memoria"). Piemiņas zīme ir neliela, bet glīti veidota, laukums ir mazs, bet Kastaņolā vispār nav lielu laukumu: tur vēl valda lauku dzīves miers.

Lugano ezeru pirmo reizi redzēju 1934. gadā kopā ar rakstnieci A. G. Viņa nosauca to par ziganžaļu pērli, un šis salīdzinājums ir ļoti pareizs: ezers tiešām zaigo šinīs divās krāsās; vilniši laistās kā sudrabs spigtajā saulē. Kopš 1934. g. Lugānas pilsētiņa ir ļoti izpletusies, kļuvusi trokšņaina un putekļaina. Senais poētistkais miers atrodams tikai Lugano pilsētiņas abos galējos spārnos — Kastaņolā un tā sauktajā„ Paradiso", kuŗa robežās ietipst arī augstais kalns Monte Salvatore. Skaidrās dienās no tā ir plašs skats uz ezeru un apkārtējām Alpu virsotnēm. Plaši ir izpleties arī Lugano parks; skaista, ēnaina gatve ar brīnišķīgiem skatiem ved gar ezera malu līdz pašam Paradiso. Ir radušās jaunas strūklakas; arkādēs ir gaumīgi ierīkoti veikali ar Šveices speciālitātēm. Mākslas cienītājus saista St. Maria degli Angeli baznīca, kuŗu sākuši celt jau 15. g. s. beigās; tā lepojas ar Bern. Luini sienu gleznām. Luini Madonnā ir kaut kas no Leonardo da Vinči krāsu maiguma: ne par velti Luini ir Leonardo da Vinči skolnieks.

Lugona ezeram ir vairāk primitīva, mežoniga skaistuma nekā piemēram, Lago Madžore: tā krasti ir mazāk apdzīvoti, no visām pusēm to ietver zaļumiem apaugušas Alpu nogāzes, bet pāri tām paceļas 2 augsti kalni: Monte Salvatore un tuvāk Kastaņolai — Monte Brē. Abos var nokļūt ar funikulāru. Manuprāt Monte Brē ir gleznaināks un sniedz pat skaistāku skatu nekā izdaudzinātais Monte Salvatore. Monte Brē ir apaudzis zaļumiem, bet tur dominē ne dienvidu, bet ziemeļu stādi: mūsu baltie bērzi, smaržo skuju koki. Ir ēnaini celiņi un virsotnē plaša, saulaina terase augstu pāri par ezeru.

Kastaņola ir viena no tām nedaudzajām skaistuma un klusuma apdvēstajām vietām, kuŗas ir kļuvušas tik retas mūsu dienās. Atceros, ka 1934. g. mana ceļa biedre un es gribējām sasniegt Kastaņolu no Lugano

(Turpinājums 14. lp.)

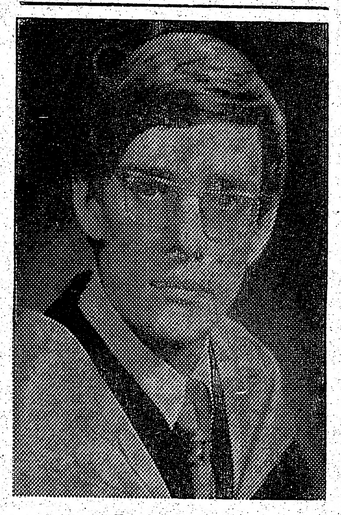

Jānis Ozols, C.E.T. — beidzis McMaster universitāti Hamiltonā, iegūstot B.Sc. grādu „Computer Sciences" zinībās. Strādā Steel Co. of Canada „Systems Research" departamentā. Pieder pie studentu apvienības Austrums.

Edmunds Zirnītis

CILVĒKS UN ĒZELIS

Fābula

Reiz nastu ēzelis slābs, guris soļot stājas.
„Ko, tūļa, tūļojies? Uz ceļa neiemiedz!"
Gan cilvēks kārdinot tam zāļu kušķi sniedz,
Gan mīļi skubina, gan, nikni sizdams, rājas.

Tad sāpēs ēzelis it klusām ierunājas:
„Teic, kāpēc mani sit un atpūsties man liedz!"
„Tu apzodz laiku man!" aiz dusmām cilvēks kliedz,
„Uz dzīrēm jāsteidzas. Nu pakustini kājas!"

„Tev laiku cilvēciņ? Man tiešām tevis žēl.
Vai dzīru paģirās tev laika guvums rodas?
Tik lieti izlietots, laiks paliek pāri vēl.

Par pliku vēderu tev savu laiku dodams,
Tu laiku savējo pats apzodzies diemžēl:
Tu mani pātago, pats sevi pātagodams."

Kanadas Simtgades medaļa latvietim

Šad tad laikrakstos gadās lasīt par latviešiem, kas ar savām zināšanām ieguvuši augstus amatus savās darba vietās. Pavisam reti tomēr būs tādi, kas izpelnījušies valdības augstas atzinības zīmes. Tādas goda zīmes īpašnieks ir būvinženieris Jānis Švanks. Viņu raksturo izcilas gara dāvanas, enerģija un mērķtiecība darbā. Laikam šo īpašību dēļ Latvijā Jānis Švanks piedzīvoja daudzos lielos amatus. Lai pieminēti tikai daži: Pasta un Telegrafa departamenta direktors, Tirdzniecības un Rūpniecības departamenta direktors, akciju sabiedrības Vairogs ģenerāldirektora rīkotāja vietnieks.

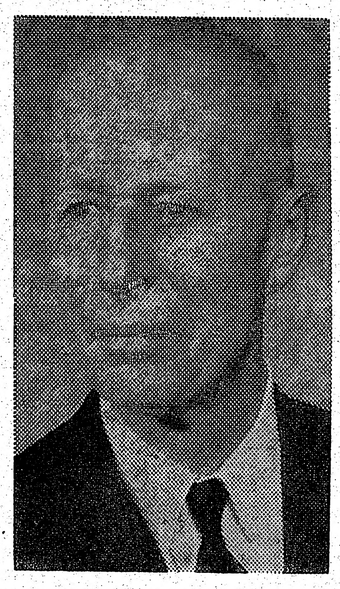

Inž. Jānis Švanks

Pat Vācijas posmā, kad lielai daļai bēgļu bija jāsamierinās ar nīkšanu baraku nometnēs, Jānis Švanks no 1944.—49. g. strādā par būvinženieri pie Kanadas un angļu inženieŗu karaspēku daļām un vēlāk Vācijas kontroles komisijas rajona stābā Hanoverā. 1949. g. līdz ar ģimeni pārceļas uz dzīvi Kanadā.

Dzimis 1897. gadā Liezeres Kalna dzirnavās kā rentnieka dēls. Viņš pats izsakās, ka ūdens dzirnavas, upes un ezeri, ūdens aizsprosti, viss, kam sakars ar ūdeni, viņu saistījis no bērnības. Senie piedzīvojumi, pārbūvējot pašam savu dambi pār Amulu un, pazemīgi izsakoties, pāris mazie projekti, ko viņš Latvijā izstrādājis, devuši tam dūšu meklēt darbu ūdensbūvēs. Tādu tas arī atradis Ontario Sabiedrisko būvju departamentā, sākot ar jaunākā inženieŗa posteni un uzkāpjot līdz pat ūdensbūvju nodaļas vadītāja amatam. Sasniedzot maksimālo vecumu, ar 70 gadiem pensionējas 1967. g., bet pēc 2½ gadiem, novērtējot viņa zināšanas dambju būvēs, Ontario zemju un mežu departaments viņu aicina par konsultantu plūdu problēmu analizei Sadberijas rajonā.

Arī latviešu sabiedrībā Jānis Švanks bijis redzama personība — LNAK darbojies kopš dibināšanas, un pirmajos gados bijis arī padomes vicepriekšsēdis. Mums vēl labi palikusi atmiņā šopavasar lieliski noorganizētais Trešais latviešu zinātņu kongress, kad inž. Jānis Švanks bija kongresa rīcības komitejas priekšsēdis.

Jaunības dienās brīvprātīgi iestājies studentu bataljonā. Viņam piešķirts Triju zvaigžņu ordenis, Igaunijas Baltās Zvaigznes un Latvijas 3. šķiŗas Atzinības Krusta ordenis, kā arī Kanadas Simtgades jubilejas medaļa par vērtīgiem pakalpojumiem nācijai.

Šinīs dienās Jānis Švanks ģimenes un austrumiešu vidū atskatījās uz 75 mūža gadiem. Bez jau pieminētā mūža veikuma kopā ar dzīvesbiedri Irmu izaudzinājis divas meitas: Maiju un Veltu (Zichmane) — abas matēmatiķes. Vaļas brīžos jubilārs labprāt nododas golfa spēlei. Gribētos vēl atzīmēt kādu neparastu jubilāra dotumu — lasot referātus par profesionāliem jautājumiem arī laju sabiedrībai, viņš komplicētas lietas prot pateikt apbrīnojami vienkārši un ieinteresēt pārrunājamā vielā.

rd

Otrs žurnālistu kongress Katskiļos

TAJĀ IERADĪSIES AP 100 DALĪBNIEKU

Latviešu preses biedrība no 2. — 4. septembrim rīko 2. literātu un žurnālistu kongresu. Sanāksmes vieta būs latv. karaspēka invalidu apvienības Rota un Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes īpašumā Katskiļos. Tie ir viens otram blakus. Šeit iespējams pārnakšņot ap 140 personām. Vajadzības gadījumā varēs izmantot arī apkārtējos moteļus un viesu mājas. Pārgulēšana paredzēta abos šajos latviešu īpašumos. Vēlams, lai dalībnieki ņemtu līdz siltas drānas, jo sanāksmes vietā, kas ir augstu kalnos, parasti naktis ir vēsas.

Kongresa dalībniekiem iepriekšēja pieteikšanās pie LPB priekšnieka V. Irbes, 4035 Rombouts Ave., Bronx, N. Y. 10466, USA. Dalības maksa 25 dolari, kuŗā ieskaitīta pārnakšņošanas un trīs dienu uztura maksa. Būs iespējams saņemt arī atsevišķus ēdienus tiem dalībniekiem, kas kongresā nevarēs pavadīt visu laiku.

Pirmajā kongresā pirms trim gadiem bija ieradušies 110 dalībnieku. Domājams, ka arī šoreiz to skaits nebūs mazāks. Referenti pieteikti no Mineapoles, Milvokiem, Čikagas, Kanadas un citām vietām. Latviešu valodas gadā samērā daudz laika būs veltīts latviešu valodai. V. Baltiņa-Bērziņa no Mineapoles referēs par īpatnībām latviešu valodā, bet H. Tichovskis no Karolainas runās par pareizrakstības vārdnīcas sagatavošanu. Vispārēju raksturojumu, kāpēc cilvēks grib rakstīt, sniegs H. Kreicers no Čikagas. Par kritikas un recenzijas pamatnoteikumiem referēs E. Kalme no Ņujorkas, bet gaŗāks referāts paredzēts literātūrvēsturniekam J. Bičolim. Par dzeju referēs Guna Ikona no Toronto, Janīna Babre no Čikagas un H. Krūmiņš no Klīvlendas. Par latviešu darbiem kaimiņtautu valodās referēs Zane Zemdega (Ella Andersone) no Milvokiem.

Par latviešu rakstnieka uzdevumiem trimdā stāstīs Biruta Senkēviča no Toronto, bet I. Galiņš no Bostonas referēs par tematu „Žurnālists vai manekens". Vairāki citi referāti būs veltīti latviešu preses uzdevumiem, veclatviešu un Kanadas etniskai presei. Trīs stundas paredzētas latviešu preses darbības apskatam un nākotnes uzdevumiem. Atsevišķi referāti paredzēti par lugām un ievadrakstiem.

Liela daļa biedru bija izteikušies pret 10 minūšu referātiem, tāpēc vairums referātu būs 30 vai 40 minūtes. Atsevišķi referāti beigsies ar debatēm. Vakaros paredzēti literāri lasījumi, savstarpējas pārrunas un kokteiļu sarunas. Paredzams, ka literāti savās ceļa somās būs paņēmuši līdz arī savus jaunākos darbus.

Kongresa vieta ir ap 125 jūdzes no Ņujorkas pilsētas un lidlaukiem. No Ņujorkas autostas divas reizes dienā atiet autobuss uz Tannesvilles pilsētiņu (8.30 no rīta un 2.30 pēcpusdienā, Adirondack Trailways). Tannesvillē pretim būs transports. Autobraucējiem ceļu līkumos vai krustojumos būs novietotas ceļa zīmes. Kongresā aicināti kā LPB biedri, tā veicinātāji un pārējie literātūras cienītāji.

LPB 12. jūlija valdes sēdē par goda biedru uzņēma Žani Unamu sakarā ar viņa 70 mūža un 50 darba gadiem. Viņš dzīvo Oldenburgā, Vācijā.

No 25. līdz 27. augustam Vācijā paredzēts Jānim Jaunsudrabiņam veltīts sarīkojums, sakarā ar viņa 95 dzimšanas un 10 nāves gadiem. Sarīkojumu vietas — Bīlefeldē un Kērbekā. LPB valdi tajos pārstāvēs revīzijas komisijas locekle D. Vallena, kas augusta otrā pusē izlido uz Eiropu. Uz rakstnieka 95. dzimšanas dienu iznāks viņa darbu izlase vācu valodā ar autora ilustrācijām. Grāmatas izdošanu atbalsta Vestfāles žurnālistu apvienība.

Vk

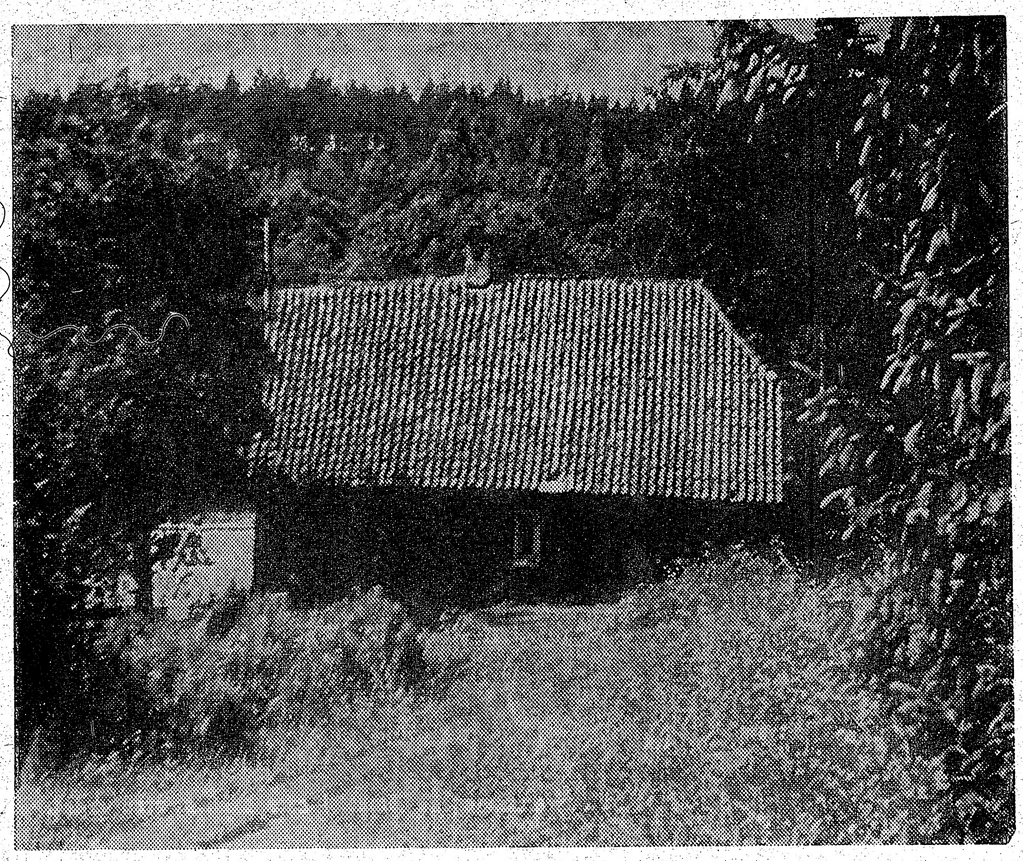

Dārznieka māja Annas Brigaderes „Sprīdīšos". Kā foto attēlā redzams, arī šī māja aizaug krūmiem un kokiem kā daudzas citas tagadējā Latvijā. Latviešu nacionālā fonda arch.

Aivars Ruņģis

ALAs valdes sēde Gaŗezerā

ŽURNĀLISTS VĒRTĒ DAŽUS SĒDES ASPEKTUS

Ap 50 cilvēku, valdes locekļi, **vidienes organizāciju vadītāji**, sabiedriski un kultūras darbinieki, piedalījās ALAs valdes sēdē 8. un 9. jūlijā Gaŗezerā. Sēdi vadīja priekšsēdis Dr. Ilgvars Spilners. Šī grupa izveidoja „publisku forumu", kuŗa nolūks varbūt izteicās kā atbildes meklēšana uz redaktora Alberta Raidoņa pārrunu gaitā minēto jautājumu: vai ALA aizgājusi no tautas? Vai tauta aizgājusi no ALAs?

Pēc pirmās dienas sēdēm pie vakariņu galda valdes locekle Dr. Velta Spārniņa jokojot iejautājās: „Vai tika pieņemts arī kāds lēmums?" Un pati atbildēja: „Jā! Atcerieties priekšnieka vārdus: ir piecas minūtes pāri septiņiem un jāiet vakariņās!"

Šis epizods uzsver to, ka ALAs valdes locekļi savos ziņojumos un debatēs nekad neaizmirsa „publikas foruma" klātieni, kāpēc arī krietna daļa sēdes aizgāja bez lemšanām, vairāk meklējot saskari ar „tautu", apmainoties ar uzskatiem un informāciju.

Arī šo rindu rakstītājs, tāpat kā to apliecināja Kalamazū DV apvienības priekšnieks Alfrēds Minka, „vēl nekad nebija tik tuvu nokļuvis ALAs valdei kā **Gaŗezera sēdē**".

„KAS DŪRĀS ACĪS?"

Daži sēdes aspekti, kas ieguva šo rindu rakstītāja īpašu vērību, ir šādi: joprojām trūkst svarīgāko darbu un vajadzību „saraksta"; visai reāli tverti un sekmēm nolemti liekas divu svarīgāko — izglītības un kultūras biroja darbs; joprojām ļoti liela nepieciešamība ar latviešu periodikas palīdzību popularizēt ALAs darbu un centienus, lai pamatotu un motivētu ALAs biedru karšu pirkšanu. Jo ALAs materiālā baze, ko ar neparastu pašaizliedzību uzmana kasieris Valdis Kārklis, lai cik maza tā liktos, slāpj sevī visu panākumu ievadīšanas atslēgu — naudas līdzekļus.

KĀ DABŪT PIESOLĪTO NAUDU

Valdes sēdes dalībnieku un klausītāju debates par „savas daļas" iegūšanu no ASV „Ethnic Heritage Studies Programms Act" 15 miljonu dolariem ļāva secināt, ka tad, kad parādās iespēja iegūt kaut kādu materiālu atbalstu, sākas dažādu pasākumu izgudrošana, kā, nepalaižot gaŗām izdevību, dabūt naudu. Tas savukārt ļauj secināt, ka mums vēl nav pēc iespējas pilnīgs svarīgo darbu vai vajadzību saraksts un ka bieži trūkst piesardzīga paredzējuma praktiskām iespējām.

Ierosinājums, piemēram, iegūt no šiem 15 miljoniem līdzekļus kopējas „baltiešu tautu kultūrvēsturiskas" filmas radīšanai gan savām etniskām, gan ASV mēroga vajadzībām, latviešiem un igauņiem ejot kopā ar skaitliski un politiski ievērojamo lietuviešu grupu, likās skatīts ļoti „praktisku iespēju" robežās.

Turpretī, citu projektu vidū valdes locekles Veltas Spārniņas ierosinājums, minot par iesnieguma objektu „latviešu valodas korespondences kursus", noveda sēdes dalībniekus varbūt vistuvāk mūsu problēmu un vajadzību kopējam saucējam. Bez latviešu valodas, latviskās izglītības, bez latviešu mācības grāmatām nebūs etniskas latviešu grupas, nebūs ko pētīt, apjūsmot. Aizgājējus ne tikai piemin ar labu, bet ļoti bieži — nepiemin vairs nemaz...

Tāpēc, atstājot malā „tēvoča Sama" 15 miljonu lielo apsolījumu, no kā pirmos līdzekļus 1973. gadam, kā informē ALAs materiāli, varēs sākt pieprasīt ne ātrāk kā pēc sešiem mēnešiem, ieskatīsim,, ka mums savas etniskās pastāvēšanas labad vispirms jāuzraksta un vienmēr par jaunu jāpārbauda svarīgāko darbu un vajadzību saraksts. To tad jācenšas īstenot vispirms saviem spēkiem. Neko šai darbā nedrīkst atstāt gadījuma ziņā. Ja rodas iespēja dabūt kaut kur piesolītu naudu, tad, ja vien iespējams, jāpaplašina sava „etniskā kaŗa kase".

KULTŪRAS BIROJS STRĀDĀ

Biroja vadītājs Maŗģers Grīns no Klīvlendas ziņoja nevis par iecerēm, bet par ievadītiem darbiem. Birojā ir literatūras un preses sekcija (vadītājs Hugo Puriņš), tēlotājas mākslas (Arnolds Sildegs), daiļamatniecības (Osvalds Grīns), teātŗa (Artūrs Rubenis) un filmas (Vilis Lapenieks). Maŗģers Grīns minēja piecus galvenos iesāktos kultūras darba projektus: pusotru stundu gaŗa „latviešu dīves apskata" filma, ko režisora Viļa Lapenieka vadībā veido korespondenti dažādās malās; septembrī gaidāma 5. latviešu aktieŗu ierunātā skaņu plate; rokdarbu kursi meitenēm un sievām Siliņas vadībā Garezerā no 6. līdz 20. augustam; pianista Artura Ozoliņa koncerta ieraksts skaņu lentē; grafikas un daiļamatniecības skate Čikagā.

Avīžnieks iepriecināts varēja uzzināt, ka ALAs kultūras biroja vadītājs Maŗģers Grīns pats plāno plašāk ar periodikas starpniecību informēt par darbiem, nodomiem un uzskatiem. Tas ļoti apsveicams! Kaut par ALA avīžrakstu netrūkst, ne vienmēr ziņojumi un vērtējumi atbilst tam, ko ALAs darbinieki (kā arī šai sēdē varēja secināt) būtu vēlējušies, lai lasītājs zina un uzzina.

Diemžēl, kā retorisks sēdē izskanēja kultūras biroja vadītāja jautājums: ko darīt, lai paceltu latviešu grāmatu lasītāju skaitu? Nevienam neko nesakot, tā ir palika nedebatēts tas, vai latviešu grāmatu lasītāju skaits sarucis jeb vai sarucis trimdas latviešu grāmatu pirsēju skaits, un vai ievērojami pieaugusi okupētā Latvijā publicēto grāmatu tirdzniecība? Pēdējās ieviešanu un nodrošināšanu trimdinieku vidū kā tirgus preci sekmēja dažu okupētās Latvijas grāmatu pārspiešana trimdā.

DIVDESMIT GADU VECĀ PROBLĒMA

Izglītības biroja vadītājs Tālivalds Bērziņš savā ziņojumā skāra problēmu, kas, pēc viņa **atzinumiem, ir tikpat veca kā** pati ALA. Šī problēma ir joprojām nereālizēta pamatskolas resp. papildskolu mācības grāmatu izdošana un tikpat kā vēl neskartā vasaras vidusskolu mācības grāmatu sagāde.

Tālivaldis Bērziņš iepazīstināja ar izglītības biroja darbu sarakstu: mācības grāmatu sagatavošana un iespiešana, mācības līdzekļu sagāde; skolotāju sagatavošanas darbs; vidienes Garezera vasaras vidusskolai līdzīgu mācības iestādījumu noorganizēšanas pētījumi ASV austrumu un rietumu daļā.

Latviešu papildskolu vajadzībām nepieciešamo grāmatu pārpublicējumi (ja izpārdotas) un jaunpublicējumi (ja grāmatas vēl nav bijis vai ja izpārdotā tiek aizstātas ar jaunu, atbilstošāku manuskriptu) prasa ap 35.000 dolaru lielus izdevumus.

Atrisināt „divdesmit gadus vecu problēmu", panākt pilnu pašu nepieciešamāko mācības grāmatu komplektu, pēc iespējas atbilstošāku audzēkņu pasaulei un videi, ir skaists izaicinājums jaunajai ALAs valdei, latviešu sabiedrībai, organizācijām, fondiem, draudzēm, saraksts.

draudzēm, biedrībām un brālībām.

MĀCĪBAS GRĀMATU — BŪT VAI NEBŪT!

ALAs valdes darbības pārskati rāda, ka 1971. gadā par skolu grāmatām, kas pārdotas no krājumiem, ieņemts 9460 dol. (izdots 12.657 dol.). Tas ļauj secināt, ka 1972. gadā vēl krājumā esošo grāmatu pārdošana var ienest dažus tūkstošus dolaru. Nepieciešamā starpība, lai publicētu visu vajadzīgo, jārod izlozējot, ziedojot, dalot atlikumus un tā joprojām. Līdz ar to ALAs valdei jādod sabiedrības akcepts, lai šai gadā, kā ziņoja biroja vadītājs Tālivaldis Bērziņš, Garezera vasaras vidusskolas paidagogi direktora Baltiņa vadībā iegūtu nepieciešamo materiālo atbalstu un, izmantojot Garezera pieredzi un materiālus, spētu pabeigt latviešu chrestomatijas, izpārdotās gramatikas, vēstures un ģeografijas grāmatu manuskriptu sagatavošanu vasaras vidusskolu vajadzībām.

ASV latviešu sabiedrība, kas uzticējusi sava organizatoriskā, kultūrālā un politiskā darba koordinēšanu vidējās paaudzes pārstāvjiem, ir atbildīga pret šiem cilvēkiem, lai tie savu brīvo un dārgo laiku un bieži vien ievērojamus personīgus līdzekļus nebūtu velti izšķieduši darbos, aicinājumos, mudinājumos, kas paliek bez sabiedrības atbalss. Vai neesam jau tā par daudz spējīgu cilvēku aizbaidījuši no tā sauktās „zudušās paaudzes". Ja esam aicinājuši un apstiprinājuši par sava latviskā darba koordinātoriem vīrus, kas patvēruma zemēs ir respektēti dažādu nozaŗu lietpratēji, tad mums jārespektē arī viņu lietpratēju padoms un norādījumi tīri latviskās dzīves laukos. Ja to nedarām, tad cilvēka goda prāts diktē, lai to pasakām tūliņ: skaidri un nepārprotami.

SENĀS DRAUDZĪBAS ZĪMĒ

Eiženija Ileka darba biedrs un līdzgaitnieks latviešu sardžu dienestā Vācijā un Sadberijas niķeļa raktuvēs Arvīds Sausais iemaksājis Kanadas DV zemes valdei 50 dol. sava drauga slimās rokas ārstēšanai un mākslīgās rokas iegādei. Skat. rakstu mūsu laikraksta iepriekšējā numurā.

Piemineklis Rainim un Aspazijai beidzot uzcelts

TĀ ATKLĀŠANA PAREDZĒTA 9. SEPTEMBRĪ KASTAŅOLĀ

„Pēc lielām vētrām un negaisiem pieminekļa kuģis laimīgi iebraucis ostā un pieminekļis jau stāv savā vietā. Visi sapņi nepiepildās, bet šis sapnis nu ir īstenojies — Antiņš ar savu Zelta zirgu ir uzjājis stikla kalnā!" ar lepnumu un gandarījumu Raiņa un Aspazijas pieminekļa komitejas valdes un revīzijas komisijas kopsēdē ziņoja priekšsēdis prof. Dr. K. Dzelzītis. Sacīto viņš illustrēja, parādot jaunceltā pieminekļa foto attēlus. Pēc tiem spriežot, tēlnieka J. R. Plātes veidojums ir gaumīgs un glīts. Tā vienā pusē ir Raiņa un Aspazijas bareljefs un Latvijas valsts lielais gērbonis, bet otrā pusē — uz zelta zirga augšup aulojošais jātnieks. Prof. K. Dzelzītis liecināja arī, ka piemineklis ir „pārlaicīgs", jo darināts no slīpēta granīta un bronza lējumiem. Tas uzcelts tieši tanī vietā, kur kādreiz atradusies Raiņa istaba, jo pārveidojot pilsētu, māja, kur kādreiz dzīvojuši Rainis un Aspazija, nojaukta, un tanī vietā ierīkots neliels parks.

Kad ziņojumu par pēdējā laikā kārtotām administratīvām un tamlīdzīgām problēmām bija snieguši Augusts Mednis, rež. P. Ozols un B. Pilsums, sēdes dalībnieki nolēma pieminekļa atklāšanas svinības rīkot 9. septembrī, vienojoties arī par to norisi. Ikviens, kas vien šai datumā varētu ierasties Šveicē un Kastaņolā, ielūgts piedalīties šai ievērojamā trimdas kultūras dzīves notikumā. Prof. Dzelzītis sēdē apgalvoja, ka pieminekļa vietu palīdzēšot atrast ikviens Kastaņolas iedzīvotājs, ja vien viņam pajautāšot, kur atrodas „monumento di Rainis e Aspazija?"

Līdz rakstveida vēlēšanu izkārtošanai sēdes dalībnieki par centrālās valdes locekļiem kooptēja DV darbiniekus V. Aparjodu, un R. Čaku. Sēde notika Milvokos, Augusta un Aleksandras Medņu mājā; to vadīja prof. Dr. K. Dzelzīti, protokolēja mag. iur. Aleksandra Medne.

rč

Sidnejas l... skolotāji — ... E. Šmugaj... lis Ikauni...

Otrā pasa... posmā, 1944... līdz decembr... bojās generā... Par tās da... ziņas, dažr... dažreiz le... kureliešu ci... bām Kurzen... gada 9. de... grupa izkl... tam vācieši... ļu no šīs g... no kuriem ... novietota Šū... bet daļa no... viziju. Kurel... komandieris ... Rubenis, kas... dzās cīņās. ... nav daudz ... ku. Arī dati ... dažādi. Šo ... nieks Kārlis ... ļu dēļ nepul... vārdu) rakst... ta par ka... Anglijā dz... Kažociņš p... nantu Ruben...

Ievadā T. ... uz nepareiz... ciklopēdijas ... Kureļa grup... ka Kureļa ... na komandi... nants Ruben... stāvējis pie... šūpļa Vlad... imantiešu R... liešos kopā ... tiem Imanta... niem, viņš ... Atsevišķā b... dieris bija j... viens cits, ... nis no Krus... ļakām, bijuš...

Jau Malna... dīja latviešu... Viņš bija ... organizācijā... jiem, un sk... tas laikam ... Latvijas ar... virsnieku vi... ves virsniek... leitnanta di...

Pārdzīvoji... laiku, vācu... aizsargu rin... gastā orga...

Sidnejas latviešu biedrības vidusskolas Austrālijā šāgada izlaidums. Pirmā rindā no kreisās: skolotāji — G. Liepiņš, J. Čečiņš, skolas vadītāja A. Eichmane, E. Liepiņš, I. Krastiņa un E. Šmugaja; otrā rindā absolventi: Anda Baumane, Sandra Graudiņa, Ansis Krādziņš, Kārlis Ikaunieks, Gundega Švāne un Māra Apele. Foto: R. Āboltiņš

Kureliešu ciņas

Otrā pasaules kara beigu posmā, 1944. gadā no jūlija līdz decembrim, Latvijā darbojās ģenerāļa Kureļa grupa. Par tās darbību ir dažādas ziņas, dažreiz pretrunīgas, dažreiz leģendāras. Pēdējā kureliešu ciņa ar vācu vienībām Kurzemē notikusi 1944. gada 9. decembrī, pēc tam grupa izklīdusi. Bet pirms tam vācieši apcietinājuši daļu no šīs grupas karavīriem, no kuriem daļa nošauta, daļa novietota Stuthofas nometnē, bet daļa nosūtīta uz 15. diviziju. Kureļa grupas rotas komandieris bijis leitnants Rubenis, kas piedalījies daudzās cīņās. Brīvajā pasaulē nav daudz šo cīņu dalībnieku. Arī dati parltn. Rubeni ir dažādi. Šo kauju līdzdalībnieks Kārlis V. (dažu apstākļu dēļ nepublicējam pilnu uzvārdu) rakstveida liecībā stāsta par kaujas gaitām, bet Anglijā dzīvojošais Indulis Kažociņš pastāsta par leitnantu Rubeni.

Ievadā T. Kažociņš norāda uz nepareizībām Latvju Enciklopēdijas 12. burtnīcā par Kureļa grupu, kur norādīts, ka Kureļa atsevišķā bataljona komandieris ir bijis leitnants Rubenis, kas kādreiz stāvējis pie Imantas pulka šūpļa Vladivostokā. Ja arī imantiešu Rubenis būtu kureliešos kopā ar daudziem citiem Imantas pulka veterāniem, viņš būtu vecs vīrs. Atsevišķā bataljona komandieris bija jauns vīrs un neviens cits, kā Roberts Rubenis no Krustpils pagasta Ļūlakām, bijušais malnavietis.

Jau Malnavā Rubenis parādīja latviešu patriota stāju. Viņš bija Latvijas vanagu organizācijā viens no vadītājiem, un skolnieku bataljonā tas laikam komandēja vadu. Latvijas armijā tas beidza virsnieku vietnieku un rezerves virsnieku kursus, iegūstot leitnanta dienesta pakāpi.

Pārdzīvojis boļševiku varas laiku, vācu laikā bija aktīvs aizsargu rindās un savā pagastā organizēja jauniešus pagrīdes pretestības kustībā. Rubenis vēstulē 1944. gadā I. Kažociņam rakstījis par jaunas nacionālas armijas kodola radīšanu ģenerāļa Kureļa vadībā. Kāds radinieks, kas bija Kureļa grupā, Kažociņam rakstījis, ka viņa skolas biedrs Roberts Rubenis kādreiz būšot „leģenda". Rubenis kritis kaujā ar vācu spēkiem 1944. gada 18. novembrī Abavas krastā, netālu no Pērkona mājām. Par Rubeņa kaujas gaitām liecina Kārlis V. savā rakstveida liecībā:

1944. gada vasara iet uz beigām, un visa dzīve iet uz galu. Kaŗa troksnis jau dimdina latvju laukus un pilsētas. Cilvēks kā vajāts zvērs meklē patvērumu, meklē kaut kam pieķerties, kam būtu jēga. Uzzinājis par latviešu partizānu kustību Kurzemē, daudz nedomājis, nolēmu tiem pievienoties, jo nav nekāda prieka tikt iesauktam vācu armijā. Oktobŗa sākumā devos uz Usmas dzelzceļa staciju, jo biju dzirdējis, ka netālu no šīs piestātnes Ilziķu mājās atrodas latviešu partizānu grupa.

Tur ierodoties, izrādījās, ka esmu nonācis leitnanta Rubeņa bataljona stābā. Izstāstīju bataljona komandierim savu ierašanās iemeslu un lūdzu uzņemt mani viņa vadītajā bataljonā. Viņš mani iedalīja mīnu metēju vadā. Ilziķos ar telpām bija pagrūti, jo uz kūts augšas un šķūnī dzīvoja bataljona pirmā rota. Dzīvojamā mājā, saimniecības brīvajās telpās, bija ierīkots bataljona stābs.

Mīnu metēju vads vēlāk kļuva par rotu un cēla bunkurus tuvējā mežā. Bataljona trešā rota bija iekārtojusies pāris kilometru no stāba Trēbiņu mājā. Katru dienu nāca klāt jauni karotāji, jo jaunekļi gribēja izvairīties no iesaukšanas vācu armijā. Daļa bija tādu, kas negribēja braukt uz Vāczemi, daļa dezertējusi no vācu vienībām. Bija visādi, gan vīri krietni gados, gan pavisam jauni, kam likums paredzēja iesaukšanu leģionā.

Novembŗa sākumā saslimu, un man nācās novietoties Trēbiņu mājās pie trešās rotas, ko vadīja v. v. B. Tālākās gaitas mani saistīja ar šīs rotas vīriem. Rotā bija bataljona ambulances.

Kad vācieši 14. novembrī vērsās pret latviešu partizāniem, lai tos likvidētu, leitnanta Rubeņa bataljons bija vienīgais, kam izdevās no apkencējiem atbrīvoties. Atstājis Ilziķu rajonu, tas aizgāja uz Zlēku lielajiem mežiem, lai ilgāk varētu saglabāt brīvību.

Gaismai austot, 14. novembŗa rītā rotas posteņi ziņoja, ka mājas tuvākā apkārtnē manīti vācu armijas karavīri. Rotas komandieris izziņoja trauksmi, un rotas karavīri apbruņojušies steidzās ieiet ierakumos, kas bija izrakti visapkārt mājām. Rītausmā atklājās, ka vācu karavīri ielenkuši mājas, kur mitinās trešā rota. Redzēdami tik daudz karavīru novietojamies ierakumos, vācieši kauju neuzsāka, jo jutās par vājiem, lai no klaja lauka uzbruktu partizāniem ierakumos. Ar ziņnešiem uzbrucēji paziņoja, ka vācu augstākā vadība sūtījusi viņus atbruņot latviešu partizānus un nogādāt Usmas stacijā. Lai nerastos sadursmes, vācieši ieteica latviešiem labprātīgi aiziet uz staciju un nolikt ieročus. Viņiem atbildēja, ka latvietis zina, kāpēc rokā tvēris ieroci, un par tā nolikšanu šie mūsu zemes laupītāji lai nesapņo.

Ap pusdienas laiku aplencēji atgāja. Uzņēmām sakarus ar pārējām rotām un noskaidrojām, ka visur noticis tas pats.

Gaismiņai austot, grupa vācu karavīru bija bataljona stāba māju ielenkuši, pārsteiguši un atbruņojuši posteņus. Neviens nebija aptvēris stāvokli, jo latviešu partizānu vienības vervēja ar vācu armijas atļauju un ziņu, tāpēc arī nekādu pretestību tās neizrādīja. Vācieši jutās kā uzvarētāji un rupji sāka atbruņot latviešu virsniekus. Rīta krēslā no tuvējās mežmalas mīnmetēju postenis bija novērojis, ka stābu ielenc vācu SS vīri un ieiet mājās. Postenis bija steidzies uz bunkuru un ziņojis par notikumu savam rotas komandierim. Pēc tam Ilziķu mājas ielenkusi mīnmetēju rota. Ar strauju iebrukumu mājas pagalmā tie pārsteidza vācu karavīrus. Pāris soļu no ložmetēja atgājušais vācu karavīrs vairs netiek atpakaļ, jo latviešu durkļi to aptur. Ielektie vācieši apjūk. Raugoties latviešu vīru cietajās sejās, tie redz, ka latvieši jokus neprot. No telpām nāk ārā vācu karavīri. Redzēdami pret sevi vērstos durkļus un šauteņu stobrus, tie rāmi paklausa saucienam un paceļ rokas. Tikai kāds vācu virsnieks mēģina no kabura izraut savu pistoli, bet veiklāka latviešu lode to nogulda pie zemes. Īss bija šis brīdis, bet gūstekņi tagad ir pavēlētāji. Latvieši pavēl vāciešiem savākt savas lietas, kā arī kritušo biedru un pazust.

Pēc notikušā bataljona komandieris sasauca uz apspriedi visus rotu un vadu komandieŗus, lai apspriestos par turpmāko. Dažiem šinī rītā bija laimējies izbēgt no Dundagas. Ierodoties pie mums, tie zināja stāstīt, katur visi apcietināti, daži nošauti un gūstā saņemts arī ģenerālis Kurelis. Bija skaidrs, ka vācieši vienā naktī bija sākuši akciju, lai kureliešus likvidētu. Komandieŗu apspriedē nolēma aiziet uz citu rajonu, lai lielākie vācu spēki tos vairs nevarētu ielenkt. Iziešana bija nolemta ap punakti, līdz varēja ņemt municiju, pārtiku un citu nepieciešamo.

(Turpinājums sekos)

Teodors Zandersons,

kam šajās dienās Londonā (Ontario) piepildījās 70 mūža gadi. (Skat. rakstu Latvija Amerikā iepriekšējā n-rā).

Jaunā audze paliek latviešu vidē

VIDUSSKOLAS 16. IZLAIDUMS SIDNEJĀ

Sidnejas latviešu biedrības vidusskolas 16. izlaiduma aktu Austrālijā pēc Latvijas karoga ienešanas ievadīja biedrības priekšnieks M. Siliņš, bet uzrunu teica skolas vadītāja A. Eichmane. Viņa pastāstīja, ka gandrīz visi, kas līdz šim latviešu vidusskolu beiguši, „ir palikuši latviešu namā un mūsu vidū."

Apliecības par skolas beigšanu saņēma: Māra Apele, Anda Baumane, Sandra Graudiņa, Ansis Krādziņš, Kārlis Ikaunieks un Gundega Švāne. LAA Kultūras fonda dāvanu — grāmatu par latviešu kultūras dienām Austrālijā — saņēma visi absolventi līdz ar skolu nodaļas vadītāja E. Silkalna sveicieniem. Sidnejas latv. krājaizdevu sabiedrība katram absolventam dāvināja zinātnisko rakstu krājuma Archīvs 12. numuru. LAA viceprieksšēdis G. Bračs katram pasniedza semināra lekciju sakopojumu „Ko latvieši svešumā var darīt savas tautas politiskās nākotnes labā". Tad nāca apbalvojumi: Sidnejas latviešu biedrības piešķirto pirmo godalgu labākajam skolniekam naudā saņēma Gundega Švāne. Studenšu korporāciju kopas otru godalgu dabūja Sandra Graudiņa, bet rokdarbnieču kopas trešo godalgu dalīja divi zēni (!) — Ansis Krādziņš un Kārlis Ikaunieks. Korp. Fr. Lettica godalgu labākajam Latvijas vēstures zinātājam dalīja Sandra Graudiņa un Ansis Krādziņš. Latviešu jaunatnes apvienības Sidnejas nodaļas balva labākajam absolventam bija grāmata. Sidnejas latv. ev. lut. draudze apdāvināja katru absolventu ar grāmatu „Archibīskaps Dr. Teodors Grīnbergs", bet Vienības draudzes pārstāvis katram pasniedza tautiskos vākos iesietu piezīmju blociņu. Latviešu virsnieku apvienības pārstāvis pasniedza dāvanu labākam skolniekam latviešu literātūrā. Arī to saņēma Gundega Švāne. DV Sidnejas nodaļas pārstāvis dāvināja katram pa grāmatai, bet vanadzes absolventu mātēm pasniedza pa vijolīšu pušķītim. Korporāciju kopas Sidnejā seniors nodeva skolas pārzinei tradicionālo aploksni.

Dāvinātājiem, apbalvotājiem, skolotājiem un visiem klātesošiem pateicās vecāku padomes priekšniece V. Treimane, bet absolventu vārdā pateicās un pasniedza skolotājiem orchidejas Gundega Švāne. Aktu noslēdza ar karoga nodošanu nākošai klasei.

Priekšnesumu daļā skatījām drāmatisku uzvedumu „Vēsturiska aina", H. Rutupa Jauniešu koris, diriģējot H. Rutupam, dziedāja 5 latviešu tautas dziesmas un tautas deju kopa „Rota" nodejoja vairākas tautas dejas. Pēc priekšnesumiem jaunieši vēl priecājās dejās un rotaļās.

Ed. Šmugajs

Aivars Ruņģis

Literāti Garezerā

DĒLS LASA NELAIĶA TĒVA PĒDĒJOS DZEJOĻUS

Ķīmijas doktors latviešu paidagogs Ģirts Kaugars 1 asīja sava tēva, 1971. gadā mirušā Artura Kaugara dzejoļus. Tas man likās pats zīmīgākais notikums literātu lasījumos Garezera brīvdabas baznīcā 16. jūlija svētdienas rītā.

Klausītāju pulkā bija ap 110 cilvēku, kuŗu skaits uz sarīkojuma beigām sadila. Literāti lasīja uz altāŗa. Tas ir ar dabu, ar kokiem, ar visai masīviem soliem ārkārtīgi saderīgs veidojums, kas top pēc architekta Gunāra Birkerta ieceres. Lejā ezerā vāvuļoja bērni. Kokos čiepa, svilpa un citādi savas balsis skandēja putni.

Šādas literātu pulcēšanās atsevišķos latviešu novados, lai cik piepeši tās top, ir ļoti vēlamas, jo ļauj stāties klausītāju priekšā visiem tiem, kas ar mazākām vai lielākām pretenzijām raksta prozas darbus un dzejoļus un vēlas lasīt publikai.

Sarīkojumu atklāja LPB valdes vicepriekšsēdis Kārlis Ķezbers un par vadītāju aicināja mākslas vēsturnieku Ojāru Jēgenu.

Vidienei rets ciemiņš rakstnieks Nikolajs Kalniņš, kas Garezerā bija ieradies uz Rīgas skolotāju institūta „50 gadu atceres salidojumu", lasīja fragmentu no Laipu licēju otrās grāmatas. Asprātīgā tēlojumā rakstnieks stāstīja par jaunajiem skolotājiem, attēlodams Daiļo Fredi un pārējos kādas istabas biedrus, saskarē ar pavāru grāmatām un pavāra mākslu. Fragmenta izskaņa — „Meklēsim saimnieci!" labi raksturo mācīšanās iznākumu.

Pieminot Arturu Kaugaru, viņa dēls lasīja dažus no autora pašiem pēdējiem dzejoļiem, labi parādīdams ne tikai, cik liels dzejnieks, bet arī, cik lepns, laimīgs tēvs Kaugars var būt! Ģirts Kaugars savā lasījumā,bija Ģirts Kaugars un tomēr balss tembrā, man likās, ieskanējās arī pagātnei jau piederošā tēva balss. Lai pārbaudītu savu iedomu, pievēru acis. Es nebiju maldījies. Un tā klausoties domāju par tagadni, kuŗai jāsasaista pagātne ar nākotni...

Kārlis Ķezbers lasīja stāstu Atstātās pēdas par Rīgas apciemojuma temu. Ojārs Jēgens „referēja" par latviešu valodas gadu — tā bija semantiska spēle ar svešvārdiem „aktīvitāte", „prioritāte" un „etnisks". Ar minēto vārdu jēgeniskiem variantiem autors aizpildīja krietnu laiku, novezdams „centrālo un jumta organzāciju" darbu ad absurdum.

Lūcija Bārene - Niedra, pēc Jēgena informācijas, sakārtojusi vairākas grāmatas un sagatavo tās iespiešanai, arī noveļu krājumu ar 20 darbiem, no kuŗiem Gaŗezerā klausītāji dzirdēja „Gredzens". Diezgan neticamas temas, kapu aplaupīšanas, apstrādājums bija par cilvēkiem, kuŗus „mūžības vējš izkaisījis pa visu pasauli".

Pēc tam Ojārs Jēgens iepazīstināja ar „divvaldi un divvārdi", latviski un igauniski pratēju Ellu Andersonu — Zani Zemdegu. Viņa lasīja dzejoļus — latviski un igauniski. Klausoties prātoju: vai tas tāpēc, ka vienu saprotot, otra — nesaprastā skan melodiskāk?

Pēdējā autore, pēc Jēgena, arī „divvārde", kas sākusi publicēties ar Austras Pāvelkopas vārdu, Austra Balka lasīja vairākus dzejoļus no grāmatas un no lapiņām, kas bija ieliktas šai grāmatā. Nobeigumā vasaras vidusskolas direktors Kārlis Baltiņš referēja par temu: ko jaunatne asgaida no rakstniekiem? Ko rakstnieki varētu sagaidīt no jaunatnes?

Pēc sarīkojuma bija kopējas pusdienas ar pārrunām, kas, pēc Kārļa Ķezbera informācijas, nebija iecerētas „publiskas", bet „privātas".

No presē pieteiktajiem autoriem Garezerā nebija ieradušies Irma Vīksniņa, Reinholds Millers, Hugo Puriņš, Biruta Senkēviča. Lasījumā nepiedalījās Ernests Aistars, jo viņš nebija apsolījis piedalīties un līdzdalība izsludināta pret viņa gribu. Sarīkojumu LPB valdes uzdevumā organizēja Austra Balka.

Latviešu preses biedrības vicepriekšsēdis Kārlis Ķezbers atklāj rakstnieku rītu Garezerā.

Bērnu nometne Saulainē

Sakarā ar skautu un gaidu lielo jubilejas nometni Saulainē, draudzes bērnu nometnes atklāšana nokavējās par vienu nedēļu. Bērnu nometne uzsāka darbību 9. jūlijā, bet oficiālā atklāšana notika 16. jūlijā. Neskatoties uz sliktā laika pareģojumiem, tie nepiepildījās. Bezmākoņaina debess un silta saule sveica nometņotājus, vecākus un ciemiņus laukumā pie Kritušo karavīru pieminekļa. Tur māc. J. Mednis vadīja nometnes atklāšanas svētbrīdi. Mazo meiteņu grupa teica svētvārdu tekstu. Nometnes pagalmā notika nometnes atklāšanas laicīgā ceremonija. Saulaines nometnes pārvaldes priekšnieks A. Gaiķis lūdza ievērot nometnes kārtību un ar sūdzībām vai problēmām griezties vispirms pie vadītājiem.

Pēc karogu uzvilkšanas mastos nometņotāji atsāka savas gaitas. Pie nodarbībām pieder arī priekšnesumu sagatavošana ugunskuriem, naktsrotaļas, sports, sevišķi trenēšanās voleja sacensībām ar Sidrabeni. Rokdarbus meitenēm māca E. Lauge, P. Jurševskis ierāda māla veidošanu un podnieka virpas lietošan zēniem. Garīgo audzināšanu veic. māc. J. Mednis. Nometnes māsa šogad ir Marta Zustere un ārsts Dr. A.. Šteinbergs.

Māc. J. Mednis ir nometnes vadītājs, zēnu vadītājs Arnis Puķītis, meiteņu — Inese Černavska ar 5 zēnu un 6 meiteņu grupu vadītājiem Kopā ar mazo bērnu (4) grupu un vadītājiem nometnē pavisam 70 iemītnieku.

Par mazajiem bērniem rūpējas E. Sīle, virtuvi arī šogad pārzina A. Šteinbacha ar 2 palīdzēm, bet nometnes kantīni — Ilze Asare. **J. U.**

Vai karavīri var būt garmataini?

Garmataino jaunekļu mode pārņēmusi visu pasauli, tādēļ Rietumvācijas armija bija spiesta to ierobežot, jo garmataino „krēpēm" vairs nederēja ne bruņu cepures, ne arī tās varēja savaldīt nemilitārās tiklinčepures, par kuŗām tika izdots pāri par ¼ miljons marku. Karavīru starpā radās satraukums par dzirdētām baumām, ka garajiem matiem jāpazūd, tie nodrīkst sniegties pāri apkaklei. Frizieŗi jau berzēja rokas par labu veikalu. Karavīri protestēja — mati pieder mums, ne valstij; — Mūs, tādus īsmatainus, nemīlēs ne sievas, ne meitenes. — Tomēr armijas pavēle paliek pavēle. Nedaudz griezņu cirtieni, un krāšņās cirtas pazuda. Par mierinājumu karavīri varēja saņemt augstākās vadības apliecinājumu: „Minētais karavīrs nav licis nogriezt matus no laba prāta, bet pēc 1972. g. 14. maija rīkojuma. Es lūdzu jūs augšā minēto karavīru arī turmāk mīlēt!" Katoļu garīdzniekam bija cits mierinājums: „Pēc Jaunās Derības Dievs neskatās, vai cilvēkam īsi vai gari mati. Viņš skatās cilvēka sirdī. Daži karavīri, protestēdami pret jauno rīkojumu, likuši matus nogriezt „uz nullīti". Glīti un pēc reglamenta karavīri atgriezās savās kazarmās. Vai viņi ar īsajiem matiem būs arī labāki kareivji, rādīs nākotne.

Vēl būs vajadzīgi līdzekļi

Raiņa un Aspazijas pieminekļa komitejas priekšsēdis prof. K. Dzelzītis par pieminekļa uzcelšanu informē:

Cēlā nacionālā iecere piepildījusies: latviešu literātūras klasiķu un Latvijas brīvības cīnītāju — Raiņa un Aspazijas piemineklis Šveicē, Kastaņolā, stāv savā vietā, Raiņa un Aspazijas dārziņā, gaidīdams uz atklāšanu. Piemineklis uzcelts tajā vietā, kur abi lielie dzejnieki vadījuši savus trimdas gadus, sūtīdami latvju tautai nemirstīgus literārus darbus, kas audzināja tautu tapt par nāciju ar savu valsti.

Mēs zinām, ka Kastaņolā ir dzimušas arī Raiņa lielās nacionālās lugas: Indulis un Ārija, Zelta zirgs, Pūt, vējiņi, Jāzeps un viņa brāļi u.c. Turpat izraisījusies Aspazijas brīnišķīgā liriskā autobiografija vairākos krājumos, kas aicināja mūs skatīt dzīvi skaistumā, vākt „ziedu klēpjus", atrast dzīves pelēkajā laukā arvien „saulainākus stūrīšus", meklēt un mīlēt „zilo ilgu puķi".

Tikai tādas tautas, kas izaudzētas garīgi, ētiski ideālisma un goda prātam un politiskai domāšanai — spēj gūt savu valsti. Latvju tautas etniskās vienības izaudzēšanā par nāciju Rainim un Aspazijai pieder lieli nopelni. Tā kā minētie aicinājumi un saucieni nāca no Kastaņolas, tad latviešu tautas pienākums sen jau bija uzcelt šiem latviešu tautas modinātājiem un audzinātājiem paliekošu pieminekli, kas paustu arī svešiniekam paaudžu paudzēm latviešu un Latvijas vārdu.

Šo latviešu tautas parādu nu ir nolīdzinājuši tās izdzītie bērni — mūsu trimdinieki. Piemineklis ir uzcelts. Tas varbūt nav iznācis tik dižās dimensijās, kādās tas bija iecerēts, tomēr tas ir uzcelts tāds, ka varam runāt ar gandarījumu par cēlās nacionālās ieceres cienīgu īstenošanu. Tajā ar atzinību minama arī Kastaņolas pilsētas aktīva piedalīšanās. Raiņa un Aspazijas pieminekļa komiteja nolēmusi pieminekli atklāt 9. septembrī, kas iekrīt turpat blakus Raiņa dzimšanas un nāves dienām.

Pašlaik vēl tiek izdarīta Raiņa un Aspazijas dārziņa pārveidošana, lai pieminekli tajā attiecīgi iekļautos un izceltos. Šo dārziņu pilsēta ir nosaukusi par „Giardinetto di Rainis e Aspazija" (italiski, jo Kastaņola atrodas Šveices italiešu kantonā Ticino, ar galveno pilsētu Lugano, par kuŗas priekšpilsētu nu ir tapusi Kastaņola). Lugano un Kastaņolas pilsētas, kuŗas apvienosies, ir nopirkušas Villa Taddei, kuŗā dzīvojuši italiešu trimdinieks Karlo Kataneo un mūsu Rainis un Aspazija. Villā Taddei tiks ierīkots mūzejs, piešķirot vienu istabu arī Raiņa un Aspazijas mūzejam Kastaņolā. RAPK iecerējusi par pieminekli izdot arī īpašu grāmatu. Līdz šim savāktie līdzekļi nav devuši iespēju samaksāt piemērotu honorāru pieminekļa tēlniekam. Tādēļ būs vajadzīgi līdzekļi. Tautiešus, kuŗi gribētu vēl piedalīties Raiņa un Aspazijas pieminekļa uzcelšanā un RAPK ieceŗu īstenošanā — RAPK laipni lūdz iemaksāt savas ārtavas kasierim Leonīdam Neimanim: W. 51 Oakdale Lane, Mundelein, Ill. 60060, vai RAPK priekšsēdim prof. K. Dzelzītim: 522 S. Church Str., Salisbury, N.C. 28144.

Pieminekļa atklāšanas svinībās ikviens aicināts piedalīties, tāpat organizācijas ar saviem pārstāvjiem.

Prof. K. Dzelzītis, RAPK priekšsēdis.

SENA DZIESMA JAUNĀ VIETĀ

Trešais baltiešu festivāls UBA - BATUN izkārtojumā risināsies 12. augustā. Programmā atkal būs igauņu, latviešu un lietuviešu tautas dziesmas un dejas. Tāpat kā iepriekšējos gados, festivala apmeklētājiem būs pietiekamas novietnes ar baltiešu ēdieniem un atspirdzinājumiem, kā arī rotas lietas, keramika, audumi, grāmatas un skaņu plates. Būs arī loterija un gleznu izloze.

Ja arī iepriekšējie festivāli, kas notika Priedainē (Ņūdžersijā) bija pulcējuši vairāk nekā 1000 priecīgu dalībnieku, rīcības komiteja šoreiz atzinusi, ka pienācis laiks uzklausīt arī to baltiešu protesta balsis, kam nav savu spēkratu un kam nokļūšana Priedainē tāpēc bijusi problēmatiska. Viņu atkārtotais ieteikums — atrast festivālam vietu, kas būtu pietiekami tālu no pilsētas putekļiem, lai varētu ieelpot svaigu gaisu, bet pietiekami tuvu, lai to varētu sasniegt publiskiem satiksmes līdzekļiem — beidzot ievērots un šāda piemērota vieta arī atrasta Bronksas ziemeļaustrumu nostūrī, ko sauc par „Throggs Neck".

Festivāls notika bijušā Amerikas „dzelzceļu karaļa" C. P. Hantingtona (Collis Potter Huntington, 1821 — 1900) vasaras rezidencē. Viņa otrā īpašumā San Marino (pie Pasadenas, Kalifornijā) iekārtota Hantingtona bibliotēka un mākslas galērija (nosaukta pēc viņa brāļa dēla Henrija Edvard Hantingtona — 1850. — 1927.), kam C. P. Hantington atstāja lielāko daļu savas bagātības.

Ēka, kur notika Trešais baltiešu festivāls, būvēta ap 1850. g. 1880.-tos gados Hantingtons licis piebūvēt katrā galā pa tornim. 1920. g. īpašumu ieguva katoļu Dievišķīgās Žēlsirdības māsu ordenis, no sākuma tur ierīkojot meiteņu internātu, bet kopš 1947. g. šeit darbojās Prestona privātā vidusskola, kur 630 meitenes mācās 30 mūķeņu vadībā. Skolas vajadzībai piebūvēti divi jauni spārni, kur atrodas vingrošanas zāle, bibliotēka, klašu telpas un ēdamzāle.

Ēku apņem dārzs, kur aug simtgadīgi dižskabārži, piecstāvu māju augstumā. Īpašuma robežas kādu ceturtdaļjūdzi iet gar upi, no kuŗienes paveras skaisti skati uz „Throggs Neck" un „White stone" tiltiem. No okeana pat viskarstākajās dienās pūš vēss vējiņš. Upes pusē ēkai ir liela vaļēja veranda, kur paredzēta dejošana, spēlējot labam orķestrim.

Papildus iepriekšējo festivālu atrakcijām šogad domāts par speciālu vecuma grupu, pēc 11-gadīgās igauņu profesora Valdsāra meitas Eno ieteikuma, kuŗa 2. Baltiešu informācijas darbinieku konferences laikā jautāja, kāpēc neviens nekad nav sarīkojis „konferenci baltiešu bērniem". Ieejas cenas festivālā būs 3 dol pieaugušiem, 1 dol. vidusskolu audzēkņiem un pensionāriem, bērniem ieeja brīva.

D. V.

Toronto
kreditsa
Latvian
Credit Un
491 College St.,
m a
5% par no
5½% par ilg
Kreditsabiedrīb
parastās bank
sniedz aizdevu
das pārvedumu
ļotāju čekus, H
noguldīšanu va
sniegšanu kred
ra dzīvības ap
$2000.00 vai $5
Birojs atvērts
12 — 8
Sestdie
15. septem
TĀLR
924-2
924-2
Pasūtin
labāko
L A T
vērtīg
nau
pa
SPECIĀ
CERT
INTE
EXPR
to jums tei
saka jūs
Par tiem jūs
iegādāties vi
daļu no pa
jo katrs SP
LIS ir visma
gāks par pa
ir apm. tā,
gājuši veikal
pirkuši ma
$300 rubļu
vairāk.
Speciālo ru
var arī ļoti
nīt pret
ļiem.
PILNĪGA
APDE
Tikai INT
PRES Corp
pakalpojumu
gāde mājās
laikā.
Speciālā r
ŠĪ CENA IR
JAMAKSĀ.
IZDEVUMU
Jūs varat
mu, ko vēla
SIET MŪS
KATALOGU
PASŪTINIE
c
INTE
EXPR
125 East
piek
fift
NEW YOR
tālr.
Ļoti svarīgi
Tikai u
Ātra
ZHIGULI VA
MOSKVITCH
MOSKVITCH
ZAPOROZH
ZAZ 968
Pieprasiet
ilustrēto ap
ņemam pa
DĪVOKĻIEM
darījumos i
dze un tūkst
tu klientu.

Toronto latviešu kreditsabiedrība

Latvian (Toronto) Credit Union Limited
491 College St., Toronto 174, Ont.
m a k s ā
5% par noguldījumiem,
5½% par ilgtermiņa noguld.
Kreditsabiedrība izdara visas parastās banku operācijas, izsniedz aizdevumus, izdara naudas pārvedumus un izsniedz ceļotāju čekus. Reizē ar naudas noguldīšanu vai aizdevumu izsniegšanu kreditsabiedrība izdara dzīvības apdrošināšanu līdz $2000.00 vai $5000.00.
Birojs atvērts darbdienās no pl 12 — 8 vakarā.
Sestdienās līdz 15. septembrim slēgts.
TĀLRUNIS
924-2551
924-2552

Pasūtiniet tagad labāko dāvanu uz L A T V I J U vērtīgāku par naudu vai paciņām SPECIĀLOS rubļu CERTIFIKĀTUS
INTERTRADE EXPRESS CORP.
to jums teica pirmā un to saka jūsu piederīgie.
Par tiem jūsu piederīgie var iegādāties visu, ko vēlas, par daļu no parastās vērtības, jo katrs SPECIĀLAIS RUBLIS ir vismaz 4 reiz vērtīgāks par parasto rubli. Tas ir apm. tā, kad jūs būtu iegājuši veikalā ar $100 un nopirkuši mantas $200 vai $300 rubļu vērtībā, vai pat vairāk.
Speciālo rubļu certifikātus var arī ļoti izdevīgi apmainīt pret parastajiem rubļiem.
PILNĪGA GARANTIJA UN APDROŠINĀTS.
Tikai INTERTRADE EXPRES Corp. dod jums ātru pakalpojumu. Certifikātu piegāde mājās apm. 3 nedēļu laikā.
Speciālā rubļa vērtība ir $2.35
ŠĪ CENA IR VISS, KAS JUMS JĀMAKSĀ. NEKĀDU CITU IZDEVUMU.
Jūs varat sūtīt katru summu, ko vēlaties. PIEPRASIET MŪSU ILUSTRĒTOS KATALOGUS.
PASŪTINIET TAGAD TIKAI
c a u r
INTERTRADE EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street, piektā stāvā
fifth floor
NEW YORK, N.Y. 10010, tālr. 982-1530
Ļoti svarīgi — Automobiļi
Tikai uz īsu laiku.
Ātra piegāde.

	Cenas US$
ZHIGULI VAZ 2101	$3,214.-
MOSKVITCH 412 IZH	$3,155.-
MOSKVITCH 408 IE	$3,033.-
ZAPOROZHETS ZAZ 968	$2,026.-

Pieprasiet mūsu speciālo ilustrēto apkārtrakstu. Pieņemam pasūtinājumus arī DĪVOKĻIEM. Mums šajos darījumos ir 23 gadu pieredze un tūkstošiem apmierinātu klientu.

(3. turpinājums)

Abas sievietes piekritīgi pamāja.

„Raitim nebija ne jausmas, ka viņa draugi nodomājuši nolaupīt Velsa meitu?" Bobs turpināja jautāt un šķirstīt sprieduma izrakstus.

„Nē," Ivete steidzās atbildēt. „Velsa jaunkundze bija Raiša drauga Dāvida saderinātā, bet Raitis nezināja, ka Dorisa derības atsaukusi. Kad Dāvids piezvanīja pie Velsu durvīm un Dorisa tās atvēra, pārējais norisinājies tik neticamā ātrumā, ka Raits kā zibens ķerts palicis sēdot pie stūres, kamēr pārējie ar Dorisu aizmukuši. Tā arī policija to atradusi. Vispirms tā viņu izlietoja par aculiecinieku, lai pēc tam notiesātu par līdzvainīgo."

„Tas nu, diemžēl, bija jādara, bet tieši šis apstāklis, ka Raitis palicis savā mašīnā un nav sekojis Dorisas nolaupītājiem, skaidri pierāda, ka viņš par savu draugu nodomu nekā nav zinājis. Es negribētu būt viņa ādā," Bobs noteica, aizkūpinot cigareti," man droši vien jau pēc mēneša būtu trūcis gribas paciest šo pazemojumu un nepatieso apvainojumu."

Vizuma kundze klusi piecēlās un iegāja virtuvē pēc kafijas.

„Ivete, nesaki viņai vēl nekā, bet Velss pats piesolījis iemaksāt drošības naudu, lai Raiti atbrīvotu no ieslodzījuma līdz lietas vēlreizējai caurskatei un viņa galīgai atbrīvošanai."

Ivetes rokas drebēja, kad viņa pateicībā glāstīja svaiņa plecu.

„Vizuma kundze ir māksliniece — pianiste. Šis gads viņai ir ļoti grūts," meitene nopūtās un uz brīdi aizvēra acis. Arī Bobs atlaidās zvilnī un raudzījās gleznā virs kamīna, kurā bija attēlota rītausma mežā, kad pirmie saules stari izkliedē miglu, nožāvē rasu un ar savu siltumu atmodina visu dzīvo radību.

„Tā mana vecākā brāļa, Raiša krusttēva, pēdējā glezna, vienīgā, ko spēju vēl izglābt. Raitim un man tā ir dārga piemiņa," Vizuma kundze runāja it kā savā nodabā, liedama krūzītēs kafiju. „Mans tēvs necieta mākslinieku. Viņš gribēja, lai brālis studē par inženieri, ārstu vai advokātu, bet Viskalim bija pašam sava dzīves filozofija. Viņš teica: — Zvēri atstāj savu kāju pēdas mūžības smiltīs, bet mākslinieks atstāj savas dvēseles pēdas ierakstītas cilvēces mūža vēsturē. —"

„Pastāstiet par savu nelaimīgo draugu — inženieri. Vai viņam ir arī ģimene?" Boba balss pārtrauca Aijas aizdomāšanos pagātnē.

Vizuma kundzes daiļā seja sadrūma.

„Jā, viņam ir ģimene. Sieva, trīs bērni un paša vecāki. Grīvas attiecības ar ģimeni man ir neatrisināma mīkla. Pirms Raiša nelaimes mēs abi aizbraucām viņus apciemot, bet vēlāk to nožēlojām. Visi mājinieki, ieskaitot abus vecos Grīvas, pārāk slavināja apcietināto, kas izvērtās gandrīz dievināšanā. Raitis nenocietās un zobgalīgi piemetināja: — Savādi, ka tik gudrs un ģeniāls cilvēks nokļuvis cietumā? — Iestājās kapa klusums, ko reizēm pārtrauca vecās mātes šņuksti. Elīzas sejā es redzēju negulēto naktsu ēnas, kā tās lēnām pārņēma visu viņas būti... Ja divi cilvēki, kā mēs abas, pazīst viens otru tik ilgi jau no agrās bērnības, tad pagātne it kā no jauna uzpeld. Mēs zinām viena par otru to, ko cits neviens pasaulē nezina, visas mūsu slepenās brūces un dvēseles sāpes. Viņa bija pirmā, kam es uzticēju savas dzīves vistraģiskāko mirkli — mana brāļa pašnāvības mēģinājumu, kā arī to, ka mans tēvs par to vainoja sevi līdz pat nāves brīdim, jo viņš bija pretojies dēla mākslinieka karjērai.

Elīzas laulība jau no paša sākuma bija kā aukstais karš starp lepnu patstāvīgu sievieti un grūti izprotamu, jūtīgu un nesavaldīgu vīrieti. Grīva bija spējīgs, izskatīgs un iedomīgs, bet dzīvei nenobriedis. Viņa puiciskās izdarības postīja attieksmes ar sievu, bērniem un viņas pašas vecākiem. Vecie Grīvas ir visskaistākais piemērs divu cilvēku harmonijai un neapsikstošai mīlestībai. Arī tagad, kur vecais Grīva ir daļēji paralizēts, Grīvas mātes seja vienmēr staro laimē un mīlestībā. Ko nozīmē viss pārējais, salīdzinot ar piecdesmit kopīgi nodzīvotajiem gadiem! Jā, no vakardienas izaug šodiena, no pagātnes tagadne, no mīlestības vēl lielāka mīlestība. Grīvas tēva vislaimīgākie brīži ir sievas sabiedrība, kad viņš šēž savā braucamajā krēslā un lasa laikrakstu, bet Grīvas māte, viņam iepretim atlaidusies šūpuļkrēslā ar adīkli rokās. Ar laikraksta ziņām viņš domās apceļoja zemes lodi tāpat kā kādreiz, kad bija tālbraucējs kapteinis. Visiem notikumiem viņš dzīvo līdzi ar tādu sirdsdedzi, it kā tie attiektos uz viņu pašu." Aija sirsnīgi pasmaidīja, bet tad aprāvās. „Piedodiet, bet es aizrunājos nevajadzīgos sīkumos." Viņa piesarka un turpināja. „Jā, pēc Raiša piezīmes jutos neērti, raugoties Elīzas un bērnu izbiedētajās sejās, kā arī noskumušajos vecākos, bet mana mēle bija kā piesieta, nespēju pat Raiša vietā atvainoties, jo tad arī es būtu melojusi. Par laimi ieradās vecākās meitas Airas draugs un visi jaunieši aizbrauca slēpot. Palikusi vienatnē ar Elīzu, gribēju ko tuvāk uzzināt par apsūdzību, bet viņa klusēja."

„Žēl," Bobs piecēlās. „Žēl," viņš vēlreiz noteica.

„Man negribas jūs apgrūtināt, bet es labprāt vēlētos jums iedot visas Grīvas vēstules. Savā laikā, vēl mūsu zemē, viņi ar manu vīru bija ļoti sirsnīgi draugi, bet tad pēkšņi šī draudzība pārtrūka, un Grīva pie mums nerādījās. Biju pārāk aizņemta konservātorijā un ar bērnu, tāpēc arī nejautāju pēc iemesla. Inženieri satikām kādā kopēja drauga dzimšanas dienā, bet mans vīrs izvairījās no katras sarunas. Grīva bija viens un vakara lielāko daļu pavadīja dāmu ielenkumā, uzjautrinot viešņas ar savu neizsīkstošo anekdošu krājumu. Īsi pirms iešanas prom viņš pienāca pie manis. — Tu esi vienīgā, ko es patiesi cienu, — viņš klusi noteica un noskūpstīja man roku. Vīrs stāvēja dažus soļus atstatu, man likās, ka viņš nepatikā saviebās. Grīva pēc tam man vairākas reizes zvanīja dienas laikā, vīram promesot, aicināja uz kafejnīcu vai operu, bet es šos ielūgumus noraidīju. Īstenībā man nav nekāda morāla pienākuma viņam palīdzēt, tikai žēlums pret Elīzu un viņas ģimeni," Vizuma kundze noteica un pasniedza Bobam saini ar Grīvas vēstulēm.

„Paldies par uzticēšanos," jaunais advokāts noteica un ielika apcietinātā vēstules portfelī.

Viljama skolas biedrs Brents, arī jurists, bija pārcēlies uz Ameriku un tur kļuvis populārs kā minoritāšu grupu aizstāvis. Brents noteikti izzinās patiesību par Grīvas nodarījumu un arī to, vai šai lietā var ko darīt, Bobs pie sevis nodomāja, iedarbināja automašīnas motoru un aizbrauca.

* * *

„Raiti, tu vari būt laimīgs," Džeks klusi noteica, kad jauneklis piestājās pie skoţa skulptūras, ko darinātājs rūpīgi nogludināja ar smilšpapīru.

Raitis neatbildēja, bet viņa acis smaidīja.

„Vai tu tagad iekrāsosi burtus?" Bālais Miķelis ievaicājās un, it kā savu pirmītējo vainu izpērkot, pasniedza jauneklim trauciņu ar zelta krāsu.

„Paldies, tagad es iekrāsošu zeltā, lai visi var salasīt, kas te rakstīts," Raitis draudzīgi uzsita Miķelim uz pleca un pārliecās pār savu darbu.

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Archibīskaps A. Lūsis 20. jūlijā izlidoja uz Venecuēlu, kur pasniegs zelta Atzinības krustu turienes Augšāmceļšanās ev.-lut. latviešu draudzes mācītājam Alfredam Gulbim Karakasā. Venecuelas latviešu draudzei šis ir jubilejas gads, jo šo mēnesi apritēja 20 gadu, kopš tā sāka darboties. Pirmais dievkalpojums noticis 1952. gada 5. jūlijā. Māc. A. Gulbis Latvijas neatkarības laikā darbojās Jelgavā, tagad jau ilgus gadus apkopdams latviešu luterticīgos talajā Venecuēlā. Viņa vadītā draudze Karakasā ir visas turienes latviešu sabiedriskās dzīves centrs. Draudzes priekšnieks ir Andrejs Sade, bet baznīcas padomes goda priekšsēdis — Dr. A. Svedborgs. Mācītājs A. Gulbis notur dievkalpojumus arī vācu un angļu valodā. Archibīskaps A. Lūsis atgriezīsies Toronto 26. jūlijā.

● Gadskārtējā baltiešu sarīkojumā šogad ieņemts 1870 dol. Atlikums bijis 954 dol., kas sadalīts tautību starpā proporcionāli izplatīto biļešu skaitam, latviešiem saņemot 363 dol., kuŗi biļešu izplatīšanā bijuši visrosīgākie.

● Lieltoronto policijas amatieŗu sporta apvienība savus gadskārtējos sporta svētkus rīko 29. jūlijā Kanadas nacionālās izstādes laukumā, kur no kandidātu priekšsacensībās 5. jūlijā izraudzītām 10 kandidātām notiks „Miss Toronto" vēlēšanu finmāls. Kandidāšu vidū ir arī 19 g. vecā Anita Sališa, kuŗa ir jau vairāku titulu īpašniece: 1970. gadā viņai piešķirts „Miss Football" un šāgada aprīlī „Miss Beautify Toronto", iegūstot arī dažādus titulus latviešu sabiedrībā.

● Toronto simfoniskā orķestŗa nākošās sezonas koncertos uzņemts arī pianista Artura Ozoliņa koncerts ar orķestri, ko sniegs arī atkārtojumā. Simfoniskā orķestŗa prospektā atzīmēts A. Ozoliņa izcilais talants, par kuŗu kritiķi devuši vislabākās atsauksmes.

● Savas mātes Lailas 6. stāva dzīvoklī, Danforta avenijā, kamēr māte aizgājusi veikalā iepirkties, vannā bez dzīvības atrasts viņas 3 g. vecais dēls Edvards Stūris - Stūre. Zēns ielikts vannā vēsināties, kur atrasts ar seju uz leju un brūci virs labās acs. Slimnīcā konstatēts, ka zēns noslīcis.

● Latvijas neatkarības laikā sporta laukumos pazīstamais maratonmeistars un šejienes latviešu sabiedriskajās organizācijās darbīgais Kārlis Blumbergs 14. jūlijā pārcietis smagu iekšējo orgānu operāciju. Viņš ārstējas Humber Memorial slimnīcā, kur to apmeklēja kaŗa invalidu apvienības pārstāvis J. Grīnvalds, no mednieku un makšķernieku kluba — V. Jostiņš un A. Kvēps, no DV Toronto nodaļas vanadzēm Rasma Zamlovska; bet no nodaļas valdes O. Kļavenieks.

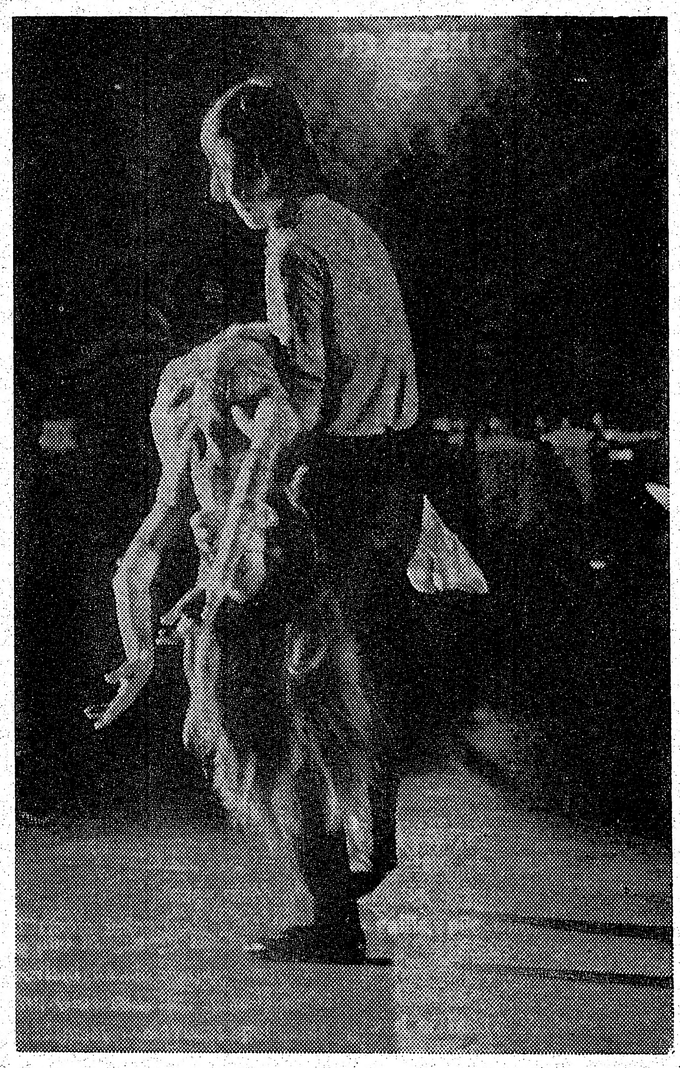

Skats no Dianas Jablokovas - Vorpas sagatavotā baleta Jaunatnes dienās. Foto Aleksandrs Kalniņš

Veiksmīgas šaušanas sacensības Bērzainē

Tās norisa lietainā dienā, 15. jūlijā, kad Toronto mednieku un makšķernieku kluba šāvēji aizrautīgi piedalījās kluba rīkotās māla baložu šaušanas sacensībās. Netraucēja arī brīžiem uznākušais lietus. Sacīkšu norise pulcināja ap 40 Bērzaines viesu, to vidū 22 šāvējus.

Individuālās sacensībās piedalījās 12 šāvēji, no kuŗiem trīs ar 46 punktu rezultātu no iespējamiem 50 punktiem bija sašāvuši vienādu baložu skaitu. Pāršaušanā, sašaujot 25 baložus, uzvaru guva Arvīds Zilgalvis. Aiz viņa pēc punktu guvuma ierindojās J. Muskats un Z. Sproģis.

„B" grupā no sešiem šāvējiem labākos rezultātus guva Egils Ģīmis (44 baloži no iespējamiem 50), otrā vietā J. Miķelsons, (39), bet trešā O. Pauders (36).

Sacensība ar priekšā došanu (handikaps) 17 šāvēju vidū uzvarētājs bija Hermanis Leitis ar 23 baložiem (no iespēj. 25), iegūstot īpašumā uz vienu gadu biedra un labvēļa, pazīstamā saimnieciskā darbinieka A. Kristapsona dāvā to ceļojošo kausu, kuŗu iepriekšējā gadā bija izcīnījis K. Šverns. H. Leitim ar, līdzīgu rezultātu (pāršaujot) sekoja A. Tropiņš un K. Šverns (22).

Dubultbaložu šaušanā (25 pāri) piedalījās 7 šāvēji, kur laime uzsmaidīja A. Tropiņam no Ošavas (17 pāŗi). Viņam sekoja K. Krieviņš (16 pāŗi) un J. Muskats (15 pāŗi). „B" grupā 6 šāvēju vidū uzvaras laurus plūca E. Ģīmis (13 pāŗi). Nākamās vietās K. Šverns (11 pāri) un J. Atkauķis (8 pāŗi).

Pīļu šaušanā (no torņa) 25 pīļu izcīņā 16 dalībnieku konkurencē, labākos rezultātus guva Z. Sproģis (22). Pāršaujot vienādu rezultātu ieguvušie (A. Tropiņš, K. Krieviņš un H. Leitis) ar 21 pīli otrā vietā izvirzījās A. Tropiņš, bet trešā H. Leitis.

Punktu kopsummā veiksmīgākais šāvējs izrādījās A. Tropiņš.

Šaušanas sacensības vadīja kluba sporta daļas vad. Kārlis Šverns ar palīgiem Veltu Krieviņu un O. Pauderi. Notika arī sacensības ar spininga sviešanu mērķī, piedaloties 6 entuziastiem. Uzvarēja Elmārs Krieviņš, nākošās vietās atstājot Olgu Jakobsoni un V. Krieviņu. Sacensības vadīja F. Noveiko.

Sacensības dienas nobeigumā kluba priekšnieka vietnieks J. Atmats ar sporta daļas vad. K. Švernu godalgotiem sacensību dalībniekiem pasniedza balvas. Īpašu balvu saņēma Velta Krieviņa (kā ilggadēja tiesnese), kuŗu viņai bija veltījis Longailendas latviešu mednieku klubs Savienotajās Valstīs.

Bērzaines sabiedriskajā mājā vakarā notika saviesīgs vakars ar deju. Par deju mūziku atskaņotājā rūpējās K. Šverns, bet Viktors Jostiņš — par dzērieniem un vakariņām.

O. K.

SACENSĪBU NOTEIKUMI DAUGAVAS VANAGU KONKURSĀ ANSAMBLIEM

1. Lai veicinātu latviešu jaunatnē interesi vokālajā un instrumentālajā mūzikā un reizē uzlabotu izpildījuma kvalitāti, DV dienu Kanadā rīcības komiteja izsludina sacensības ansambļiem:
a) Vokāliem
b) Instrumentāliem un
c) Vokāli instrumentāliem.
2. Ansambļa lielums sākot ar trim dalībniekiem.
3. Sacensībās var piedalīties visi 1945. gadā dzimušie un jaunāki.
4. Ansambļa vadītāja vecums nav ierobežots.
5. Atskaņojumu saturs un stils nav ierobežots.
6. Vokālajiem un vokāli-instrumentālajiem izpildījumiem jābūt latviešu valodā.
7. Atskaņojuma ilgums: minims — 5 minūtes, maksims — 10 minūtes.
8. Žūrijas komisijā DV Toronto sieviešu koŗa diriģente Austra Plampe, DV vīru koŗa Kanadā diriģents Arnolds Saulīte un DVKV kultūras nozares mūzikas referents Imants Sakss.
9. Godalgām paredzēts 600 dol.
10. Žūrijas komisija tiesīga piešķirt vienu vai vairākas godalgas, bet neviena no tām nevar būt mazāka par 100 dol.
11. Žūrijas komisija tiesīga godalgas nepiešķirt.
12. Žūrijas komisija tiesīga piešķirt arī pārsteiguma, t.i. atzinības balvas.
13 Sacensības notiks sestdien, 1973. gada, 26. maijā Holliday Inn, Toronto.

Ansambļi piesakāmi žūrijas komisijai ne vēlāk kā līdz 1973. gada 25. aprīlim: Mr. A. Saulīte, 11 Marthclaire Ave., Don Mills, Ont., Canada.

ŠELBURNA

● Druvas un Bramptonas DV nodaļu sacensība šaušanā notiks 5. augustā, Druvas DV nodaļas priekšsēža A. Kalniņa lauksaimniecībā. Sacensību sākums plkst. 10 no rīta. Pievakarē būs zaļumballe un vakariņu galds. Ieejas maksa $3.50, jauniešiem $ 1.50. Bērniem ieeja brīva.

AICINA PALIDZĒT . . .

(Turpinājums no 1. lp.)

atzīst par nelikumīgu Baltijas valstu okupāciju un iekļaušanu Pad. savienībā. Tālāk prasīts, lai Pasaules baznīcu apvienība griežas pie valdībām, kas piedalīsies Eiropas drošības konferencē, aicinot šīs valdības ierosināt Baltijas valstu jautājuma pārlemšanu, prasot neatkarības atjaunošanu Igaunijai, Latvijai un Lietuvai. Iesniegumā norādīts uz mērķtiecīgi piekopto krievu iepludināšanu Baltijas valstīs, kas draud pārvērst Baltijas tautas par minoritāti savā zemē. Tāpat norādīts uz deportācijām un brutālo nemieru apspiešanu šāgada pavasarī Kaunā. Iesniegumu piesūtīs visiem Pasaules baznīcu apvienības centrālās komitejas locekļiem. Baltijas tautu traģēdijas raksturošanai pievienots Toronto universitātes profesora, starptautisko attiecsmju speciālista J. Īra (Eayr) raksts „Lai mēs neaizmirstam Baltijas valstis", kas publicēts Toronto laikrakstā Daily Star.

Sanāksmes dalībnieki apmainījās arī ar informāciju par mūsu baznīcu un draudžu darbību brīvajā pasaulē, jo problēmas ir visiem vienādas. — Lai sekmīgāk paveiktu kopējos uzdevumus nākotnē, varbūt mums izdosies noorganizēt kopēju Baltijas tautu dažādo konfesiju garīdznieku kongresu, — domāja archibīskaps A. Lūsis. — Par piemērotāko vietu šādam kongresam atzinām Čikagu, lūdzot lietuviešu seniormācītāju A. Traki ievākt attiecīgo informāciju un veikt citus eventuālos priekšdarbus. Seniormācītājs ir arī šī nodoma ierosinātājs. — Jau pagājušā gadā viņš bija ieradies pie archibīskapa A. Lūša, lai šo jautājumu pārrunātu. Šādam kongresam no eukumeniskā, tāpat mūsu tautas neatkarības centienu viedokļa, varētu būt liela nozīme. — Baznīcai jāstāv nomodā par to, lai brīvības lāpa neizdziestu, mūsu kūtruma un vienaldzības dēļ, — uzsvēra archibīskaps, tālāk izsakoties:

— Pārrunājām arī jautājumus, kas stāv sakarā ar baznīcas darbu okupētajās Baltijas valstīs. Jūlija pēdējās divās nedēļās Rietumvācijā bija paredzēta archibīskapa J. Mutuļa viesošanās. Viņu, tāpat kā mani 1968. gadā ciemos bija aicinājusi vācu luterāņu baznīca. Mutulim grūtības radušās ar attiecīgu telegrammu, ka viņš nevar ierasties, sakarā ar savas dzīvesbiedres nāvi. Pēc ilgākas slimošanas viņa mirusi 3. jūlijā. Zīmīgi gan ir tas, ka telegramma bijusi ceļā — vienpadsmit dienas . . .

Apstākļi, kādos jādzīvo un jāstrādā mūsu mācītājiem dzimtenē, ir tiešām neapskaužami, — atzina archibīskaps A. Lūsis. — Augusta mēnesī uz okupēto Latviju iecerējis doties Luterāņu pasaules apvienības prezidents prof. Miko Juva un federācijas minoritāšu baznīcas vadītājs Dr. Hanzens, kas jau vairākkārt bijis Latvijā. Cerams, ka viņiem tiks dota izdevība iepazīties arī ar draudžu stāvokli ārpus Rīgas. Federācijas prezidents cerot ierasties arī Maskavā, lai pārrunātu baznīcas lietas ar turienes kultu ministriju. Varbūt, ka sarunas dos kādus atvieglojumus dzimtenes baznīcai.

Pārsteidzošākā ziņa ir tā, ka Ļeņingradas bīskaps Nikodems „vājās veselības" dēļ lūdzis viņu atbrīvot no Maskavas patriarcāta ārlietu nodaļas vadītāja posteņa. Lūgums ievērots un turpžk viņš darbošoties tikai kādā ārlietu komisijā. Neikodems bija gados samērā jauns cilvēks. Daudzās starptautiskās sanāksmēs viņu uzskatīja par uzticamāko padomju varas pārstāvi.

Pasaules baznīcu apvienības asamblejā 1968. gadā Upsalā bīskaps Nikodems vadīja lielo Pad. savienības garīdznieku delegāciju un daudzi rietumu baznīcu delegāti uzskatīja par lielu godu to, ja varēja ar viņu kopā nofotografēties. Balsošanas laikā visu Pad. savienības un satelītvalstu delegātu acis raudzījās uz Nikodemu. Kā balsoja Nikodems, tā balsoja pārējie. — Vienreiz radās visai komiska situācija: Nikodems balsoja pret rezolūciju par Vietnamas kaŗa izbeigšanu un amerikāņu „agresijas" nosodīšanu, — atminas archibiskaps A. Lūsis. — Pacēlās arī visas citas rokas. Bet kad zāli pāršalca izbrīnas pilni izsaucieni, Nikodems attapās un nolaida roku. Tūdaļ viņa piemēram sekoja pārējie, un zālē atskanēja skaļi smiekli.

Nav zināms, vai Nikodems turpinās savu darbību t.s. Prāgas miera konferencē. Pēc prof. Hromadkas nāves viņš tur izcīnīja sev pjriekšsēža amatu.

—re.

Dzejniece saliek pati savas vārsmas

Mājupceļā no Vankuveras dziesmu svētkiem Latvija Amerikā redakcijā un spiestuvē bija iegriezusies arī dzejniece Valentīne Hermane, kas dzīvo Čikagā. Laikraksta spiestuvē dzejniece pie burtu saliekamās mašīnas salika svina rindās pati savu dzejoli, ko šeit zemāk iespiežam — viņas gara un roku darbu. Dzejniece pie saliekamās mašīnas bija piesēdusies savā mūžā pirmo reizi.

Valentīne Hermane

●

No jauna atrast to,
Kas sen jau zaudēts šķita,
Bez meklēšanas negaidīti
Top mirklī mūžība.

Ir laimīgs tas,
Kas neprasa
Un negaida nekā,
Bet sevi visu dāvina
Kaut tikai vienam mirklim
Dzīves gājumā.

Lietuvas notikumu attīstība

Amerikāņu žurnāls Newsweek šajās dienās ziņoja, ka Kaunas nemieros apcietināto skaits lēšams uz 800, no kuŗiem 200 pārcelti uz izmek lēšanas cietumu Viļņā, kur gaida tiesāšanu. Lietuviešu Dzimtenes Balss no okupētās Lietuvas min vairāku apsūdzēto vārdus: Alvidas Jasiukaitis, Alfredas Juskėnas (20 g. v.), Henrikas Monkevicius, Ricardas Trasauskas (17 g. v.). Tie apzīmēti par „huliganiem, ielas puikām, izvarotājiem". Cita starpā, policija apvainojusi apcietinātos studentus par „brīvās mīlas aizstāvjiem". Citur runa par „hipiju nemodi" (vaļā palaistajiem policija apcirpusi matus un bārdu), dzērājiem un nekārtības cēlājiem. Interesanti atzīmēt, ka šajā gadījumā ne ar pušplestu vārdu nav pieminēti „sīkburžuju nacionālisti" vai kāda cita veida pretpadomju nostāja. Apstāklis, ka izplet̨nu lēcēju vienības (it sevišķi Pad. savienībā) parasti netiek iesaistītas ielas puiku radītās nekārtībās, noklusēts.

Daudzo rakstu un komentāru starpā, kas parādījušies rietumu presē par šiem Lietuvas nemieriem, ir divi, kas pieminami atsevišķi. Londonas žurnāls The Economist savā ievadrakstā „Bēdu dienas Kaunā" piemin iespējamo ķiniešu interesi par nekrievu tautu nacionālo interešu dinamiskajām iespējām: „Ķīnas runas vīri Eiropā — Albanijas prese — jo ātri reaģēja uz Lietuvas notikumiem, apsveicot tos kā pierādījumu par Pad. savienībā risinošos cīņu pret krievu šovinismu." Luī de Vilfoss (Louis de Villefosse) franču laikrakstā Le Monde savā rakstā pielīdzina Kalantu (sic) Irmem Nadžam, Palam Moleteram un Janam Palacham kā mocekļiem apspiesto Austrumeiropas tautu cīņās pret krievu režīmu.

Pagrīdes izdota skrejlapa, kas domāta padomju darba tautai un izplatīta Maskavā jūnija vidū, aicina uz streikiem un demonstrācijām pret padomju režīmu. Piemēram minēti poļu nemieri 1970. g. decembrī, kā arī daži mazāka apmēra incidenti, kas nesen notikuši pašā Pad. savienībā. Dokuments atsaucas uz Kaunas nemieriem kā pierādījumu, ka dažādie pretestības veidu atbalstītāji Pad. savienībā sazinās un interesējas viens par otra darbību.

Turisti, kas Kaunas nemieru laikā atradās Baltijas valstīs, liecina, ka ziņas par notikumiem Kaunā ļoti ātri aizsniegušas Latviju un Igauniju. Kalantas bēŗu dienā vilcieni uz Kaunu bijuši pilni ar latviešu un igauņu studentiem, kas gan mērķi nekad nav aizsnieguši, jo ceļā apturēti un atgriezti atpakaļ. Pēc tūristu ziņām Kaunas nemieros piedalījušies vismaz 10.000 cilvēku.

Kaunas nemieri plaši atbalsojās arī baltiešu vidū rietumu pasaulē. Ņujorkā vien notikušas jau trīs demonstrācijas. Lietuviešu jaunieši nesa Lietuvas krāsām pārklātu zārku, citi nesa plakātus un karogus. Runātāju vidū bija: mons. J. Balkūnas un R. Kezis (rīkotāji), A. Jūriado (igaunis), Ints Rupners (latvietis), ungāru, žīdu, ukraiņu u. c. pārstāvji, kā arī amerikāņu — to starpā Ņujorkas pavalsts asamblejas loceklis Frederiks Šmits.

Uzzinot par otru pašsadedzināšanās gadījumu, lietuviešu jaunieši sasauca sešu stundu ilgu naktssardzi Sv. Patrika katedrāles priekšā. Arī šeit piedalījās igauņu un latviešu pārstāvji.

Nemieri Lietuvā bija temats, kam pieskārās gandrīz visi runātāji 14. jūnija atceres sarīkojumā, kas notika pie lietuviešu krusta bij. Pasaules izstādes parkā Flašingā 18. jūnijā. Šo sarīkojumu organizēja Amerikas lietuviešu biedrību apvienība, Ņujorkas latviešu organizāciju padome un Amerikas igauņu padome.

UBA-BATUN informēja visus Apv. nāciju sūtņus par pēdējiem notikumiem Baltijas valstīs, nosūtot sekojošus materiālus: 1) Piecu ievērojamu pasaules laikrakstu izgriezumu kopijas un papildu sarakstu par 95 rakstiem 85 laikrakstos 14 dažādās zemēs; 2) 17.000 lietuviešu katoļu petīcijas tekstu; 3) 17 latviešu **komūnistu vēstuli un analizi,** un 4) brošūru par cilvēku tiesību pārkāpumiem Lietuvā 1971. g. Pavadvēstulē šie dokumenti apzīmēti kā pierādījums pēdējā laikā pieaugušajai pretestībai Baltijas valstīs, kas vēršas pret Pad. savienību kā igauņu, latviešu un lietuviešu nacionālo un individuālo cilvēka tiesību pārkāpēju, it sevišķi attiecībā uz pašnoteikšanās tiesībām, rasu diskrimināciju un reliģijas brīvību. Vēstule aicina visas Apv. nāciju locekles valstis iestāties par šais materiālos aprakstīto problēmu pārrunāšanu Apv. nāciju nākamajā ģenerālasemblejas sesijā, kā arī citos gadījumos.

Trīs gadi cietumā par civīlsievas nonāvēšanu

Kā jau mūsu laikraksta iepriekšējā numurā ziņojām, Anglijā par civīlsievas latvietes Eleonoras Essenas nonāvēšanu bija apvainots 44 g. vecais Aleksandrs Vanags, prāvu iztiesājot Centrālajā kriminālties ā Londonā. Apsūdzētais,tāpat kā policijā, tiesā atzinās, ka Esseni nonāvējis liela satraukuma brīdī. Tajā laikā viņa dzīvojusi pie Vanaga kā civīlsieva. Viņas izturēšanās bijusi tik izaicinoša un aizvainojoša, ka dusmu izplūdumā Vanags viņu nositis ar revolvera spalu. Lai slēptu nozieguma pēdas, viņš līķi sadalījis gabalos un sešās reizēs ar autobusu un vilcienu aizvedis uz Lezerherdas mežu, kur apracis atsevišķus gabalus atsevišķi, pie katra pieliekot klāt sārtu rozi. Viņš kokā iegriezis burtu E, jo Esseni tomēr mīlējis.

Tikai pēc divarpus gadiem noziegumu atklāja lapsas, kas bija izrakušas un izvilkušas klajumā roku ar gredzenu.

Pēc angļu likumiem Vanagam draudēja vismaz 15 gadu vai pat mūža ieslodzījums, bet tiesa, ievērojot daudzus apstākļus, nodarījumu neatzina par slepkavību, bet par nonāvēšanu afekta brīdī un piesprieda trīs gadus cietumā.

Aleksandrs Vanags tiesā arī pastāstīja, ka 14 gadu vecumā zaudējis tēvu. To, Latvijas armijas lidotāju virsnieku, 1940. g. noslepkavojuši krievi, un viņš ar māti vairākas dienas meklējis tēva kapu.

Vācu okupācijas laikā viņš iesaukts gaisa izpalīgos, bet pieslējies poļu pretestības kustībai un cīnījies pret vāciešiem.

Šis stāsts un arī darba vietas labā atsauksme tiesu iespaidoja un Aleksandru Vanagu paglāba no smagāka soda.

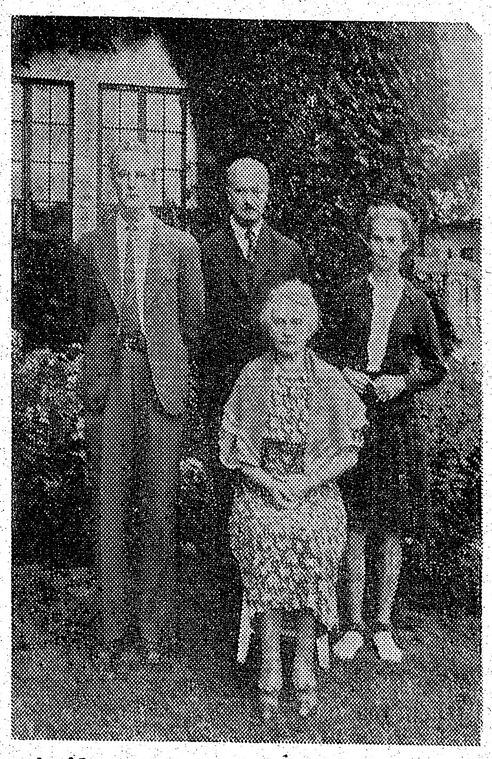

Arvida Muchka ar ģimeni brīvajā Latvijā

Arvīdu Muchku atceroties

No Zviedrijas saņemta sēru vēsts, ka Stokholmā 2. jūlijā mirusi žurnāliste un sabiedriska darbiniece **Arvida Muchka,** dzim. Vēvere. Viņas dzimtā **vieta bija Jaunrozes pagastā,** Valkas apriņķī, kur dzimusi 1893. gada 12 maijā. Viņa no mazotnes iemācījusies igauņu valodu, kas apdāvinātai Arvīdai Latvijas tapšanas laikā, 1917. gadā, deva iespēju un ierosmi rakstīt Valkā izdotā laikrakstā Līdums par līdzīgiem svarīgiem notikumiem Igaunijā.

Šie raksti bija vērsuši Zīgfrīda Meierovica uzmanību, un viņš jauno žurnālisti, igauņu valodas pratēju, aicināja par tulku polītiskās konferencēs Tallinā. Arvīda tad bija jau precējusies ar Latvijas armijas **virsnieku Hermani Muchku,** vēlāko pulkvedi un kara tiesnesi. Latvijas ārlietu ministrijai izveidojoties, ministrs Z. Meierovics pieņēma Arvīdu Muchku par igauņu preses referenti ministrijas Preses nodaļā.

Kad, ģimenei pieaugot, mājas darbi neļāva regulāri strādāt ministrijā, viņa no tās aizgāja un kļuva par līdzstrādnieci laikrakstā „Jaunākās Ziņas" un vēlāk Arvīda Berga nodibinātajā un vadītajā laikrakstā Latvis.

Blakus ikdienas darbam Arvīda Muchka arvien ir atsaukusies patriotiskiem pienākumiem, vai tas būtu Sieviešu palīdzības korpuss Bermonta laikā, vai vēlāk — Tautas palīdzība, bet it īpaši trimdā Zviedrijā, kur viņa visu savu brīvo laiku veltīja cietēju aprūpei, vadot viņas pašas ierosināto visu Zviedrijas latviešu organizāciju Sadarbības komiteju, kas sūtīja drēbju un apavu saiņus izsūtītajiem uz Sibiriju un vēlāk tiem, kas atgriezās Latvijā izmocīti un puskaili.

Pazinu Arvīdu Muchku kopš tā laika, kad strādājām kopā Latvijas ārlietu ministrijā 1920—1921. g. Zinu viņas apbrīnojamo aktīvo līdzjūtību citu cilvēku ciešanām.

Kādreiz tīri nejauši pieskrēju viņas dzīvoklī Valdemāra ielā, šī gadsimta 20os gados, pirms Ziemsvētkiem. Pārsteidzu Arvīdu ēdamistabā taisot sainīšus. Ar tiem pilni bija krēsli ap galdu. Redzēju, ka tie nebija domāti pazīstamiem tuvā sabiedrībā. Viņa nojauta manu izbrīnu un kautri teica: „Ak, tie uz Valku, kur zinu tādus, kam svētku dāvanu nebūs — — —"

Arvīda Muchka darīja labu klusībā.

Un Latvijas lielajā nelaimē, kad tūkstošu tūkstoši bija aizvesti badā un salā, Arvīda Muchka, kā jau teikts, aktīvā tuvāku mīlestībā prata apvienot trimdas latviešus savā patvēruma zemē Zviedrijā. Sadarbībai un, pati uzņemdamās darba nastu, sniedza reālu palīdzību cietējiem.

To viņa veica līdz lielam vecumam, kad pašas fiziskie spēki bija jau slimības novājināti.

Arvīda Muchka nedzinās pēc slavas un pateicības, bet bija apmierināta, ja radās citi, kas, viņai aizejot, varēja pasākto darbu turpināt.

Lai Arvīda Muchka ar savu dzīvi un darbu būtu cēls paraugs jaunajai latviešu audzei!

To viņa pilnam pelnījusi.

Angelika Gailīte

Savienotajās Valstīs

GRAND RAPIDI

● Karlīne Maine, dzim. Krūmiņa 15. jūlijā Grand Rapidos atskatījās uz 90 mūža gadiem. Viņai šūpulis kārts Zalves pag. Dingās. Dzimtajā pagastā kopusi nelielu saimniecību, izskolota meita Berta, kuŗa tagad ir kopā ar jubilāri. Gavilniece savā laikā darbojusies draudzes dāmu komitejā un vēl līdz šim ir liela grāmatu lasītāja. Dzīves draugu zaudējusi 1952. g., tikai nepilnu gadu pēc iecelošanas Amerikā Grand Rapidos viņai vēl dzīvo brālis Kārlis un **citi radi. Gavilnieci sveica** draudzes māc. Kr. Hermanis, dāmu komitejas priekšniece H. Jansone, DV apvienības vanadžu kopas priekšniece E. Brūna, DV pārstāvis J. Brauns u. c.

● Zenta Kārkliņa, kas jau agrāk izturējusi pārbaudījumus pie nekustamu īpašumu pirkšanas pārvaldes Lansingā, tagad sākusi strādāt šinī nozarē „Perrson & Cook" sabiedrībā.

● DV Grand Rapidu apvienība, vācot līdzekļus 14. jūnija ietvaros, izsūtīja 450 aicinājumus. Atsaucās 53 ziedotāji (pag. g. 48). Lielāko ziedojumu 50 dol. atsūtījis Dr. Aleksandrs Kalniņš, kas ir pensionārs. 15 dol. nodevis Arv. Laukvīrs, pa 10 dol. ziedojuši Dr. Z. Zadvinskis, Dr. F. Valdmanis, Arn. Balodis. Nodoti 227 dol. (pag g. 159 dol.).

● Naktī no 14. uz 15. jūliju Grand Rapidus skāra stiprs pērkona negaiss ar lietus gāzēm. Nikolaja Šubiņa mājā iespēris zibens, izārdot vienu mājas stūri, bojājot elektriskos vadus un dažus priekšmetus istabā. Nodarīti bojājumi par apm. 1000 dol.

● Atceļā no Garezera Grand Rapidos 15. jūlijā bija iegriezies Latviešu kreditsabiedrību apvienības valdes priekšsēdis Ādolfs Svenne no Toronto. Latviešu biedrības namā viņš iepazinās ar vietējās kreditsabiedrības darbību un darbiniekiem. Notika paplašināta valdes sēde, ko vadīja priekšsēdis T. Zeltiņš. Ā. Svenne sniedza informāciju par kreditsabiedrību darbību.

● Ar māc. Kr. Hermaņa vadīto svētbrīdi 9. jūlijā Mežvidos atklāja bērnu vasaras nometni, kuŗā pirmajā nedēļā piedalās 60 bērnu no Mičigenas, Viskonsinas, Minesotas un Kalifornijas. Sveicienus nometnotājiem un vadītājiem no Grand Rapidu un apkārtnes ev. lut. draudzes nodeva sab. kultūrālās nozares vadītājs Juris Siliņš. Norādījumus par nometnes kārtību sniedza nometnes vadītāja cand. theol. V. Fricsone. Bērnu pārbaudi izdarīja Dr. Z. Zadvinskis, kas darbosies par nometnes ārstu. Nometnes komandants, vadītājas palīgs un zēnu grupas vecākais V. Fricsons, grupu vadītāji zēniem — Ieva Millere, Lidija Tarbunas un Andis Linde. Meiteņu grupas vecākā Olga Jansone, grupas vadītājas — Irene Vanuška, Biruta Taube un Maija Liepiņa. Peldēšanās uzraugs — Andris Valdmanis.

● Skolotājam Ed. Avotam, kas strādā Kristus draudzes pārzinātā viesnīcā Pontikā pie Detroitas, nozagta a utomašīna.

V. Z.

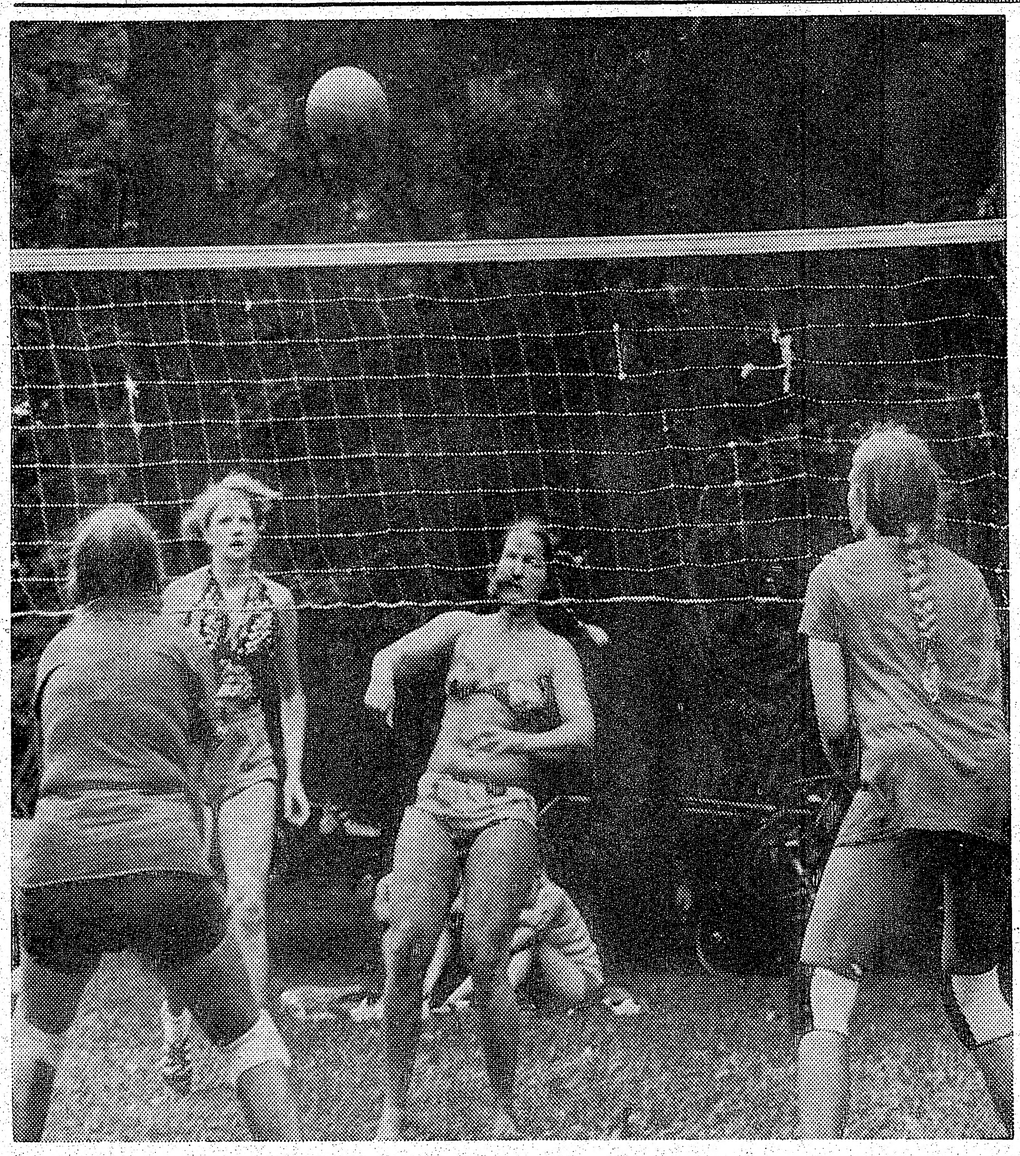

Jaunatnes dienu dalībnieces spraigā sporta spēlē. Foto: Aleksandrs Kalniņš

SOS saucieni no okupētas Igaunijas

Arī Londonas laikraksts Daily Telegraph publicējis ar komentāriem igauņu vēstuli, kas sasniegusi rietumus un jau parādījusies vairākos etniskās preses izdevumos brīvajā pasaulē. Vēstule rakstīta pirms prezidenta Niksona Maskavas apmeklējuma un rāda tās bailes un cerības, kādas šim braucienam piedēvēja pārkrievināšanā esošie igauņi, tajā pašā laikā apgaismojot vispārējo stāvokli, kādā tie spiesti dzīvot krievu okupācijā. Šo vēstuli pārņēmuši arī daži vācu laikraksti un publicējuši saīsinātu, norādot, ka pretestība krieviem neizpaužas tikai Lietuvā, bet pārsviedusies arī uz Latviju un Igauniju.

„Par kādu izveidosies mūsu rītdiena?" pēc īsiem ievadvārdiem jautāts vēstulē. „Vai arvien tā pati caralaiku pārkrievināšanas politika, tagad, saprotams, aiz internacionālisma un tautu draudzības, kā arī vienam otram tuvināšanās viltīgās maskas, kuŗai beidzamajā laikā ir nākusi klāt Pad. savienības izveidošanas 50. gadadienas atzīmēšanas kampaņa, kas faktiski kalpo tai pašai pārkrievināšanas politikai. Vai var cerēt uz kādiem jauniem, maigākiem pavasaŗa vējiem Baltijas tautām? Vismaz tik vien daudz, lai mēs varētu savā tēvzemē runāt un kārtot iestādēs darīšanas savā tēvu valodā, lai pie mums neieimportētu krievus un nepiespiestu mūsu skolotājus doties darbā zem mācību prakses izkārtnes aizsega uz Krieviju, lai mūsu dabas bagātības neizlaupītu un dabu ļaunprātīgi neizpostītu un nepiesārņotu t.s. rūpniecības izkārtnes aizsegā, lai mūsu kultūrai laistu kaut mazliet brīvāk attīstīties, bez tā, lai mums visur un visās vietās nebūtu jāslavina kompartija un Ļeņins, lai mūsu territoriju neapcirptu Krievijai par labu (lai gan viss ir faktiski viena Krievija). Būtu vēl daudz, daudz cita ko vēlēties, bet vairāk nevar iedrošināties pat sapņot. Par šo pašu rakstu ir paredzēts ilgs cietuma sods, jo mums neatzīst nekādu brīvību (atskaitot brīvību slavēt partiju un Ļeņinu), ne arī cilvēka tiesību. Tāpēc mēs arī nevaram savus vārdus šeit apakšā parakstīt, kaut šo varētu parakstīt ikkatrs igaunis."

Cerot, ka prezidenta Niksona vizītes laikā Maskavā tiks apspriests arī Igaunijas, Latvijas un Lietuvas jautājums, jo ASV ir lielā mērā vainīgas Baltijas valstu pašreizējā okupācijā, neko nedarot šo valstu labā, bet Otra pasaules kaŗa laikā gan atbalstot okupantus materiāli, morāliski un militāri, vēstulē tālāk teikts:

„Mēs gribētu redzēt konkrētas rīcības no ASV valdības, un esam priecīgi un arī pateicīgi katram, kas mūs atbalsta, vienalga kādā veidā. Lai zina visa pasaule, ka apmēram 5 milj. igauņu, latviešu un lietuviešu negrib Krievijas okupāciju, ir katēgoriski pret mūsu kultūras nospiešanu un ikdienas dzīves pārkrievināšanu. Mēs aicinām ārzemju igauņus vienprātīgi un ar visiem līdzekļiem cīnīties par mūsu stāvokļa uzlabošanu Igaunijā, Latvijā un Lietuvā, un arī Amerikas un citas tautas šo pašu cīņu atbalstīt. Baltijas jautājumu nāksies plaši apgaismot periodikā un pacelt AN. Citu brīvo tautu interese par mūsu labklājību un iedarbīgs atbalsts no ārienes dod arī mums šeit apņēmību un spēku cīņā par mūsu tiesībām."

Norādot uz Baltijas tautu izmisīgo pretestību Maskavas pārkrievināšanas politikai, vēstule min 17.000 lietuviešu parakstīto protestu, kā arī pašu latviešu komūnistu vēstuli, kas saņemta brīvajā pasaulē un pauž neapmierinātību ar visu krieviskā uzspiešanu. Tāpat norādīts uz Tallinas politechniskā institūta studentu atklāto uzstāšanos pret pārkrievināšanu, riskējot tikt no skolas izmestiem un iesaistītiem kaŗa dienestā, kas nozīmētu to pašu ko izsūtīšanu no Igaunijas.

Vēstulē beidzas ar vārdiem: „Mums ir pilnīga tiesība prasīt, lai igauņiem, latviešiem un lietuviešiem būtu tiesība dzīvot savā tēvzemē un runāt, kā arī kārtot savas darīšanas iestādēs savā tēvu valodā, lai visu cittautiešu ievešana Baltijas valstīs tiktu izbeigta un arī šurp importētie cittautieši līdz zināmam terminam tiktu izvesti (jo vairāk tāpēc, ka vismaz 2/3 — 3/4 no kriminālnoziegumiem izdara ievestie), kā arī lai mūsu valodai un nacionālai kultūrai ļautu brīvi attīstīties."

Beidzot izteiktas cerības uz nelokāma un stipra ASV prezidenta ievēlēšanu, kas būtu spējīgs vadīt valsti ar drošu roku un kam būtu drosme uzstāties arī mazo tautu aizsardzībai.

„Kas ir tas vīrs?" skan pēdējais teikums.

MŪŽĪBĀ AIZGĀJIS RŪPNIEKS ROBERTS HIRŠS

Amerikas Balss pa ēteŗa viļņiem uz dzimteni ziņoja, ka Floridā 77 g. vecumā miris agrākās „Rīgas Audums" firmas īpašnieks, izcilais latviešu filantrops Roberts Hiršs. Ar viņa nāvi latviešu trimdas sabiedrība zaudē mecenātu, plaša vēriena darba cilvēku, kas dzīvē nepieņēma nevienu ordeni un bēga no viņa daudzināšanas. Viņš bija ne tikvien plaša vēriena saimniecisks darbinieks, bet arī latviskās dzīves filozofs, kas latviskos centienus skatīja saistītus konkrētās formās ar latvisko gara pasauli. Vējavas pagasta atraitnes dēlam Laima šūpulī bija likusi apbrīnojamu enerģiju un veiksmi. Kādu mazu daļu no sava mūža gājuma viņš kopā ar dzīvesbiedri Almu aprakstījis savā grāmatā „Rīgas audums", sakarā ar šī uzņēmuma 40 gadu atceri 1965. gadā.

Apmēram pirms 8 gadiem Roberts un Alma Hirši pārdeva savu tekstiluzņēmumu Vunsoketā, kur Hiršs pēc Rīgas atstāšanas Otrā pasaules kaŗa laikā atjaunoja tekstilrūpniecību, jūsmojot par Līgo svētku rīkošanu bostoniešiem. Kādreiz kopā ar nelaiķi māc. Osv. Blūmīti viesojamies pie Hiršiem. Nama māte cepa garšīgas pankūkas. Tad skaistā maija dienā aizbraucām pie jubilāra, bostonieša Pēteŗa Miezīša.

Roberta Hirša darbu romānā gribēja ietvert divi latviešu rakstnieki: Pāvils Rozītis un trimdā — Valdemārs Kārkliņš. Pēdējais šo rindiņu rakstītāja ierosināts, atbrauca arī pie Hirša uz interviju, bet tā arī bija viņu pēdējā tikšanās. Valdemārs Kārkliņš Vunsoketā izlaida

† Roberts Hiršs

zīmuli no rokām. Viņu aizveda uz slimnīcu, kur konstatēja audzēju galvā... Tā palika neuzrakstīts romāns par latviešu rūpnieku, kuŗa dzīve bija krāsaina gan zaudējumos, gan žilbinošos sasniegumos.

Pēc Vunsoketas uzņēmuma pārdošanas Hirši dzīvoja Floridā, Neples pilsētā pie Meksikas jūŗas līča. Tur viņi uzcēla sev māju un sapņoja par mierīgām vecuma dienām. Šī aiziešana atpūtā bija it kā negribēta, jo Roberts Hiršs vēl arvien dzīvoja līdzi visai latviešu trimdas sabiedrībai. Viņš ilgojās, ka kāds no viņa trim dēliem kļūs par staigāju tēva pēdās, bet šī iecere neīstenojās, nebija kam atdot tēva mūža darbu.

Floridā Hirši gaidīja ciemiņus un izlutināja viņus. Nelaiķis arvien sev apkārt gribēja redzēt latvisku gaisotni, latvisku sabiedrību, bet kautrējās būt tās degpunktā. Bija atbraucis prof. J. Akermanis no Minesotas. Aicināja Hiršu sev līdzi uz Tabago. Hiršs vilcinājās. Beidzot prof. Akermanis aizbrauca viens, kur viņu piemeklēja trieka. Likteņīgi, ka līdzīgu sitienu saņēma arī Roberts Hiršs. Kopš šī laika viņš atradās slimības gultā. Nelīdzēja ne modernā medicīna, ne labākie ārsti. Viņš testamentā savus Latvijā un Lietuvā atstātos īpašumus (divas fabrikas un „Ratnieku" mājas) novēlēja Latvijas universitātei. Taču to varēs īstenot tikai tad, kad apspiestajā dzimtenē privātīpašumu atkal atzīs. Latvijas universitāte tomēr lai zina, kas tai novēlēts. Kaut atrazdamies uz nāves gultas, Roberts Hiršs mīlējis, ka dzīvesbiedre lasījusi viņam priekšā Kārļa Skalbes tēlojumus, tāpat J. Kārkliņa grāmatas un Andr. Egliša patriotisko — Dievs, tava zeme deg.

Drīz pēc savas 77. dzimšanas dienas, 10. maijā, Roberta Hirša slimība strauji progresēja. Ar zaudētām runas spējām viņu pārveda uz vietējo slimnīcu. Tad sākusies agonija, kas vilkusies turpat 2 mēnešus. Nu ir noslēgusies Roberta Hirša laicīgā dzīve. Nelaiķis jau dzīvs būdams izvēlējās sava kapa vietu Brāļu kapos Ķatskiļu kalnos.

Osvalds Amentiņš

Jau pasūtināmas ieejas kartes

ASV Daugavas Vanagu dienām Milvokos ieejas kartes pasūtināmas, sūtot naudas pārvedumu līdz ar pasūtinājumu lapu, vēlākais līdz 1. augustam, J. Vilciņam, 3029 N. Bartlett Ave., Milwaukee, Wisk. 53211, ASV. Veidlapas ieejas karšu pasūtināšanai Toronto saņemamas DV klubā, 125 Broadview Ave., tālr. 465-5225. Sarīkojumu norise: 1. sept. Jaunatnes vakars; 2. sept. — tautas deju lieluzvedums, Aspazijas lugas Sidraba šķidrauts uzvedums un Kanaku vakars; 3. sept. — koncerts, Lielā junda un noslēguma balle.

Drau

ON

Karstais lai
pagājušās ned
spēja apstādin
Ziemeļamerika
natnes un drau
un 23. jūlijā
Vellerā. Taču
jūtami ietekm
skaitu. Salīdz
priekšējiem g
jūtami noslīdē

Kad sākās
lajā Sheraton
zālē nebija va
sītāju. Tomēr
stundu šis ska
un kad bija lai
ballei, minēta
ap 450 jauni
iesāka māc. J
svētrunu, kuŗ
priekšnesumu

Rīcības kom
Šteinbachs vi
nāja klausītāj
tares Diānas
pas baletskola
jot par māk
A. Šteinbachs
ņas klasiskā b
dā darbojas

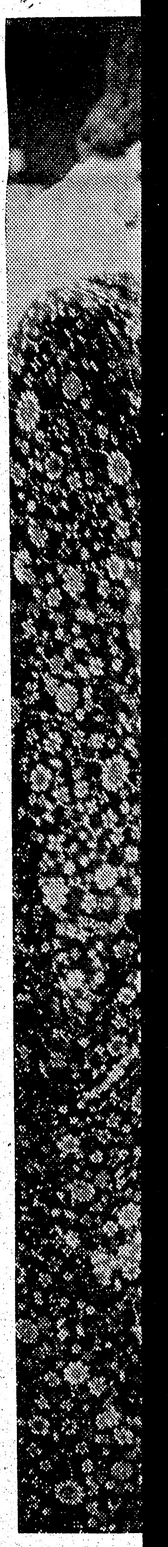

Daži Jaunatn
zālē Niagarā

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

No 4. līdz 7. augustam Saulainē Bērnu svētki un Saulaines dibināšanas 20 gadu atcere.

No 25. — 27. augustam — Lielsarīkojums — sarīkojumu talka Sidrabenē.

5. aug. Mežciemā tradicionālā Rudzpuķu balle. Paredzētas siltas vakariņas un pusdienas.

6. aug. pl. 11.00 no rīta Mežciemā dievkalpojums, bet pl. 2 pēcpusdienā panēļa diskusijas.

12. augustā pl. 9 no rīta — Toronto Latviešu Mednieku un Makšķernieku klubs rīko ekstērnās šaušanas sacīkstes Bērzainē. Plkst. 6 vak. Vasaras balle. Ieeja brīva.

LATVIEŠU „APRIŅĶĪ"

5. augustā A. Kalniņa saimniecībā DV Druvas nodaļas un DV Bramptonas nodaļas rīkotās šaušanas sacensības un zaļumballe. Šaušanas sacensību sākums pl. 10 no rīta līdz pl. 4 pēcp. Balle pl. 3 pēcp. Keņģa mūzika. Vakariņas pl. 6 pēcp. Ieejas maksa 3.50 dol. no personas. Jauniešiem 1.50 dol. Bērniem ieeja brīva.

Draudzības un jaunatnes dienas Niagarā

ONTARIO EZERĀ NOSLĪCIS ATIS ANŠMITS

Karstais laiks, kas valdīja pagājušās nedēļas nogalē, nespēja apstādināt gadskārtējās Ziemeļamerikas latviešu Jaunatnes un draudzības dienas 22. un 23. jūlijā Niagarā un Port Vellerā. Taču karstuma vilnis jūtami ietekmēja apmeklētāju skaitu. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, tas bija jūtami noslīdējis.

Kad sākās oficiālā daļa, lielajā Sheraton Brock viesnīcas zālē nebija vairāk kā 50 klausītāju. Tomēr ar katru nākošo stundu šis skaits manāmi auga, un kad bija laiks sākties lielajai ballei, minētajā zālē bija jau ap 450 jauniešu. Programmu iesāka māc. J. Prauliņš ar īsu svētrunu, kuŗai sekoja plaša priekšnesumu daļa.

Rīcības komitejas loceklis A. Šteinbachs vispirms iepazīstināja klausītājus ar baletmeistares Diānas Jablokovas-Vorpas baletskolas vēsturi. Runājot par mākslinieces karjēru, A. Šteinbachs uzsvēra, ka viņas klasiskā baleta skola Kanadā darbojas jau 23. gadus un ka pirms 13 gadiem mūsu baletniece nodibinājusi Toronto Regional Ballet sabiedrību. Šajā laikā viņa choreografējusi ap 20 baleta uzvedumus

Pirms baleta priekšnesumu sākšanās īsu svētku atklāšanas runu teica rīcības komitejas priekšsēdis V. Strautnieks. Šīs komitejas vārdā viņš novēlēja visiem labas sekmes 19. Draudzības dienās. Uzrunai sekoja mūsu tautas lūgšana.

Atgriežoties pie priekšnesumu daļas, nācās konstatēt, ka visas dejas bija rūpīgi iestudētas, kaut techniskie apstākļi to izpildīšanu dažubrīd kavēja. Programma iesākās ar Vēbera Aicinājumu uz deju, bet nobeidzās ar Guno baleta skatiem.

Nav šaubu, ka pēdējais sniegums bija visinteresantākais, kaut vairāki labi talanti pavīdēja arī modernās dejās. Viena tāda deja bija Jazz Moderne, kur meitenes rādīja savu dejas māku, tērpušās t.s. karstajās biksēs. Latviešus šajā grupā teicami pārstāvēja Alda Heniša. Vairāk teātrālu iespaidu likās atstāja uzvedums Vēstule, ko bija choreografējis Konrāds Ludlovs. Visumā, Diānas Jablokovas-Vorpas skolēni priekšnesumus veica teicami un iepriecināja skatītājus.

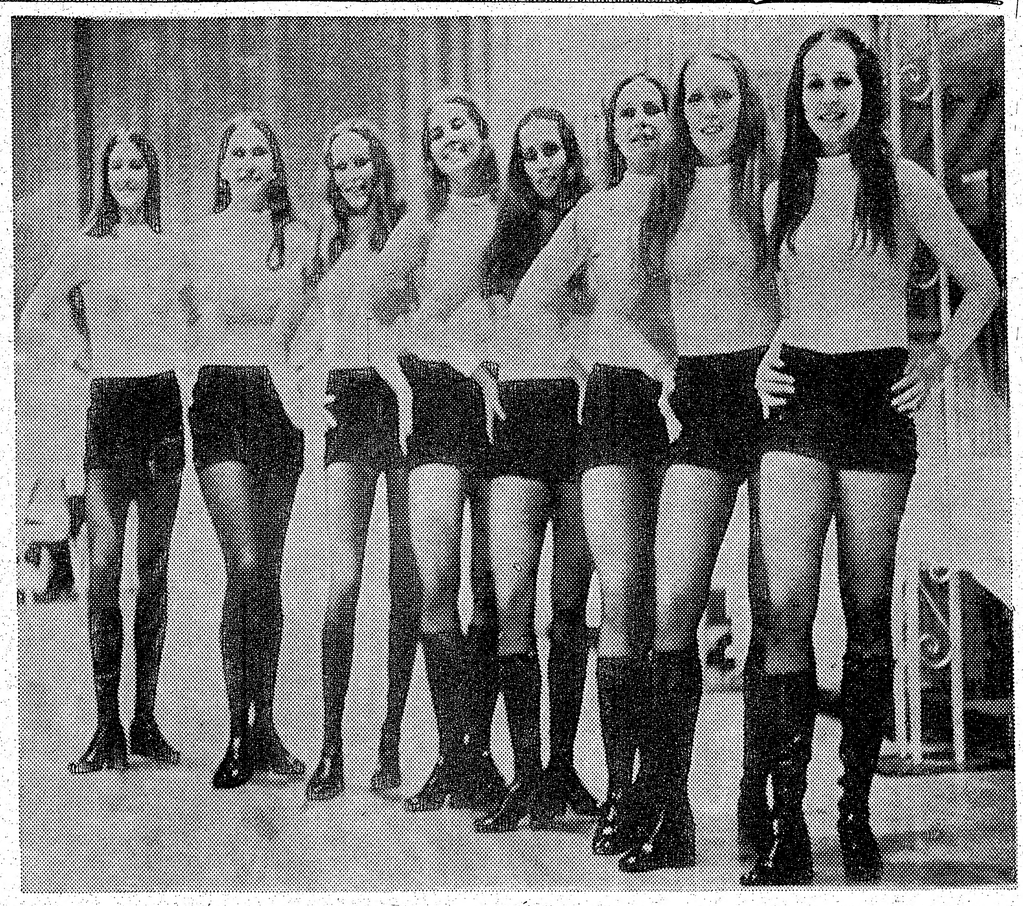

Dejotājas „karstajās biksēs" Draudzības nu jaunatnes dienās Niagarā.
Foto: Aleksandrs Kalniņš

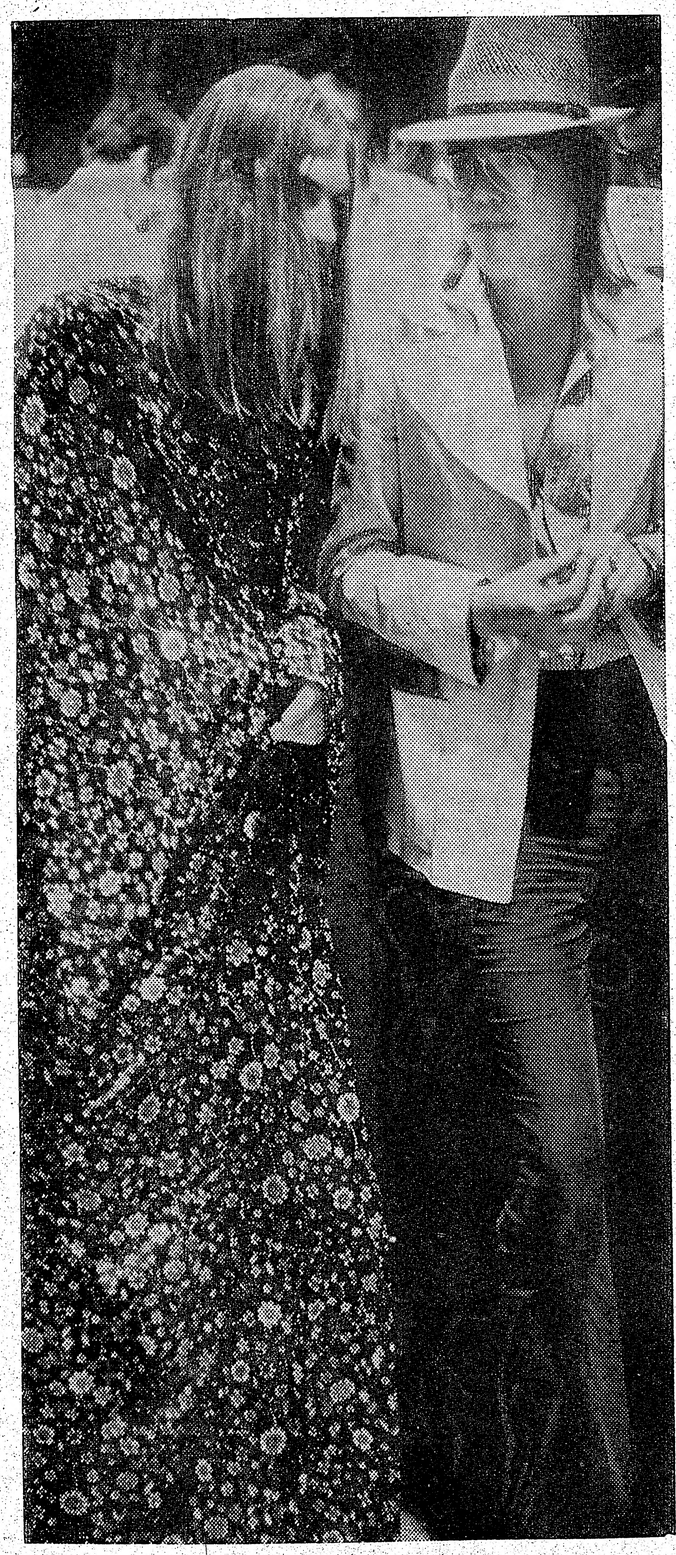

Daži Jaunatnes dienu dalībnieki „Sheraton Brock" viesnīcas zālē Niagarā. Foto: Aleksandrs Kalniņš

Pirmās dienas uzmanības centrā bija arī lielā svētku balle. Šoreiz daži jaunieši bija ieradušies ļoti neparastos, pat dīvainos tērpos. Kāda jaunekļa balles uzvalks atgādināja gaŗu vakara kleitu, ar kādu parasti ballē ierastos dāma vidējos gados ar nosirmojušu kungu pie sāniem. Minētais tērps bija labs sarunu temats pie alus galdiem un :oteļa gaiteņos.

Ne mazāka interese tika izrādīta par jaunavu vakara tērpiem ar jaunākajiem modes kliedzieniem. Daži tērpi bija gaŗi līdz zemei, daži atkal īsi līdz... jā, gandrīz līdz vidus daļai... Visi jaunieši, cik bija vērojams, slavēja deju orķestri, bet sūdzējās par gaisa vēsinātājiem viesnīcas telpās. Arī šo rindu rakstītājam likās dejas zālē par siltu, tā liekot atturēties no vairākiem Vīnes valšiem un jautrām polkām. Priecāšanās ieilga līdz pulkstens vieniem rītā.

Otrā dienā visa aktīvitāte turpinājās Ontario ezera krastā, Port Vellerā. Jau no agra rīta sākās Niagaras kausu izcīņa volejbolā starp vīriešu un sieviešu komandām LSAK vadībā. Tad sākās tautas svētki. Hugo Miķelsons uzstājās ar savu humoru un burvju mākslu, bet kanadiešu džudo klubs demonstrēja „karāti" paņēmienus. Bija arī rotaļas un atvadu deja.

Jaunatnes un draudzības dienas beidzās ar traģisku noskaņu, jo viens no šo svētku dalībniekiem vairs neatgriezās mājās.

Sv. Katrīnu policija ziņoja, ka Ontario ezerā, Jordānas līcī, noslīcis Toronto latvietis, 30 g. vecais Atis Anšmits, kas bija īpaši pazīstams latviešu glezno-tāju aprindās. Viņš dziedāja vīru koŗa Viesturs Toronto vienībā, kā arī Daugavas Vanagu vīru korī, piedaloties arī kaŗavīru skaņu plašu ieskaņošanā. Šo traģisko vēsti sniedza arī The Toronto Daily Star.

Aleksandrs Kalniņš

Cilvēka pēdējais ceļš nav visgrūtākais

DR. KĀRĻA OŠA ATKLĀJUMI PAR MIRĒJIEM

Vairums cilvēku, tuvojoties miršanas stundai, ir bezbailīgi, un daudzi pat mirst laimīgi, apgalvojis nedēļas izdevumā „National Enquirer" Dr. Kārlis Osis, izpētot 3500 pacientus nāves gultā. „Daži pat nožēlo, ka ārsti mēģinā, juši varonīgi glābt viņu dzīvību, tāpēc ka viņiem atņemts neaprakstāmais nāves skaistums un miers," sacījis latviešu ārsts.

Dr. K. Osis ir Amerikāņu psichiskās pētījumu apvienības Ņujorkā vadītājs. „Bailes, acīmredzot, nav dominējošā mirēja sajūta, kā to parasti domā. Pacilāts garastāvoklis, pretējs depresijai, ir gluži parasta parādība pie mirstošiem pacientiem," viņš apgalvojis.

Dr. K. Osis ar citiem pētniekiem vadījis pētniecību parapsīcholoģijas iestādē Ņujorkā. Ārstiem un māsām, kas novērojuši 3500 mirstošus pacientus, izdalītas aptaujas lapas. Par mirēja pacilātību ziņots katrā divdesmitā miršanas gadījumā, par labsajūtu — 753 gadījumos. „Šie atradumi ir gluži pretēji uzskatam, ka nāves tuvums rada palielinātas bažas," izteicies Dr. K. Osis. Daudzi ārsti un māsas ziņojuši, ka pacientiem parādījušās hallucinācijas. Hallucinācijas par mirušajiem un dzīvajiem bijušas apmēram 1370 pacientiem, tāpat par reliģiskām personām, kā arī Dieva parādība. Citām 880 personām bijušas hallucinācijas par reliģiskiem ticējumiem: debesīm, elli, vai arī parādījušās neredzēti skaistas ainas krāšņās krāsās.

„Mēs konstatējām, ka tiem, kas bija pie pilnas apziņas līdz beigām, pieredze par lietām ko mēs pētījām bija lielāka, nekā tiem, kas atradās zem narkozes iespaida, vai kas cieta no smadzeņu bojājumiem," sacījis ārsts.

Pacienti, kas izglābti no nāves pēc viziju vai hallucināciju redzēšanas, instinktīvi vēlējušies nāvi, jo ilgojušies atgriezties atpakaļ neaprakstāmā skaistuma un miera pārdzīvojumā. „Kāds Bostonas ārsts pacientam, kam apstājusies pukstēt sirds, atvēris krūšu kurvi un sācis sirdi masēt, kamēr tā iesākusi atkal pukstēt. Viņš burtiski izrāvis pacientu no nāves rokām. Bet pateicības vietā pacients ārstam jautājis: „Kāpēc jūs atgriezāt mani dzīvē, dakter? Bija tik skaisti, kāpēc jūs neļāvāt man aiziet?"

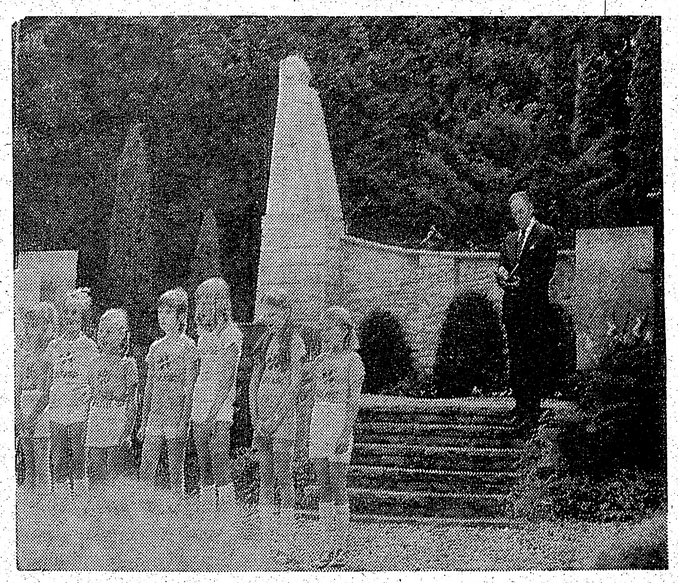

Māc. J. Mednis vada garīgo aktu bērnu nometnē Saulainē. Pie Kritušo kaŗavīru piemineķļa dzied mazie nometņotāji.
Foto: A. Brumelis

Mūsu koŗa dalībnieks

Atis Anšmits

miris 1972. gada 23. jūlijā

Paliec sveika, baltā bērzu birze . . .

Viņu mīļā piemiņā paturēs
DV vīru koris Kanadā

Etniskās preses gadskārtējais izbraukums

2.

Sasniedzot Rokportu atkal pārkāpām no kuģīša savā autobusā, kas tur jau gaidīja, lai dotos uz Brakvilli un pēc īsām pusdienām tālāk uz Otavu. Tās tuvumā redzējām ceļa zīmju uzrakstus angļu un franču valodā, par zīmi, ka Kanada ir divkultūru valsts, kuŗu reprezentē tās galvaspilsēta Otava. Šeit apmešanās bija paredzēta „Skyline" viesnīcā, kuŗas galvenais direktors ir Žaks Belanžē (Jacques Belanger). Bez viņa, šeit etniskās preses pārstāvjus, kuŗiem bija sarīkots azaids, sagaidīja arī Otavas vizītoru un konvenciju biroja viceprezidents Glens Mūrs (Moore)..

Līdz vakariņu laikam vēl bija atlikušas pāris stundas, kuŗas varēja izmantot parlamenta ēkas apskatei, kuŗas priekšā norisinājušās daudzas demonstrācijas, arī Kosīgina apmeklējuma laikā, kad padomju premjēru ar pēkšņu apkampienu bija „apsveicis" ungāru emigrants Geza Matrai, par ko vēlāk saņēma sodu. Tagad pie parlamenta ēkas mierīgi pastaigājas karāliskās jātnieku policijas sardze. Tornī sit pulkstenis ik ceturtdaļstudu. Nezin kāpēc, pēkšņi rodas sajūta, ka stāvētu Londonā pie „Big Ben". Darba laiks jau bija beidzies, kādēļ parlamenta ēkā neizdevās iekļūt. Tikai ar 1. jūliju ekskursantu grupām izrāda arī parlamenta ēkas austrumu bloku, kuŗā atrodas ministru prezidenta Trudo un citu valdības locekļu kabineti.

Otavas upes krastā soliņi aicina atsēsties. Lejā plūst upe. Tās straume nesteigdamās nes lielākus un mazākus kuģīšus. Otrpus upei kūp fabriku dūmeņi, kuŗiem pieraksta tik daudz grēka gaisa sabojāšanā... Smaržo ziedošie skaistumkociņi. Jāņu diena nav vairs tālu. Bet vai to kāds šeit sajūt, gaida?

Atgriežamies uz „Skyline" viesnīcu pa citu ceļu, lai apskatītu Nacionālās mākslas centru, kur mums ir izsniegtas ieejas kartes uz mūzikāli satirisko uzvedumu „Oh' Coward's". Mākslas centrs ir sešstūrainu celtņu komplekss. Tajā operas izrādēm 2300 sēdvietu, teātŗa zālē — 800, bet studijā — 300. Mākslas centrā vasaras sezonā notiek kultūrāli sarīkojumi ar labākiem nacionāliem un internacionāliem spēkiem, kā arī dažādas izstādes, simfoniskie koncerti, rakstnieku un dzejnieku darbu lasīšana, baleta izrādes. No 16.—18. jūnijam šeit dejoja arī Māris Liepa, viesojoties krievu Bolšoi baletsabiedrībai. Liekas, ka teātŗa zālē akustika daudz labāka nekā O'Keefe zālē Toronto. Plašas ir fojē telpas ar sarkanām grīdsegām un bufetes telpām.

Mākslas centra ārpuses apgaismojumu veido daudzie spuldžu puduŗi, kuŗi atgādina kaut ko no senās Vīnes vai Parīzes romantikas, tikai gāzes lampu vietā laternu stabu galos mirdz elektriskās gaismas, salejoties ar mēness un zvaigžņu mirdzumu naktī. Uz izrādi preses ļaudis aizveda autobusā, bet pēc tās, lēnām pastaigājoties, bariņos devāmies atpakaļ uz viesnīcu. Šķērsojot veikalu rajonu, kuŗa ielas vidus apstādīts ar kokiem un puķēm, starp tiem novietotos solos vēlajās vakara stundās atpūtas brīži ir klusi un romantiski. Šeit uzturas arī garmatainie zēni un meitenes, kuŗus nakts apgaismojumā grūti atšķirt pēc dzimuma; visi

VĒSA INTERVIJA

Pazīstamais igauņu žurnālists Andres Kings no Zviedrijas nesen apciemojis Reikjaviku, kur viņam izdevies intervēt divus islandiešu valstsvīrus — ārlietu ministru Eināru Augustsonu un rūpniecības, veselības un labklājības ministru Magnusu Kjartansonu. Ārlietu ministram Kings vaicājis:

— Jūsu valdības svinīgajā amatā ievešanas deklarācijā teikts: „Valdība centīsies lietot savu iespaidu, lai panāktu vienādas tiesības visām tautām,"... (valdība) „uzsveŗ, ka brīvība un pašnoteikšanās tiesības vajadzīgas visām tautām un tāpēc nosoda lielvalstu jebkāda veida varas pielietošanu pret mazākām tautām." — Kā šī jūsu valdības oficiālā nostāja iztulkojama attiecībā uz Baltijas valstīm?

Islandes ārlietu ministŗs Augustsons atbildējis: „Vispārībā tas nozīmē, ka mēs atbalstām mazo tautu tiesības paturēt savu neatkarību. Tas arī attiecināms uz visām tautām, kuŗām trūkst brīvības."

Jautājumam par nostāju Baltijas valstu lietā intervijā ar otru Islandes valstvīru — ministru Magnusu Kjartansonu, kas bez tam ir arī Islandes komūnistu partijas (Folkalliansen) līderis, Andres Kings saņēma šādu atbildi:

„Ja šīs nācijas Pad. savienībā vēlas kļūt neatkarīgas, tad viņām to vajadzētu atļaut. Kā jau teicu, esmu romantisks nacionālists. Lielā mērā ticu mazo tautu lielajai nozīmei pasaulē un pasaules kultūrā. Lielas tautas ar laiku kļūst nedemokratiskas un necilvēcīgas. Tas ir tikai dabīski, ka mazo tautu piederīgie ir daudz humānāki, jo attālumi atsevišķo cilvēku starpā īsāki..."

Aknu vēzis ir operējams

Vācu žurnāls Bunte Illustrierte rakstā par kādu neparastu gadījumu medicīnā. 17 g. v. italiešu meitene Gabriela Sasso svēra tikai 30 kg; 10 mēn. pēc aknu operācijas, meitene sveŗ jau 50 kg, tā atgriezusies skolā un normālā dzīvē. Tas liecina, ka tūkstošiem slimnieku, kam konstatēts aknās audzējs un kam līdz ar to bija it kā pasludināts nāves spriedums, var cerēt uz izveseļošanos.

Aknām ir daudz svarīgu uzdevumu cilvēka vielu maiņā, tās pārstrādā taukus, cukuru un olbaltumvielas. Aknas ir arī ļoti jūtīgas un bagātas neskaitāmiem asinsvadiem, kas operāciju padara bīstamu. Šo iemeslu dēļ līdz šim domāja, ka aknas nav operējamas.

Tagad Eiropā tomēr radies kāds chirurgs, kas pirmoreiz iedrošinājies operēt aknu vēzi. Tas noticis kādā mazpilsētas slimnīcā netālu dienvidos no Romas. Chirurgs profesors Dzūsepe Maconi ir 46 gadus vecs, minētās slimnīcas virsārsts un aknu speciālists. Jau labu laiku viņš papildinājies savās zināšanās pie dažādiem speciālistiem Savienotajās Valstīs. Atgriezies Italijā, viņš uzsāka 3 gadu ilgas studijas un eksperimentēja ar cūku aknām, kas pēc savas dabas un darbības ir vistuvākas cilvēku aknām. Pēc šīs pieredzes viņa zināšanas bija pietiekamas, lai izdarītu operāciju ar cilvēka aknām.

Pagājušajā gadā kāds kollēga aicināja šo profesoru izmeklēt kādu jaunu pacienti, 17 g. v. meiteni, kuŗai ārsti deva cerības dzīvot vairs tikai pāris mēnešu. Meitenei nemaz nebija apetīts, un vienmēr tā jutās neparasti nogurusi. Sākumā ārsti pareizo diagnozi nevarēja atrast, rūpīgais tēvs vadāja savu meitu pa vairākām slimnīcām un neskaitāmām laboratorijām, līdz atklājās aknu vēzis.

Prof. Maconi izšķīrās meiteni operēt. Operācija ilga vairāk nekā sešas stundas, izoperējot 60% no visām aknām. Palikušie 40% uzņēmās īsā laikā savas funkcijas. Pēc nepuniem trim mēnešiem ārsts konstatēja, ka atlikušā aknu daļa pieņēmusi atkal gandriz normālus apmērus.

Prof. Maconi paskaidro savu techniku. Tā kā aknās ir liels daudzums asinsvadu, pastāv briesmas, ka nevar apturēt asiņošanu. Šādā operācijā asinsvadi jāizolē no vispārējās asinsriņķošanas, nosienot vēnas, artērijas un mazākos asinsvadus. Gabrielu operējot, nosiešana vien prasīja trīs ar pus stundu darba (vairāk nekā pusi no operācijas laika). Bet ja ar asinsriņķošanu netiek pievadīts skābeklis, aknas netiek barotas un nevar dzīvot ilgāk par 15 min. Pēc šī laika šūniņas nomirst un organs tiek neglābjami bojāts. Ja izdodas aknas sasaldēt un temperātūru pazemināt no parastiem 36° uz 4° C, strauji mazinās skābekļa patēriņš. Tādā gadījumā ar nosietiem asinsvadiem aknas var palikt nebojātas līdz 6 stundām. Aknu sasaldēšanai lieto īpašu šķidrumu, kam ir tās pašas īpašības kā asinsplazmai.

Pēc operācijas Gabriela palika mēnesi slimnīcā, viņai radās apetīts, tā atguva arī normālu svaru. Profesors izsakās, ka šo operācijas veidu var lietot katrā aknu audzēja gadījumā; protams, jāpatur prātā, ka pēc laika var rasties citā vietā audzējs. Ievērojot, ka pat ļaundabīgu audzēju operējot, var mūžu pagarināt, jaunā technika uzskatāma par lielu panākumu chirurģijā.

E.

(Turpinājums 13. lp.)

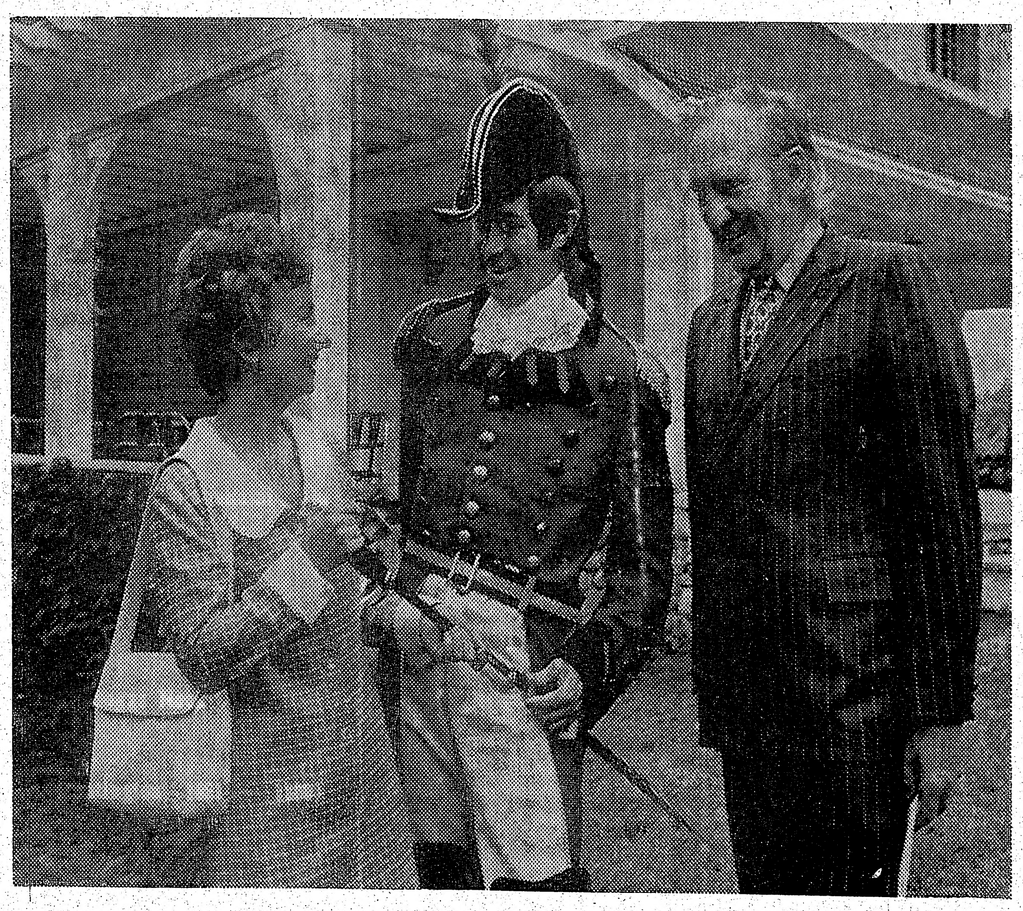

Gīds senajā militārā uniformā, **no viņa pa labi — ekskursijas atbildīgais** rīkotājs F. A. Venns (Wenn).

Prezi

(Turpinājums

najā dienestā k
tiešu attieksmes
mētu diplomātu
sniegušas jau v
tu. Sadata pavē
zīmē Ēģiptes r
no kaklā uzm
valgu. Tā ir re
politiska pļauka
Šī pļauka Krem
nāca kā zibens
besīm. Kopš K
smīgi plānotā a
Sadatu bija pa
ar Maskavai p
tagadējais Ēģipt
gan vairākkārt
Maskavu, bet
nav izveidojuš
nedz ar Brežņev
du citu politis
nozīmīgu Krem

Ļoti zīmīgā k
pirmos par-kriev
izraidīšanu no
informēja amer

Gandrīz prie
amerikāņi pieļā
lākām aukstā
Tas bija 1950
Savienoto Valst
teica preziden
ārlietu ministrs
Dalless. Dallesu
pretinieki vēl š
„aukstā kaŗa f
aklu pretkomū
Nenoliedzami D
briesmas, kas
draud no Pad.
sīviem politis
Viņa noteiktā,
rāk stūrgalvīgā
daudzus Krem
visi lieli vīri,
dzīvē pielaida
kām politiskām
droši vien ja
notikumi piec
Alžīrā, Jemenā
kas iezīmēja d
les pagriezienu
Ēģipte ar Nas
stūres gan dek
ti, bet tanī pa
ļoti tālejošas
mas.

„Lai saglab
niecisko un m
pieņemšu palīd
ša velna", Na
brīdināja tolai
dzīgu uzskat
Bez tautas la
celšanas Nase
būvēt pāri Nīl
sprostu. Kaut
bija tikai izte
cionālists un
aukstā kaŗa
less Nasera
noslieci uz
Džona Dalles
šingtona atsau
solījumu palīd
lielo aizsprost
domājama kļū
less pavēra d
tikai uz Asvan
šanu, bet arī
Ēģiptes eventu
Padomju sav
sti. Bet ne
muļķība pavē
jai flotei uz
Stratēģiskais
nāca faktiski
lē un likās, k
stāv ceļā Kre
nēšanai nevie
arī Indijas ok
pieņemot sark
bu 1955. ga
Ēģiptes kokvil

Prezidenta Sadata . . .

(Turpinājums no 1. lp.)

najā dienestā krievu un ēģiptiešu attieksmes pēc labi informētu diplomātu ziņām bija sasniegušas jau vārīšanās punktu. Sadata pavēle faktiski nozīmē Ēģiptes raisīšanos vaļā no kaklā uzmaukta Kremļa valgu. Tā ir reizē nepatīkama politiska pļauka Brežņeva sejā. Šī pļauka Kremlim faktiski nenāca kā zibens no skaidrām debesīm. Kopš Kremļa neveiksmīgi plānotā apvērsuma, kuŗā Sadatu bija paredzēts atvietot ar Maskavai paklausīgu vīru, tagadējais Ēģiptes prezidents ir gan vairākkārt mērojis ceļu uz Maskavu, bet viņa attieksmes nav izveidojušās draudzīgas nedz ar Brežņevu, nedz ar kādu citu politiski vai militāri nozīmīgu Kremļa pārstāvi.

Ļoti zīmīgā kārtā Sadats kā pirmos par krievu padomdevēju izraidīšanu no Ēģiptes šoreiz informēja amerikāņus.

Gandrīz priekš 20 gadiem amerikāņi pieļāva vienu no lielākām aukstā kaŗa kļūdām. Tas bija 1950-tos gados, kad Savienoto Valstu ārpolitiku noteica prezidenta Eizenhauera ārlietu ministrs Džons Fosters Dalless. Dallesu viņa politiskie pretinieki vēl šodien dēvē par „aukstā kaŗa feldmaršalu" un aklu pretkomūnisma cīnītāju. Nenoliedzami Dalless saskatīja briesmas, kas brīvajai pasaulei draud no Pad. savienības agresīviem politiskiem mērķiem. Viņa noteiktā, dažreiz pat pārāk stūrgalvīgā nostāja izjauca daudzus Kremļa plānus. Bet kā visi lieli vīri, arī Dalles, savā dzīvē pielaida vienu no lielākām politiskām kļūdām. Mums droši vien jau aizmirsušies notikumi piecdesmitos gados Alžīrā, Jemenā, Irākā un citur, kas iezīmēja daļu arabu pasaules pagriezienu uz kreiso pusi. Ēģipte ar Naseru pie valdības stūres gan deklarēja neitrālitāti, bet tanī pašā laikā īstenoja ļoti tālejošas sociālas reformas.

„Lai saglabātu valsts saimniecisko un militāro spēku, es pieņemšu palīdzību kaut no paša velna", Nasers kādā runā brīdināja tolaik vēl par draudzīgu uzskatītu Vašingtonu. Bez tautas labklājības līmeņa celšanas Nasers bija iecerējis būvēt pāri Nīlai arī milzīgu aizsprostu. Kaut Nasers faktiski bija tikai izteikts ēģiptiešu nacionālists un veikls politiķis, aukstā kaŗa feldmaršals Dalless Nasera politikā saskatīja noslieci uz sociālisma pusi. Džona Dallesa ietekmē Vašingtona atsauca Naseram doto solījumu palīdzēt celt Asvanas lielo aizsprostu. Tā bija neiedomājama kļūda, jo ar to Dalless pavēra durvis Kremlim ne tikai uz Asvanas aizsprosta celšanu, bet arī sagatavoja ceļu Ēģiptes eventuālai kļūšanai par Padomju savienības vasaļvalsti. Bet ne tas vien. Dallesa muļķība pavēra ceļu sarkanajai flotei uz Vidusjūras bazēm. Stratēģiskais Suecas kanālis nonāca faktiski Maskavas kontrolē un likās, ka nekas vairs nestāv ceļā Kremļa drīzai dominēšanai nevien Vidusjūrā, bet arī Indijas okeānā. Tā Nasers, pieņemot sarkanā velna palīdzību 1955. gadā, īstenoja arī Ēģiptes kokvilnas apmaiņu pret komūnistu valstīs ražoto kaŗa mašīnēriju. Velns dabūjis rokā Nasera mazo pirkstiņu, bija spiests ņemt līdz arī naudas maisu. Lietpratēji rēķina, ka Kremlis pēdējos 16 gados kaŗa materiālos vien nodevis vismaz 8 bilj. dolaru vērtībā. Cik īsti Maskavai izmaksājusi Asvanas aizsprosta celšana, to neviens nevar pateikt. Šī summa, šķiet, ir astronomiska un Naseŗs pirms savas nāves reiz izteicies: „Atstāsim muļķa krieviem visus aprēķinus par dambja celšanu, pie maksāšanas mēs klāt neķersimies." Maskavas velnam tomēr likās, ka trīs pūri zelta nav pārāk augsta cena par arabu pasaules iejūgšanu savos ratos, ceļa pavēršanu uz virskundzību pasaules jūŗās un, pats galvenais, sagatavošanās izšķīrējam solim varas sagrābšanai visā pasaulē.

Bet tad 1967. gadā zilos brīnumus Kremļa velnam un viņa atkarībā nonākušai Ēģiptei sagādāja mazais Izraēlas Dāvids. Nav nekāds noslēpums, ka neticami spēcīgo lingu Dāvidam ātras uzvaras iegūšanai bija iedevušas Savienotās Valstis. 1967. gada īskaŗā krievi gan morāli nostājās Ēģiptes pusē, bet tas bija arī viss. Pēc kaŗa Maskava steidzās Ēģipti atkal apbruņot, bet kopā ar modernākiem ieročiem un raķetēm faraonu zemē tagad sāka ieplūst tūkstošiem krievu militāro specu un padomdevēju. Tā krievi Ēģiptei gan formāli piegādāja ieročus, bet šos ieročus patiesībā paturēja paši savā kontrolē, citiem vārdiem, krieviem Ēģiptē bija dota izdevība radīt sev pašiem priekštilta poziciju. Viņi cerēja, izvairoties no tiešas konfrontācijas ar Vašingtonu, soli pa solim no šīs priekštilta pozicijas izplatīt savu iespaidu Vidējos un Tuvajos austrumos. Nesen noslēgtie draudzības līgumi ar Sīriju un Iraku lieku reizi šo teoriju apstiprina.

Tāpat kā Nasers, arī Sadats krieviem neuzticējās. Sadats ir tāds pats ēģiptiešu nacionālists, kāds bija nelaikis Nasers. Kā nacionālistam Sadatam ir jācīnās par Izraēlas okupēto arabu territoriju atgūšanu. Izrādās, ka Kremlis vēlētos, lai Vidējos austrumos starp Ēģipti un Izraēlu valdītu „ne miera, ne kaŗa" stāvoklis. Ēģiptieši nav aizmirsuši arī to, ka 1967. gada īskaŗā Maskava nepakustināja ne mazo pirkstiņu, lai paglābtu Ēģipti no militāras katastrofas.

Tagad Vašingtonā runā, ka Sadats krievus izraidījis tādēļ, ka Kremlis noraidījis viņu prasības pēc modernākiem ieročiem nodomātai militārai akcijai pret Izraēlu. Varbūt, bet tā ir maz ticama teorija. Otrkārt runā, ka Sadats ir laikā aptvēris briesmas, kas Ēģiptei draudētu, ja tā nonāktu vēl tālāk Kremļa atkarībā un tādēļ vēl īstā laikā ir pārcirtis Gordija mezglu. Treškārt, jau ticamākas ir runas, ka Sadata atraušanās no Maskavas pilnīgas atkarības paātrinās Ēģiptes un Izraēlas attiecību normālizēšanu.

Visticamākā tomēr šķiet versija, kas saistās ar G. Pētersona braucienu uz Maskavu. Pētersons nav latviešu trimdinieks, kas brauc pie radiem izmanto pēdējo iespēju pirms vai sentimentālu iemeslu dēļ nāves pieglaust savu galvu pie krievu okupētās tēvzemes krūts.. G. Pētersons ir Niksona administrācijas tirdzniecības ministrs. Viņš patlaban atrodas Maskavā un runā ar Kremļa pārstāvjiem par krievu-amerikāņu saimniecisko darījumu paplašināšanu. Kā zināms, tad krievi nupat parakstīja ar Vašingtonu līgumu par labības iepirkšanu 700 milj. dolaru vērtībā. Šis ir lielākais šāda veida darījums. Krievi neslēpj vājo ražu pagājušā gadā un arī bēdīgās šī gada izredzes. Tanī pašā laikā politbirojs nespēj vairs ignorēt patērētāju prasības pēc biezāka maizes rieciena un lielākas gaļas šķēles. Paši krievi ar šo problēmu galā tikt nespēj. Jau 55 gadus partija padomju pilsoņus barojusi tikai ar nepiepildītiem solījumiem. Vašingtonā valda pārliecība, ka patērētāju prasību apmierināšanas dēļ politbiroja mugurkauls ir palicis elastīgāks.. Tas varbūt ir arī Niksona brauciena politiskā atbalss un konsekvence, ja Sadats ir pavēlējis tieši tagad krieviem izvākties no Ēģiptes. Ja krievi būtu Sadata rīkojumu ignorējuši, G. Pētersons uz Maskavu varbūt nebrauktu. Lielais labības darījums un citu patēriņa preču piegāde izpalīktu un Maskavai draudētu nopietna konfrontācija ar Vašingtonu. Mēs varam pieļaut, ka pateicoties Pētersona braucienam uz Maskavu, varbūt pateicoties arī slepenam Maskavas Vašingtonas sarunām, prezidents Sadats ir iedrošinājies raisīties vaļā no pilnīgas Kremļa atkarības. Katrai lietai esot sava cena — arī brīvībai. Ja Pētersona tirdzniecisko sarunu rezultātā šoreiz to daļēji atgūs ēģiptieši, tad varbūt, prezidents Niksons ir uz pareizā ceļa. Iespēja, ka kādā dienā Latvijā varētu rasties „latviešu Sadats", nemaz nav izslēgta. Tāpat kā Dallesa lielo kļūdu, tāpat kā prezidenta Rūzvelta lielo muļķību, amerikāņi kādā dienā var atkal izlabot. Arī saimnieciskās akcijas ir aukstā kaŗa ierocis, kas varbūt bīstamāks par atombumbu.

Aleksandrs Ķegumnieks

Senie architektoniskie piemineklī Mūrsaidā (Gatineau).

Etniskās preses . . .

(Turpinājums 12. lp.)

liekas vienādi ir pēc apģērba, ir ārējā izskata, jo ne visi jaunie vīrieši valkā bārdas. Kāda meitene mūsu pavadoņiem gaŗām ejot jautāja pēc „fair change". Mēs, sievietes to nelikamies dzirdot, bet turpinājām soļot, tikai ciešāk satveŗot savas rokas somiņas . . .

Maija vidū Otavā ir lielākie ziedošo tulpju lauki Ziemeļamerikā. Tulpes zied parlamenta augstienē, pie publiskām ēkām, parkos un gar kanāļa malu, sacenšoties krāsu bagātībā ar varavīksnes spožumu. Ap 3 miljonu tulpju sīpolu Kanadai dāvinājusi Holandes karaliene Jūliana kā pateicību par savu uzturēšanos Otrā pasaules kaŗa laikā. Pretī parlamenta ēkām atrodas „Chateau Laurier" viesnīca, kuŗā apmetas visi ievērojamākie viesi — ārzemju oficiālie pārstāvji. Šeit bija uzturējies arī Pad. savienības valdības galva Kosigins.

Mūsu autobuss pabrauca gaŗām ASV un Francijas vēstniecībām, universitātei, vairākām valdības iestāžu ēkām, kaŗa mūzejam, pilsētas valdes namam. Rido kanālī peldēja karalienes Elizabetes II dāvātie gulbji. Tālāk parka kokos ieslēgta ministra prezidenta Trudo dzīvojamā ēka, kas nav publikas apskatei, bet tai pretī — „Rideau Hall", Kanadas ģenerālgubernātora oficiālā rezidence. Skaistā parka rajonā atrodas arī daudzu prominenču dzīvojamās mājas.. Pie RCMP galvenās mītnes pašlaik notika karaliskās jātnieku policijas izjādes vingrinājumi.

Otavā novietots arī Kanadas publiskais archīvs, kuŗā glabājās valdības vecie dokumenti, foto attēli, kartes un citi materiāli. Braucām pa Rido kanāļa malas 18 jūdžu gaŗo ceļu. Brauciena laikā mūsu autobusā iekāpa gīds, senlaicīgā krāsainā militārā uniformā, kādu valkājis pulkvežleitnants Džons Bei (Ltn. Col. John By), Otavas (Bytown) dibinātājs un Rido (Rideau) kanāļa (1825.—1832.) izveidotājs. Gīda sarkanās krāsas formas žaķete, augstā cepure ar spalvu, spožie zābaki un zobens pie kreisajiem sāniem ļāva skatīt senās Kanadas militāro spožumu.

Šķērsojot „Chaplain" tiltu, iebraucām „Skaistajā provincē" (La Belle Province) Kvebekā, lai dotos tālāk uz agrāko Kanadas ministru prezidenta Makkenzikinga, kas bija pie varas no 1921.—1930. un no 1935.—1948. g., pavisam 22 gadus, vasaras māju Mūrsaidā (Moorside — Gatineau), tāda paša nosaukuma parkā, 8 jūdzes no Otavas Miera torņa (Peace Tower). Parkā tagad notiek vasaras koncerti.. **Makenzikings apmeties Otavā 1900.** gadā, kur bijis laikraksta redaktors. Viņš mīlējis uz 600 akru lielo parku braukt ar velosipēdu. Šeit viņš bija licis uzbūvēt vasaras māju, kuŗā mēdzis pavadīt savas brīvdienas ministru prezidenta amata laikā. Šeit bieži uz sēdēm ieradušies arī parlamenta locekļi.

Parkā daudz senatnes liecinieku, veco drupu pieminekļi, kas pārvesti no Otavas, kad tur nojauktas ievērojamākās vecās ēkas. Šeit atrodas arī Kanadas parlamenta ēkas daļas, ko **1916. gadā izpostīja** ugunsgrēks. Tāpat pārvestas Anglijas parlamenta ēkas fragmenti pēc Londonas bumbošanas Otrā pasaules kaŗa laikā Makenzikings mira 1950. gadā savā īpašumā, ko novēlēja Kanadas valstij.

Pēc Makenzikinga mājas apskates tajā bija rīkotas pusdienas, kuŗas bija izkārtojis Otavas tūrisma birojs ar tā prezidentu Džeku Simu (Jack Sim) un viceprezidentu Glenu Mūru (Moor), kuŗiem pateicās ekskursijas atbildīgais rīkotājs — Ontario industrijas un tūrisma ministrijas pārstāvis F. A. Venns (Venn).

V. Sidare

KAUCMINDIETE
gatavo viesības.
Sākot no $2.00 stundā.
Zvanīt vakarā.
Telef. Toronto 536-6148.

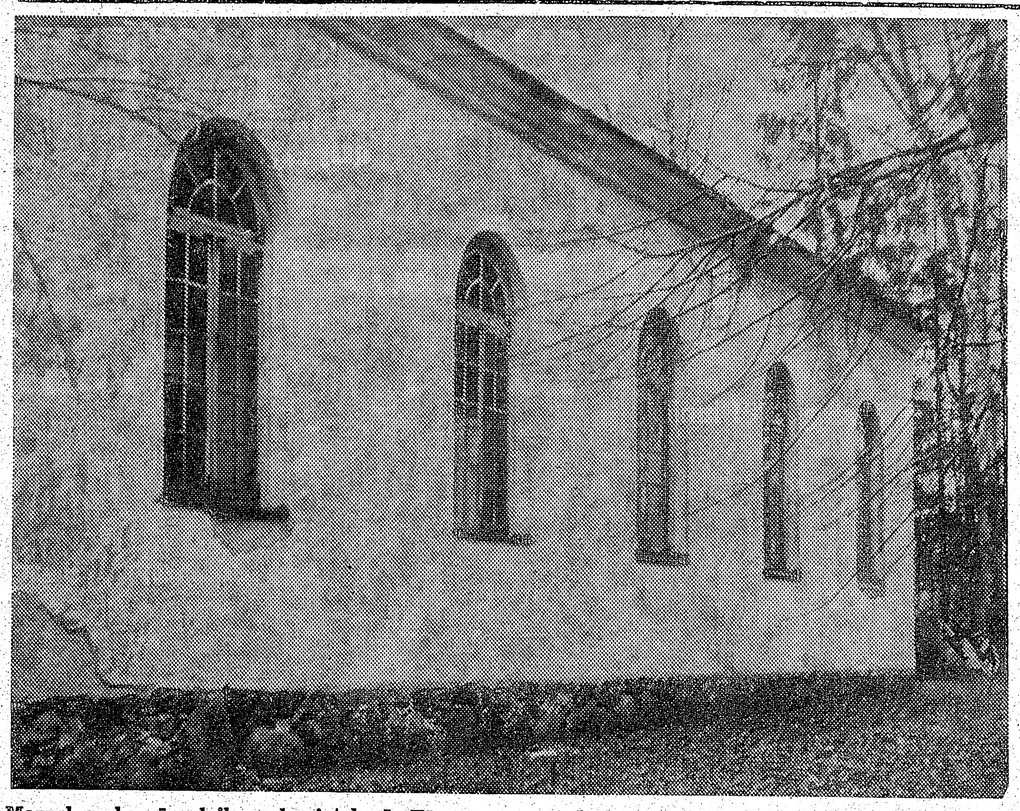

Mazzalves baznīca laika zoba ietekmē. Tā pamazām sadrūp agrākie baltie Latvijas dievnami
Latviešu nacionālā fonda arch.

PA RAIŅA UN ASPAZIJAS . . .

(Turpinājums no 3. lp.)

centra kājām, jo mūs vilināja Kastaņolas baznīciņa: tā likās ļoti tuvu. Patiesībā tā ir tālāk un augstāk kalnā par Raiņa mītni (pēdējo ir visvieglāk sasniegt pa „Salita degli Olivi"). No Lugano centra ir jābrauc ar trolejbusu apm. 12 minūtes līdz Kastaņolai. Protams, toreiz mēs palikām pusceļā jūnija saules tveicē.

Kastaņolā ir uzceltas vairākas viesnīcas ar visām ērtībām (bet ne „debess skrāpji"!). Pataban redzējām tikai pastu, aptieku, avīžu un šokolādes kiosku, frizētavu un vienu nelielu pārtikas veikaliņu. Varbūt Raiņa laikā nebija arī to, nebija arī troleibusa, un Aspazijai bija ar smago iepirkšanās somu jāmēro tālais ceļš uz Lugano centru. Nav brīnums, ka saimniecības rūpju nomāktai Aspazijai nebija laika un spēka rakstīt.

Tagad Kastaņolai ir pat interesenta mākslas galerijā — „Villa Favorita". Tā ir barona Dr. Tisena Bornemiska gleznu, skulptūru, gobelenu un antīko mēbeļu kolekcija, kuŗa aptver vairāk nekā 20 telpu. To atklāja publikai tikai 1937. gadā. Tā grib sniegt īsu pārskatu par visas Eiropas glezniecības attīstību no 14. — 18. g. s. Vislabāk ir reprezentēta Nīderlandes māksla (ir pat 2 Rembranta darbi). Ir redzami arī citi Eiropas mūzejos maz sastopamie spāniešu darbi — Goija, El Greko, Vilaskuess u. c.).

Pati Kastaņola ir celta terasēs un tādēļ atstāj ļoti gleznainu iespaidu. Mājiņu sarkanie jumti spilgti izceļas uz dārziņu zaļā fona. Pārsvarā ir dienvidu koki: cipreses, magnolijas, resnas palmas, platanu koki u. c. Visur sārtu ziedu bagātība. Ieliņu vietā šeit pa lielākai daļai kāpnes, kuŗas vijas arvien augstāk kalnā. Pa neskaitāmām kāpnēm sasniedzam beidzot arī Kastaņolas baznīciņu; no katras kāpņu platformas paveŗas skats uz ezeru lejā un Alpiem aiz tā. Pie baznīcas ir mazs kapa piemineklis ar Karlo Kataneo (Carlo Cataneo) portretu (Kataneo mājiņā dzīvoja Rainis un Aspazija). Kataneo ir bijis Italijas neatkarības cīņu dalībnieks un šo cīņu iedvesmotāja Madzini tuvs līdzgaitnieks. Lugano pisēta ir pat nosaukusi vienu ievērojamu ielu viņa vārdā. Bet ko darīs Kastaņolas pilsētas valde? Vai tā tiešām pieļaus nojaukt māju, kur Kataneo dzīvoja un no kurienes tas devās uz slepeno satikšanos ar Madzini ezera krastā? . . .

Kastaņola ir ierīkojusi arī nelielu, bet ļoti skaistu parku ezera malā: sārtas rozes vijas ap akmens stabiem un palmu resnajiem stumbriem, ir redzamas cipreses, magnolijas un citi dienvidu koki.

Brīnišķīgi skaists kājceliņš ved no Kastaņolas uz netālo Gandrijas ciemu ezera malā. Pa šo celiņu droši vien staigāja arī Rainis un Aspazija . . . Gar vienu celiņa malu stāvas klintis, gan kailas, gan zaļumiem apaugušas, otrā pusē caur koku zariem redzams skaistais ezers; katrā celiņa pagriezienā mūs saista jauna panorāma. Šeit atkal parastie dienvidu koki: palmas, cipreses, magnolijas u. c. Un brīnišķīgais, dziļais klusums, kuŗu pārtrauc tikai ezera viļņu skalošanās gar krastiem un laiviņām, kuŗas slīd pa ezeru! . . . Arī Gandrijas ciems ir celts terasēs, kuŗas ir apaugušas ar rožainām ģerānijām.

Vasaras sezonā ir arī ērta autobusa satiksme starp Lugano un Lago Madžore. Izmantojam to, lai apmeklētu „Villas Taranto" dārzu šī ezera karstā (Italijas daļā). Esmu jau rakstījusi par šo lielo botanisko dārzu ar neskaitāmām alejām, kuŗas sniedzoties kopsummā 7 kilometru garumā. Jūnija un jūlija mēnešos tur zied „brīnumstāds" victoria amazonica. Gīgs apgalvo, ka tā milzīgās lapas izturot maza bērna smagumu! . . Stāda zieds „dzīvojot" tikai 24 stundas; no sākuma tas ir balts, tad pārvēršas dzeltenā — un beidzot kļūst sārts. Redzam arī lielāko lotosu kolekciju Eiropā; tie patlaban ir pumpuros. Pārsteidz daudzo ūdensrožu dažādās krāsas. Ir atvērušies jau lielie, smaržīgie vēlīno magnoliju ziedi. Dārzā ir sevišķi daudz Āzijas skuju koku. Gīds rāda arī kokus, kuŗus stādījušas slavenas personas (piemēram, Dr. Adenauers u c). Vēl 1931. gadā šeit bijis tikai kastaņu mežiņš, kad skots N. Makecherns sācis ierīkot savu dārzu. Jau lieli, veci koki pārstādīti šeit no visām pasaules malām, ierīkota mākslīga ieleja, ūdens kritumi u. c. Mirstot bez bērniem (1964. g. — 80 g. vecumā), Makecherns novēlējis dārzu Italijas valdībai — ar 2 noteikumiem: 1). dibinātāja mirstīgās atliekas jāapbedī dārzā (kas arī ir izdarīts), 2). Itālijas valdībai jāuztur tālāk dārzs.

Brauciens uz Taranto villu gar Lago Madžore krastiem ir skaists. Blakus „civilizētajam" Lago Madžore mūsu Lugano ezers liekas īsts dabas bērns. Lago Madžore krasti biezāk apdzīvoti, lēzenāki; kalni no tiem atkāpjas tālumā; ezera krāsa ir vienāda, — šinī saulainajā dienā bālzila. Atkal pārsteidz ziedu bagātība — un īpaši fakts, ka redzam sastopamies it kā nokavējušos pavasaŗa ziedus — zilganās glicīnijas, vasaras oleandrus — sārtus un baltus, un rudenīgās spilgti zilās hortenzijas . . . un atkal redzam lielas, resnas palmas un cipreses! . .

Kastaņolā no savas istabas balkona redzam vakaros Lugano ezeru laistāmies pasakainā apgaismojumā: daudzkrāsainās ugunis ezera krastos atspoguļojas tā tumšajos viļņos, un starp šiem uguns ziediem kā tumšs, nekustīgs milzis paceļas augstais Monte Salvatore. Apmākošos rītos ap to galvu vijas mākonis.

Raugoties ezerā, domāju, ka to gadiem ilgi ir skatījis Rainis, un šeit viņš ir sacerējis savus labākos darbus. Neviļus atceros tālus gadus, kad man bija izdevība personīgi sastapties ar Raini. Tas bija neilgi pēc viņa atgriešanās no trimdas, kad par viņu jūsmoja visa latviešu tauta, jo viņš vēl nebija ierauts partijas cīņās. Ir vēl tagad daudzi, kas pārmet viņam „internacionālo marksismu", bet ieteiktu viņiem uzmanīgāk izlasīt Raiņa Daugavu un vērīgāk ieklausīties tur izteiktajās nacionālās idejās. Cilvēku idejas attīstās un pārveidojas, pārveidojās arī Rainis, atmetot internacionālisma idejas.

Rainis bija uzaicināts apciemot Valmieru un ierodās tur bez Aspazijas. Viņš ienāca Valmieras latv. biedrības zālē vainagiem rotāts un ar ziedu klēpi rokās. Uz apsveikuma runu arī viņš atbildēja ar runu. Rainis nebija runātājs: viņš runāja klusi, vienmulīgi, nervozi raustīdams plecu. Rainis palika Valmierā pāris dienas, kuŗas bija pilnas pienākumiem un uzaicinājumiem. Un tad grupai vidusskolnieku ienāca prātā pārdrošā doma — uzaicināt Raini piedalīties laivas braucienā pa Gauju. Un Rainis neatteicās. Braucienā piedalījās grupa vidusskolnieku, — Raiņa cienītāju un daži skolotāji (arī šo rindiņu rakstītāja). Tad nu mēs redzējām pavisam citādu Raini nekā biedrības namā — vienkāršu, dabisku, sirsnīgu, nebija vairs nekā piespiesta, nervoza. Fotografijas, kuŗās ziediem apbērtais Rainis ir redzams jaunatnes vidū, ir man palikušas Rīgā — tāpat kā viss . . .

Neviļus no Raiņa manas atmiņas lido tālāk uz kādu citu latviešu rakstnieku, kuŗam nav nekā kopēja ar Raini, bet ar kuŗu ir saistītas manas bērnības atmiņas. Tas ir Rūd. Blaumanis. Bet tas ir pavisam cits stāsts . . .

Austra Augenberga

Izdedzis igauņu nams

IGAUŅU PASAULES APVIENĪBAS VALDES SĒDE ŅUJORKĀ

Ceļā uz Vispasaules igauņu festivalu, kas notika Toronto laikā no 8. līdz 16. jūlijam, Ņujorkā ar vairākām speciāllidmašīnām no Zviedrijas bija ieradušies ap 1100 igauņu. No Austrālijas ieradās lidmašīna ar 250 Austrālijas un 2 Jaunzēlandes igauņu viesiem. No Anglijas ieradušies pāri par 100, ap 60 no Vācijas, bet 4 no Somijas. Igauņu vairums brīvajā pasaulē joprojām dzīvo Zviedrijā.

Liela daļa no pārjūras viesiem, kas brauca caur Ņujorku, apstājās igauņu namā, kaut gan 20. jūnijā tas izdega. Ugunsgrēka postījumi nav pārāk lieli, tomēr bojātas vairākas telpas, kā arī sienas un griesti. Kad ieradušies Ņujorkas ugunsdzēsēji, tie uzlauzuši visas durvis, kas tagad jālabo. Īpašums igauņiem ir apdrošināts, un cerams, ka vasarā to salabos. Līdz ar to igauņu nams šovasar būs slēgts divus mēnešus, bet jūnija beigās un jūlija pirmajās dienās dažus vakarus tas bija atvērts, lai dotu iespēju tikties ar Zviedrijas viesiem.

Sakarā ar lielo igauņu sarīkojumu Toronto, Kanadas valdība bija nodrukājusi tūristu brošūras un ceļa kartes angļu un igauņu valodā. Tas darīts, lai piesaistītu vairāk ārzemju apmeklētāju Kanadas apskatīšanai.

Izmantojot šo gadījumu, arī Igauņu pasaules apvienība bija sasaukusi sēdi Ņujorkā. Apvienību vada Alfreds Andersons, kas dzīvo ASV, bet reprezentē Zviedriju. Pēc līdzšinējā sadalījuma 4 delegāti reprezentē Zviedriju, bet pa diviem Vāciju, Angliju un Austrāliju. Sēdē tomēr nolēma delegātu skaitu dubultot. Sakarā ar gaidāmo Eiropas drošības konferenci, apvienība paredz, ka būs krietni vairāk darba, un tādēļ nepieciešams vairāk darītāju. Visi šīs apvienības valdes locekļi kā dažādo zemju delegāti tiek izraudzīti no ASV dzīvojošiem igauņiem, kas pārstāv atsevišķo zemju intereses. Tas darīts nolūkā, lai izvairītos no lieliem ceļa izdevumiem, ko varētu izlietot citiem mērķiem.

Par Igauņu apvienības priekšsēdi Kanadā ievēlēts Tarijs Lups, bet par vicepriekšsēdi darbosies J. Peterso, kas vēlēšanās bija saņēmis visvairāk balsu.

Iebraucēji zināja stāstīt, ka 1971. gada augustā no Igaunijas mēģinājis izbēgt Jāks Lēvands, bet noķērts un arestēts. Tagad esot ievietots psihiatriskā slimnīcā Ļeņingradā.

Igaunijā iznākošais laikraksts „Uz priekšu" ziņo, ka 350 kolchozos 950 traktoristi Igaunijā zaudējuši savas braukšanas atļaujas, jo bijuši piedzērušies. Šo avīzi nevar izsūtīt uz rietumiem, līdzīgi kā Latvijā iznākušo Rīgas balsi, bet dažiem tūristiem to izdevies atvest no Igaunijas. Šovasar tūristiem uzturēšanās atļaujas Igaunijā izdodot tikai 5 dienām, pie kam tuvākus paskaidrojumus par uzturēšanās laika samazināšanu neizsniedz.

Igaunijā nav nekāds noslēpums, ka Toronto notiek pirmais Vispasaules igauņu festivāls ar kongresu, dziesmu svētkiem un vingrotāju uzvedumiem. Šo notikumu cilvēki atklāti pārrunājot, kā to zināja stāstīt no Igaunijas atbraukušie tūristi.

V. I.

LATVIŠKI KAPA AKMEŅI

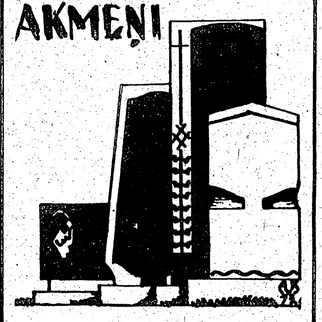

latvieša
izpildījumā
A. A. Kopmanis
19 Millbrook Cr.
Toronto 6.
Tālr. 466-5126

Stūrītis no Latvijas

ARNOLDA LŪŠA ATMIŅAS PAR SAULAINES DIVDESMIT GADIEM

Tautieši, kas šovasar tik kuplā skaitā apmeklējuši Saulaini, būs ievērojuši, ka tās pagalmā, skaisti iekārtotā puķu dobē, no ziediem izveidots skaitlis 20. Tas atgādina, ka šī ir divdesmitā vasara, kopš Saulainē notiek bērnu un jauniešu nometne. Šajos gados simtiem latviešu bērnu latviskā vidē varējuši pavadīt vasaras nodarbībās, kas viņus norūda fiziski un garīgi, dod iespēju ieaugt kristīgā dzīves ziņā un latviskās tradicijās.

Saulaine bija pirmais latviešu draudžu īpašums, ko brīvā pasaulē ieguvām svešā zemē. Drīz vien arī citas draudzes atzina šāda pasākuma pozitīvo nozīmi jaunatnes audzināšanā. Sv. Andreja draudze ieguva Sidrabeni, Ņujorkas draudze — savu nometni Katskilos, un tā, ja nemaldos, latviešu draudzēm šodien pieder kādi desmit lauku īpašumi, kur vasarā skan jauno latviešu līksmās balsis un dziesmas.

Divdesmit gadi ir ilgs laiks. Domās un atmiņās tomēr liekas, ka viss, kas noticis, bijis tikai vakar vai aizvakar. Atceros — bija ziema, kad meklējot vasaras mītni savai ģimenei, toreizējā ģenerālkonsula un latviešu drauga R. Braisona ierosināts, braucu pirmoreiz vietraudžos uz Konx presbitarian church īpašumu t. s. Happy Valley Camp. Lielo farmu ar vairākām ēkām draudzei bija dāvinājis kāds no pirmā īpašnieka pēcnācējiem. Kādu laiku presbiteriāņu draudze īpašumā bija iekārtojusi veco ļaužu atpūtas vietu, tad iznomājusi to t. s. Evangelical Hall, bet kara gados par Saulaini neviens vairs nebija licies zinis, un draudze bija ar mieru ēkas un 90 akrus zemes pārdot par tagad šķietami lētu cenu — 3500 dol. Toreiz, kara gados, daudz kanadiešu bija savas farmas pametuši un pārcēlušies uz pilsētām, kur varēja nopelnīt vairāk naudas, īpaši bruņošanās rūpniecībā.

Apskatījis īpašumu, nācu pie atziņas, ka tas varētu kalpot plašākai sabiedrībai, ja to pirktu draudze. Tādā gadījumā ne vien maniem, bet daudzu latviešu bērniem būtu dota iespēja vasaru pavadīt ārpus pilsētas mūriem, jo privātu vasarnīcu toreiz gandrīz nevienam vēl nebija.

Ierosinājums draudzē atrada lielu atsaucību. Tā kopā ar Latviešu sporta apvienību jau 1952. gada vasarā Saulainē varējām noorganizēt pirmo jauniešu nometni, kuŗas vadītājs bija **Dr. Arnis Freibergs.**

Pirmajos gados Saulaines sakopšana un nometnes noorganizēšana prasīja daudz darba. Bet, paldies Dievam, netrūka arī darba darītāju. Saulaine visiem likās it kā daļa no tēvuzemes Latvijas. Upe, meži, ziedošās pļavas, viss atgādināja dzimteni, tēva mājas. Tāpēc talcinieki nebija ilgi jālūdzas. Visi strādāja ar prieku, bez atlīdzības. Saulaines izbūvē, manuprāt, liela pateicība pienākas Arnoldam Dobelim, kas gandrīz visus šos gadus ir vadījis Saulaines būv- un remontdarbus. Kādu laiku daudz pūļu ziedoja arī Eduards Buka, Miķelis Bružis un citi talcinieki, kuŗiem varam pateikties par to, ka Saulainē ir uzcelta jauna, moderna virtuve, liela nometnotāju ēka ar zāli un mazgātuvēm, ka arī veikti daudzi citi darbi lielās saimniecības uzturēšanai. Kopš pirmās dienas Saulaines pārvaldē darbojies arī Jānis Skrastiņš.

Pirmajos gados visi bijām pieticīgāki. Tad Saulainē uzturējās simtiem vasarnieku. Labklājībai augot, auga arī prasības. Sākām iegādāties apbūves gabalus pie skaistiem ezeriem un viesu skaits saruka.

Bet vēl vienmēr telpas ir aizņemtas. Uz Saulaini tagad nāk kuplā skaitā gados vecākie trimdinieki, kas mīl klusumu un savrūpību

Draudzei, iepērkot vēl atlikušo Saulaines territoriju, kopējā platība tagad ir 257 akri. Radās doma sadalīt apbūves gabalus privātu vasarnīcu vai ziemas dzīvei piemērotu māju celšanai. Tā Saulainē, skaistā vietā, tagad ir uzceltas vairākas ziemas dzīvei piemērotas ēkas un kādas trīsdesmit vasarnīcas. Daudzas ģimenes gatavojas pārceltie uz Saulaini tuvāko gadu aprisēs. Tā pamazām tur sāk veidoties atpūtā aizgājušo tautiešu apmetnes vieta. Zinu arī kādas 8 ģimenes, kas Saulaines tuvākā apkārtnē ieguvušas zemi, cerot tur celt vai nu vasarnīcas, vai ziemas dzīvei piemērotas mājas.

Lielās skautu un gaidu nometnes Rīga dimd laikā Saulaini apmeklēja Brīvo latviešu pasaules apvienības valdes priekšsēdis Uldis Grava ar dzīvesbiedri. Viņš ļoti atzinīgi izteicās par Saulaini: tā esot labākā un skaistākā latviešu nometne, ko viņš redzējis. Cerams, ka Saulainē patika arī skautiem un gaidām, kas tur pulcējās no daudziem novadiem.

Saulaine iemantojusi nozīmīgu vietu arī kāda cita iemesla dēļ. Tur uzcelts pieminekļis par tēvzemes brīvību kritušajiem cīnītājiem, kādu latvieši brīvā pasaulē nekur citur nav uzcēluši un kādu, laikam, savus varoņus pieminot, nebūs cēluši arī paši kanadieši. Domāju, ka ikvienam trimdiniekam šo pieminekli vajadzētu redzēt un brīdi pie tā pakavēties klusā novakarē atmiņās un pārdomās. Pieminekļa celšana ir dažu enerģisku vīru nopelns, kas nav aizmirsuši savus kritušos cīņas biedrus; „Dzīvību saglabājis — piemini kritušos."

Stundām ilgi varētu stāstīt par norisēm Saulaines bērnu un jauniešu nometnē... Par pirmo nometnes vasaru, kad pēc bērnu svētkiem lielu satraukumu sacēla mazās Karīnas (jeb tā bija Karmena?) pazušana. Izmeklējām visu apkārtni, atvarus upē. Skrējām, meklējām, saucām vēlu naktī. Beidzot atradu Karīnu saldi aizmigušu iztukšotā kastē, ar kuŗu bija atvesti kliņģeri, virtuvē aiz plīts... Prātā nāk dienas, kad telšu apkārtnē bija nelaba smaka. Nevarējām saprast, no kurienes tā nāk. Svētdienas rītā atklājās, kas par lietu. Mazais Andris zem gultasmatrača bija paslēpis lielu, nedēļas sākumā upē izmakšķerētu līdaku, gribēdams ar savu lomu padižoties tētim un māmuļai... Daudzie ugunskuri ir izraisījuši gan smieklus, gan — tautu un tēvzemi atceroties — likuši noslaucīt pa asarai. Ir bijušas grūtības, problēmas, bet Saulaine ir attaisnojusi **cerības kādas uz to esam likuši. Kas meklējis atpūtu un klusumu, to varējis Saulainē atrast. Daudzus bērnus un jauniešus Saulaine izauklējusi un pasargājusi no pilsētas dūmiem un netikumiem, kas visbiežāk jaunatnei uzbrūk vasaras mēnešos un skolu pārtraukumā. Kādreizējie nometnotāji tagad ir jau izauguši lieli, daudzi beiguši augstākās mācības iestādes, un arī viņu bērniem Saulaine labprāt atvērs savus vārtus.**

Cerēsim, ka vēl daudzas vasaras Saulainē skanēs latviešu dziesmas un latviešu valoda

Arnolds Lūsis

Lidija Lideka

TAUJĀJOT

Kur tavas tālās mājas —
Pavarda liesma?
Ik ziemu taujāju
Drebošām sniegpārslām
Rūtī. —

Ik pavasari
Burbuļojošam strautam
Līcī. —

Ik vasaru
Plaukstošai puķei
Ziedā. —

Ik rudeni
Gājputniem
Sidraba kāsī, —

Vien atbildes nava.

Vai ziemeļu tundrā
Tu mīti?
Vai taigā,
Kur sarkani blāzmo rīti?

Jeb zvaigžņu ceļi
Spulgo no tava
Zobena gaismas? —

BĒRNU SVĒTKI UN
SAULAINES DIBINĀŠANAS
20 GADU ATCERE
SAULAINĒ

PIEKTDIEN, 4. AUG.

19.00 BĒRNU SVĒTKU ATKLĀŠANA,
SEKOS KARNEVĀLS

SESTDIEN, 5. AUG.

BĒRNU DARBU SKATE, VAKARĀ UGUNSKURS
16.00 DIBINĀŠANAS ATCERES AKTS

SVETDIEN, 6. AUG.

10.00 DIEVKALPOJUMS, SEKO NOMETNES BĒRNU UZVEDUMI, STENDI, SPORTA SACENSĪBAS. VAKARĀ DEJA. Spēlēs „RUNČI TRIMDĀ".

PIRMDIEN, 7. AUG.

SPORTA SACENSĪBU TURPINAJUMS.

Laipni aicināti visi bijušie Saulaines darbinieki, bijušie bērnu nometņu vadītāji un darbinieki un visi Saulaines cienītāji.

Pilsētas austrumos
ezera rajonā,
IZIRĒJAMS
3 istabu dzīvoklis ar balkonu.
Pēc vēlēšanās garāža.
Tālr. Toronto 691-8329.

VAJADZĪGA
mājas apkopēja
ar angļu valodas zināšanām, pieaugušu ģimenē. Ļoti labi darba apstākļi, Var dzīvot uz vietas, vai mājās.
Zvanīt Toronto 222-5405

☆

Avenue Rd. — Fairlawn
izdodama istaba
ar virtuves lietošanu
klusā bangalovā vieniniecei
Laba satiksme,
iepirkšanās.
Zvanīt vakaros, tel. 782-7125

GRUPU LIDOJUMS UZ
3. EIROPAS LATV
DZIESMU SVĒTKIEM
1973. G. VĀCIJĀ
notiks no 14. jūlija līdz 5. augustam
No: TORONTO US $239.-
VANCOUVER US $295.-
NEW YORK - CHICAGO - SAN FRANCISKO - LOS ANGELES.
Pieteikties līdz 15. septembrim 1972. g. ar $50 iemaksu.
Plāns A— lidojums vien.
Plāns B—lidojums un viesnīca 15.—23. jūl.
Plāns C—lidojums un ceļojums pa Eiropu.
LATVIAN VACATION CLUB
c/o H. Kapa,
12636 S. E. 161st Street
Renton, Wash. 98055 U.S.A.

FINANCES $ $ $ UN Kreditsabiedrības

Sliktas kaimiņu attieksmes

Labs kaimiņš ir zelta vērts. Viņš tev un tavam namam vēl tikai labu. Viņš uzrauga tavu māju un tavu īpašumu, kad tu esi nedēļas nogalē aizbraucis uz savu vasaras māju vai atvaļinājuma laikā devies kādā tālākā ceļojumā. Kad tu strādā savā dārzā, viņš bieži vien pienāk pie sētas un laipni ar tevi parunājas, vai nu dodot labu padomu, vai pastāstot kādu jaunāku notikumu, arī kādu vēl nedzirdētu anekdotu. Kādreiz vaļas brīžos ar viņu var arī kopā pasēdēt un omulīgi izdzert kādu glāzi patīkama dzēriena.

Bet labu kaimiņu un labu cilvēku tagad nav vairs daudz. Daudzi netikumi, it īpaši Amerikas kontinentā, samaitājuši cilvēka raksturu. Vislielākais ļaunums šķiet lepnība, godkārība, mantrausība, bet visam tam pāri stāv veikals—„business". Cilvēki šeit vairs nedomā, ka arī otrs grib dzīvot, bet katrs rauj ko un cik var! Liekas, aizmirsta Baden-Pauela gudrā pamācība: „Izdari katru dienu kaut vienu labu darbu!" Un liekas sen vairs neeksistē Kristus mācība: „Mīlējiet tuvāku kā sevi pašu!"

Kanadas federālā parlamenta loceklis Perijs Rijans (Ryan) un progresīvi konservatīvās partijas loceklis kādā savā runā teica, ka galvenais mūsu politikas trūkums esot tas, ka mēs domājam tikai paši par sevi, paši par savu tautu un zemi, bet negribam zināt, ka pasaulē ir arī citas tautas un zemes, kas arī vēlas baudīt brīvību un labklājību. Arī mazas tautas un valstis savā iekšējā stājā, savā kultūrā un tradicijās var būt lielas.

Ja skatamies televīziju, klausamies radio vai lasām mūsu dienas laikrakstus, ko gan tur redzam un dzirdam? — Streiki, nemieri, tautas ekonomiska neapmierinātība, bumbošana, šaušana, slepkavības, lidmašīnu un to pasažieru apdraudēšana, nevajadzīga asins izliešana un cilvēku dzīvības apdraudēšana uz katra soļa. Neviens vairs nav drošs nekur un nekad. Un viss tas notiek mūsu kultūras un lielo sasniegumu laikmetā, valstīs, kur likumi un konstitūcijas nodrošina visas iespējamās brīvības. Valsts vara ir vāja un nespēcīga ar šīm briesmām cīnīties. Tas pats notiek ekonomiskā politikā. Neviens te vairs nav drošs.

Nevēlos te runāt par lielajām ekonomiskām problēmām, bet gribu pieskarties tikai kādai sīkai parādībai, ar ko mūsu tautieši, it īpaši Toronto latviešu kreditsabiedrības biedri, saduras gandrīz katru dienu.

Kanada un ASV atrodas vienā kontinentā, arī politiski un ekonomiski darbojas gandrīz vienādi. It īpaši saimnieciskā laukā grūti atšķirt, kur sākas Kanadas un beidzas ASV ekonomiskā politika. Katrs šeit var izmantot tiklab Kanadas kā ASV ekonomiskās priekšrocības un dotības. Arī ģeografiski abas zemes ir gandrīz saplūdušas kopā.

Drošākais ekonomijas balsts katrā valstī ir stabila valūta. Tas ir pamatakmens visai mūsu šīsdienas sarežģītai ekonomiskai pasaulei. Katra valūtas svārstība sagādā iedzīvotāju vairākumam finansiālas grūtības un bieži vien ievērojamus zaudējumus. Nenokārtotie un svārstīgie valūtas līmeņi Kanadas un ASV starpā arī šodien ir šo zemju lielā ekonomiskā problēma.

Normāla un godīga valūtas apgrozība valstu starpā šodien ir absolūti nepieciešama. Tas notiek vai nu ar naudas zīmēm, vai visbiežāk ar naudas dokumentiem — čekiem. Toronto latviešu kreditsabiedrība akceptē katru iesniegtu čeku ASV dolaros, bet ne gluži tas tā ir otrpus robežas. Kanadas dolars laikam tur nav labā cieņā. Pievedīšu pāris raksturīgus piemērus.

Pirms tos apskatām, jāzina, ka apstiprināti čeki (Drafts, Money orders, Certified Cheques) ir tikpat kā nauda. Tie ir pilnīgi droši, pret viņiem var iekasēt naudu katrā vietā un laikā, jo nodrošināti ar iepriekšēju segumu. Liekas, nebūtu nekādu šķēršļu pret šiem dokumentiem naudu izmaksāt. Bet ne katrreiz tas tā ir ASV. Kanadā naudas lietas kārto 8 valdības garantētas bankas, Trust sabiedrības, kreditsabiedrības un dažas citas naudas iestādes, turpretim ASV ir 80 līdz 90 dažādas bankas, kuŗas gandrīz visas vairāk vai mazāk darbojas kā privātas sabiedrības un kuŗām katrai ir savi īpaši noteikumi un īpatnēja pieeja naudas lietām.

Toronto latviešu kreditsabiedrība reiz aizsūtīja kādam tautietim uz Ņujorku kādas Kanadas bankas apstiprinātu čeku (Draft) Kanadas valūtā. Pagāja vesels mēnesis, kamēr šis tautietis varēja iekasēt naudu pret šo apstiprināto čeku Ņujorkas bankā. Kādā citā gadījumā kreditsabiedrība izdeva kādai savai biedrei apstiprinātu naudas dokumentu (Money Order) par 17 dol. ASV naudas iestāde pret šo dokumentu izmaksāja tikai 14 dol. Kāds tautietis bija saņēmis no Vācijas vācu markās izrakstītu un apstiprinātu naudas dokumentu. Viņam ASV bankā nebija izdevies to iekasēt, kādēļ griezās Toronto latviešu kreditsabiedrībā, kuŗai bija iespējams realizēt šādokumentu bez grūtībām. Tas liecina, ka naudas attieksmes šo divu tuvo kaimiņu starpā nav sevišķi labas.

Vēl zīmīga parādība ASV ir tā, ka tur pastāvošām kreditsabiedrībām nav atļauti čeku konti, kaut gan gandrīz visās ASV pavalstīs pastāv kreditsabiedrības un tās spēlē ievērojamu lomu turienes finanču pasaulē. Tās visas ir valdības garantētas naudas iestādes. Cik šodien zināms, tad vienīgās latviešu kreditsabiedrības, kuŗām ir čeku konti, darbojas Toronto un Montrealā.

Toronto latviešu kreditsabiedrības čekus akceptē visas Kanadas naudas iestādes, tāpat gandrīz visas Eiropas valstis, pat Pad. savienība. Vislielākās grūtības ar mūsu čekiem tomēr ir ASV. Dažas amerikāņu bankas tos akceptē pilnīgi, citas sūta atpakaļ apstiprināšanai (for certification), vai iekasēšanai (for collection); dažas tos neatzīst nemaz. Tas liecina par sliktām kaimiņu attieksmēm naudas lietās. Tas viss sagādā neērtības, grūtības, pat zaudējumus.

Tādēļ ieteicams kreditsabiedrības biedriem nesūtīt uz ASV kreditsabiedrības vai citu naudas iestāžu čekus un naudas dokumentus Kanadas valūtā, bet visos gadījumos, kad nauda jāpārved uz ASV, griezties savā kreditsabiedrībā un pieprasīt naudas dokumentus (Drafts, Money Orders, Certified Cheques) ASV valūtā. Pašlaik šādi naudas dokumenti iznāk pat lētāki nekā Kanadas valūtā izsniegtie naudas dokumenti, pateicoties valūtas starpībai.

A. Svenne

Uzdzive veikalus neveicina

Budapeštā dzimušais Kanadas karaliskās bankas Francijas nozares prezidents Aleksandrs Takašijs vaino Eiropas nakts uzdzīves vietas kanadiešu biznismeņu aizvilināšanā no tiešā uzdevuma, kādēļ tie apmeklē Eiropas pilsētas—jaunu tirdzniecības sakaru nodibināšanai. Pēc lokālu apmeklēšanas nākošajā dienā atliek maz enerģijas veikalu sekmīgām pārrunām, — norāda Takašijs. Pēc viņa domām, kanadiešu uzņēmēji vēl nav atskārtuši Eiropas potenciāli un nozīmīgumu. Eiropas valstis sevišķi ieinteresētas Kanadas izejvielu tirgū, jo dažām izbeigušās saistības ar kādreizējām kolonijām, bet citas politisko apstākļu dēļ ir nepastāvīgas izejmateriālu piegādātājas. Kanadas tirgus un saimnieciskā stabilitāte liekas pievilcīga daudziem lieliem eiropiešu koncerniem, kas labprāt paplašinātu tirdznieciskās attieksmes ar Kanadu. Līdz šim Kanada Eiropai pārdod tikai ap 6 proc. gatavu ražojumu, kas ir gluži niecīgs daudzums, ievērojot Rietumeiropas valstu produktīvitāti, kas 1971. gadā sasniedza 750 bilj. dol. Takašijs ir pārliecībā, ka Kanadai vairs nebūtu jāseko tradicionālajai ievirzei raudzīties pēc tirgus uz ASV, bet tā ar panākumiem varētu nodibināt jaunas tirdznieciskas saistības ar Eiropas valstīm.

Uzmanību, lietojot ķimikālijas

ASV uzturvielu un drogu pārvalde publicējusi brīdinājumu nelietot ķermeņa kopšanā preparātus, kas satur 3 proc. vai vairāk heksachlorofīna. Pētījumi laborātorijās rādījuši, ka minētā ķīmikālija dzīvniekos rada smadzeņu bojājumus. Kā zināms, heksachlorofīnu satur tūkstošiem produktu, kā ziepes, šampoņi, veļas pulveŗi, bet visvairāk pretsviedru līdzekļi un arī medicīniski ādas kopšanas preparāti.

333 LOTTERY

Latviešu lielloterija

Jā! Es atbalstu!

Pievienoju čeku/money order uz 333 Lottery vārda par
☐ 10 LOZĒM ($13.50) ☐ 2 LOZĒM ($3.00)
☐ 1 LOZI ($1.50) ☐ Piesūtiet vēl ..... grāmatiņas
tālākpārdošanai: P. O. Box 6280, Station F, Hamilton.
333 Lottery, 16 Queen St. N., Hamilton, Ontario. —

333 loterijas pilsētu pārstāvji:

Toronto: K. Zichmanis, 161 Olive Ave., Willowdale, Ont., vai Toronto latviešu kreditsabiedrība, 491 College St.,
St. Catharines: P. Vasariņš, 154 Woodside Ave., St. Catharines
Niagara: A. Šteinbachs, 6308 Drummond Rd., Niagara Falls.
Sudbury: V. Kārkliņš, 1170 Ramsey View Ct., Apt. 604, Sudb.
Ottawa: J. Galdiņš, 142 First Ave., Ottawa.
Kitchener: V. Karnupis, 21 Eaton Drive, Kitchener.
Brampton: E. Ronis, 56 Mill St. S., Brampton.
London: G. Brikmanis, 1168 Sorrel Rd., London 32.
Oshawa: Fr. Berķis, 275 Wentworth Street, Apt. 715, Oshawa.
Hamilton: 333 Loterijas komiteja.

SPORTS

BALTIEŠU MEISTARSACĪKSTES

Toronto lietuviešu sarīkojumā 29. un 30. jūlijā risināsies Ziemeļamerikas baltiešu meistarsacīkstes vieglatlētikā, peldēšanā, tenisā un futbolā.

Vieglatlētikā — sestdien, 29. jūlijā plkst. 12.30 Centennial Park stadionā, Etobiko. Svētdien, 30. jūlijā, plkst. 11 Brockton High School stadionā (rietumos no Dufferin Plaza, dienvidos no Bloor St.)

Teniss — sestdien un svētdien no plkst. 10 rītā Westway Tennis Courts, Islington Ave. un Westway, Etobicoke.

Peldēšana — sestdien, plkst. 6 vak., Memorial Swimming Pool, 50 Montgomery Rd., Toronto 18.

Futbols — sestdien, plkst. 12.30 un svētdien plkst. 4 Brockton High School stadionā.

Balle — sestdien, plkst. 7,30 Toronto Lithuanian Community Hall, 1573 Bloor St. West.

LIETROS

PRET

COSMOS ŅUJORKAS

Profesionālais futbols
(Soccer)
Varsity Stadionā

SVĒTDIEN, 6. AUGUSTĀ, PL. 2.00 PĒCPUSDIENĀ

Ieejas maksa: pensionāriem un bērniem — $1.00, pārējiem — $2.00 un $2.50. Rietumpuses rezervētās—$3.00.

Biļešu kase atvērta no pl. 12.00 dienā.

INTERNACIONĀLA SPĒLE

LIETROS

BIRMINGHAMAS PILSĒTU

Profesionālais futbols
Soccer)
Varsity Stadionā

TREŠDIEN, 2. AUGUSTĀ, PL. 8.30 VAKARĀ

Ieejas maksa: pensionāriem un bērniem — $1.75. Pārējiem $3.00 un $4.00. Rietumpuses rezervētās — $5.00.

Biļešu kase atvērta no 1. pl. 12.00 dienā.

Aizsaules ceļu aizgājis mūsu mīļais

Jānis Kuze

dzimis 1902. gada 28. martā Nītaurē,
miris 1972. gada 23. jūlijā, Toronto.

**Dzimtenes vēji, sēri pūš,
Svešajā zemē slēdzies Tava
mūžs . . .**

**Tuvinieki dzimtenē
un svešumā**

RELIĢISKĀ DZĪVE

„Es dzenos . . ”

„Nevis ka es jau būtu pilnīgs, bet es dzenos,” tie ir apustuļa Pāvila vārdi (Fil. 3:12).

Kristīgā dzīve nav atdusēšanās uz lauriem. Ko es šodien esmu sasniedzis, to es rītu varu zaudēt. Nekādi panākumi pašreizējā brīdī negarantē drošas sekmes rītdienā. Mēs šodien nevaram sasniegt rītdienas mērķi un nolikt galvu uz spilvena un aizmigt labsajūtā.

„Es dzenos.” Šie divi vārdiņi satur lielu principu. Es varu iemācīties vairākas valodas, teiksim, angļu, vācu, zviedru u. c., bet ja es lauju dienām, nedēļām mēnešiem aiziet, ka es šajās valodās nepalasu nevienas rindas, nevienas lappuses kādā grāmatā, tad lai es nebrīnos, ka šīs kādreiz iemācītās valodas man ir atstājušas.

„Es dzenos.” Ja es klavierspēlē esmu nonācis 4 līdz 10 — 12 klasei, bet pēc tam nepiesitu nevienu taustiņu nedēļām, mēnešiem, gadiem ilgi, tad lai es nebrīnos, ka taustiņi mani vairs neklausa.

„Es dzenos.” Kristieti var pielīdzināt riteņbraucējam. Apstājies mīt, un tu gāzīsies ar visu divriteni. „Dzenos” elements norāda, ka es atrodos nepārtrauktā kustībā. Es dzenos šodien, rītu, parīt, katru dienu es dzenos. Šodien es esmu kristietis, rītu, parīt, katru dienu kristietis. Nav tādas dienas, kad es nedzītos. Nav tādas dienas, kad es aizmirstu, ka esmu kristietis. Kas es biju vakar, tas es biju vakar, bet šodien kas es esmu?

„Es dzenos”, raksta apustulis. Tā tad vakar apustulis vēl nebija sasniedzis savu mērķi. Viņš dzenas arī šodien, un rītu viņš dzīsies, jo tāda ir kristīga dzīve. Nepārtraukta kustība. Augt. Veidoties. Kristieti pazīst ne no viņa saknēm, ne no viņa lapām, bet no viņa augļiem. Neesmu pilnīgs, bet es dzenos... pēc pilnības.

Grēks

Vārds „grēks” ir nemoderns vārds. Patiesībā tam nebūtu vietas laikraksta slejās. Tomēr mums visiem, bez izņēmuma, ar to ir darīšana. Mēs izvairāmies no vārda „grēks” un mēdzam runāt par trūkumiem, vājībām, kļūdām, slimībām u. t. t. Bet mēs nevaram izbēgt grēkam. Tas ir pie mums, kad rītos atveŗam acis, un tas vēl ir pie mums, kad vakaros tās aizveŗam, un dažreiz grēks mūs moka sapņos.

Grēks... briesmīgs... universāls... neizbēgams...

**cēlonis visām ciešanām,
inde sirdij,
ārprāts smadzenēm,
opijs gribai,
slimību dvēselei,
tumsa saprātam,
netīrība apziņai,
posts draudzībai,
nebrīvība garam,
nāve visam, kas svēts,
ienaidība Dievam...**

Manī nav līdzekļu pret šo universālo lāstu. Vienīgais pretspēks grēkam ir Jēzus Kristus, Dieva Dēls un Cilvēka dēls.

Nemocies vairs ilgāk ar saviem grēkiem, tie tev ir piedoti Golgatā, tikai atzīsti šo Piedevēju un nodod savu dzīvi Viņa rokās!

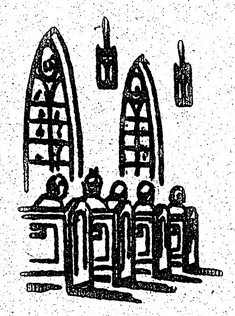

Draugi

Tāpat kā gaiss un barība un apģērbs ir nepieciešami, tā cilvēkam ir nepieciešami draugi. Cilvēks bez draugiem ir nožēlojams. Kam nav draugu, tas pats sevi it kā izslēdz no dzīves. Nedraudzīgs cilvēks ir nederīgs cilvēks.

Draudzīgs cilvēks atrod draugus. Dabūt draugus — pašam jābūt draugam vispirms. Nav vajadzīgi daudzi draugi. Pietiek ar vienu labu draugu. Labs draugs ir tas, kuŗam var uzticēties. Tam var pateikt noslēpumus, jo īsts draugs prot klusēt. Īsts draugs tevi sargās, tevi aizstāvēs, par tevi iestāsies.

Tas ir īsts draugs, kas, tevī atradis labo, vēlas to vairot. Tas ir īsts draugs, kas, pats stāvēdams uz augstākas platformas, grib tevi pacelt augstāk.

Tas nav īsts draugs, kas, pats stāvēdams uz zemākas platformas, liek tev nokāpt uz zemākas platformas. Izvairies no tādas draudzības.

Jēzus tā teica saviem mācekļiem: „Jūs esat mani draugi” un „Es jūs saucu par saviem draugiem.” (Jāņa ev. 15. 14 — 15). Jēzus ir mūsu draugs. Tāds draugs, kam ir vislielākā interese pie mums.

Viņš piedāvā mums savu draudzību. Viņš neskatās uz to, kādi mēs esam pašreizējā brīdī, bet Viņš redz mūs, kādi mēs būsim, ja mēs pieņemsim Viņa draudzību. Viņa draudzība mūs veidos Viņam līdzīgus. Tā ir kristietība. Šo kristietības būtību, saturu un mērķi apustulis Pāvils ir izteicis tādos vārdos: „Līdz mēs sasniegsim Dieva Dēla īsto vīra briedumu, Kristus diženuma pilnības mēru.” (Efez. 4:13). Tā ir kristietība, kad mazais draugs paliek arvien līdzīgāks savam Lielajam Draugam!

Enerģisks jauneklis —

LŪDZU KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas raidījumu 17. gadagājumā radio
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 9 — 9.30
Niagaras WHLD raidītājs (vilnis 1270)
Informācija — tālr. Toronto 261-4218.
Adrese: 106 Dorset Rd. Scarboro, Ont. A. Lakšmanis

Dievkalpojumi Kanadas baznīcās

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tālr. 921-3327, 200 Balmoral Ave.

Sākot ar 9. jūliju līdz augusta mēneša beigām visi dievkalpojumi notiks katru svētdienu Saulainē pl. 10.30 rītā un dievnamā pl. 6 vak. Abus dievkalpojumus vadīs māc. J. Mednis.

Māc. A. Čops, 38 Balaby Cr., Don Mills, tālr. 449-4087; Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 9.

Jūlija un augusta mēnešos mācītājs Andreja baznīcā būs nerēgulāri. Vajadzības gadījumā zvanīt: dzīvoklī 449-4087; Sidrabenē: 1-378-9016.

30. jūlijā bērnu svētki Sidrabenē. Dievkalpojums pl. 10.

13. augustā Sporta svētki Sidrabenē; dievkalp. plkst. 10.

20. augustā plkst. 3 dievkalpojums Andreja baznīcā.

Kristietība

Sanfrancisko pilsētā notika lielas reliģiskas sapulces ar tūkstošiem un tūkstošiem dalībnieku. Šo sapulču magnets bija populārais dziedonis Džons Čarls Tomass (John Charles Thomas). Viņš dziedāja visādas dziesmas, un aplausi nerima. Beidzot viņš paziņoja, ka viņš dziedās dziesmu, kas izteiks viņa paša dvēseles īsto noskaņojumu un viņa mājas un ģimenes īsto garu Džons Čarls Tomass sāka dziedāt: „Teic dārgo vēsti par Jēzu, es nebeigšu klausīties . . .” (Tell me the stories of Jesus), un tāds kā vispasaules klusums nolaidies pār visu lielo sanāksmi, un neviena roka nepacēlās aplausiem. Tas ir viens veids, kā Dievs runā uz cilvēku.

20. augustā jauniešu nometnes „Trejdeviņi padomiņi” atklāšana. Dievkalp. pl. 8 vakarā.

27. augustā pl. 11 dievkalpojums Sidrabenē. Piedalās draudzes koris A. Purva vadībā. Šis dievkalpojums notiek Sidrabenes lielsarīkojuma ietvaros.

10. septembrī pl. 11 Kapu svētki.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Avenue.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P.Q. Tel. HU 9-3224. Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

30. jūlijā pl. 11.00 priekšp. dievkalpojums nometnē (Tērvetē); dievkalpojuma Montrealā nav.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pēteŗa lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

30. jūlijā Kapu svētki plkst. 11.15 no rīta „Beechwood” kapsētā. Dziesmu lapiņas. Lietainā laikā dievkalpojums plkst. 8 vakarā baznīcā.

6. augustā dievkalpojums nenotiek.

13. augustā dievkalpojums „Sprīdīšos” plkst. 3 pēcp. Bērnu svētki/draudzes „pikniks”. Dziesmu lapiņas. Lietainā laikā viss pārcelts uz 20. augustu.

20. augustā dievkalpojums nenotiek, ja iepriekšējā svētdienā laiks labs.

27. augustā dievkalpojums baznīcā plkst. 8 vakarā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev.-lut. Kristus draudze, 18. Victoria Avenue South.

30. jūlijā, plkst. 11.00 no rīta dievkalpojums.

DIVI ROMIEŠI

Divi romieši amfiteātrī noskatās, kā plēsīgi zvēri nomoka kristiešus. Viens no viņiem ir kristietis, otrs nekristietis.

Nekristietis jautā kristietim: „Kur tagad ir tavs Namdaris?” (domādams Jēzu Kristu).

Kristietis atbild: „Mans Namdaris gatavo zārku tavam ķeizaram.”

Mārcis Sala

VAI ATMINI?

Vai atmini to dienu
kad Dievu sastapi?
Kad savu dzīves nastu
Tu Viņam atdevi?
Vai atmini to dienu?
Daudz dzīves gadi noslēgti
ar svētībām tie pildīti.
Viņš uzticīgs ir vienmēr bijis,
bet tu — vai viņam sekojis?
Vai atmini ko solīji?
Vai dzīves trokšņi dažādie
Tev nav no Viņa šķīruši?
Ja draudzība nav īsta vairs
To dienu atmini, kad Viņu sastapi.

Arvien pēc Dieva lūkojies,
lai ceļus gaismo Viņš,
un atzīšanā pirmajā
tu atkal ziedēsi.
Cilvēkam ir svētīgi
pie Dieva palikt vienmēr:
Jo Viņam pieder pilnība,
pie kā mums daļa solīta.

FOTOGRAFS

A. Liepiņš

Don Mills
449-2853
45 Valley Woods Rd.
STE. 39

piedāvā laipnus pakalpojumus, fotografējot aicinātāja dzīves vietā

Ja esat nodomājuši iegādāties jaunu 1972. gada automašīnu,
apmeklējiet mūsu SKATES TELPAS
Chevrolet - Chevelle - Camaro
Oldsmobile - Chevy II - Vega
Sazinieties nekavējoties ar mūsu latviešu pārstāvi
HANS PLAUDE **Tālr. HO 6-1131**

Robertson Motors Ltd.

1555 Danforth Av., Toronto 6.

Uzveduma
„Kad mūsu vecie tēvi vēl jauni bija"
dubultā skaņu plate par $10.00 pasūtināma pie A. KALNA, 58 Arkley Cres., Weston, Ontario.

Mums ir krājumā
METALLA NAUDAS KOLLEKCIJAS, VISĀDAS GODA ZĪMES (MEDAĻAS), SKAŅU PLATES UN GRĀMATAS.
Viss līdz 1941. gadam.
L. GOLDBERG,
2000 Antwerpen,
Belgielei 50. Belgium.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

A. Jansons — Koklēšana	$3.00
A. Eglītis — Es nepievienojos, romāns	$6.50
I. Grebzde — Meitene un puķes, romāns	$6.00
Latviešu karavīrs Otrā pasaules kara laikā, 2. d.	$11.00
J. Rainis — Uguns un nakts, daudzkrāsainām gleznu reprodukcijām	$7.00
A. Dziļums — Lai neaizmirstam (leģ. d. gr.)	$4.00
Prof. A. Spekke — Vecākie latvju tautas apģērba zīmējumi	$2.00
A. Platbārzdis — Latvijas nauda	$15.00
A. Voitkus — ČETRI SIMTI, rom.	$6.50
J. Jaunsudrabiņš — SIRMĀ GRĀMATA	$5.50
Latviešu kultūras dienas Austrālijā 1951—1970	$9.00
Janis Gailis — 30 daudzkrāsainas gleznu reprod.	$25.00
K. Hamsuns — Bads, rom.	$5.50
J. Lejiņš — Mana dzimtene	$7.50
P. Ērmanis — Pelēkā puķe, dzejoļi	$6.50
G. Grīslītis — Varavīksnes lokā, dzejoļi	$3.50
H. Biezais — Kristiānisms laikmetu maiņā	$3.50
K. Hamsuns — Vēstules Marijai	$5.80
E. M. Remarks — Ēnas paradīzē, rom.	$7.00
J. Zariņš — Kāvu gados, kara atm.	$6.50
U. Sepenens — Marku un viņa cilts, rom.	$6.50
A. Bērziņš — Tāls ir ceļš atpakaļ uz dzimteni	$7.00
A. Dziļums — Vienas vasaras zieds, rom.	$5.00
J. Rudzītis — Starp provinci un Eiropu	$6.50

Pasūtinājumus adresējiet

Daugavas Vanagu grāmatnīcai
491 College Street, Toronto 174, Ont.
Telefons: 921-7121

BROADVIEW DELIKATEŠU VEIKALS
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905 ***Ausma Miķelsone***

ALUS GLĀZE DOD SPĒKU KĀJAM NOIET 22 MINŪTES

KĀ SAMAZINĀT MIESAS SVARU

Tā ir problēma, kas visvairāk nodarbina pārtikušos Ziemeļamerikas iedzīvotājus, it sevišķi „slaidās līnijas cienītājus. „Ikdienišķa diēta, labi līdzsvaroti ēdieni, bet tikai mazās devās, ir ideāla svara samazināšanai," izteicies amerikāņu medicīniskās asociācijas pārtikas daļas direktors Dr. Filips L. Vaits, norādot, ka tā ir visgrūtāk ieteicamā diēta, tāpēc ka sātīga ēšana nav tik populāra. Viņš neaizliedz arī maizi, jo tā tik daudz nebaro kā piedevas, ko uz tās uzliek.

Pieaugušais, kas dzer 5 tasītes kafijas dienā ar vienu tējkaroti cukura uz katras tasītes, nelietojot cukuru nemaz, gada laikā var samazināt savu miesas svaru par 9 mārciņām. Ja kafijai nelieto krējumu, bet to dzer melnu, tad teorētiski gadā varot sasniegt 29 mārc. svara zaudējumu. Taču kaloriju samazināšana miesas svara problēmā ir tikai puse no tā, ko uzsver medicīnas speciālisti. Otrā puse ir fiziskā aktivitāte. Vienas stundas pastaiga svaigā gaisā sadedzina 300 — 400 kalorijas, spēcīga peldēšana vai tenisa spēlēšana sadedzina 700 kalorijas stundā.

Harvardas skolas publiskās veselības pētījumi norāda, ka palielināta fiziskas aktivitātes gan vairo ēstgribu, bet tikai līdz zināmai robežai, pēc kam izsalkums samazinās proporcionāli vingrinājumiem. Atzinumi rāda, ka cilvēkam kļūstot neaktīvākam, ēšanas tieksme pieaug. Novērojot skolas bērnus, izrādījies, ka normālā svara meitenes vismā ēd vairāk nekā tuklās, bet tās bijušas daudz aktīvākas nekā tuklās.

Pētījumi liecina, ka ik diena patērētā vienas unce tauku, ko nelīdzsvaro aktīvitāte, izveido 20 mārc. ķermeņa tauku gadā. Ja katru dienu skalda malku pus stundu un to turpina vienu gadu, tad rezultātā ķermeņa svars, resp. tajā uzkrātie tauki samazinās par 26 mārciņām, 19 minūšu pastaigā cilvēka ķermenis sadedzina tik kaloriju, cik vienā lielā ābolā, bet ar kaloriju skaitu, ko dod viena alus glāze, var kājām noiet 22 minūtes

Lai pareizā svarā uzturētu sacīkšu zirgus, tad pielieto racionētu pārtiku un vingrinājumu izjādes. Lauksaimnieki ļoti labi zina, ka zosis, cūkas un vēršus vislabāk var nobarot, ja tos tur kūtī, t. i. bez fiziskām aktivitātēm. Secinājums: ļaudīm, ka nemīl kustēties, jāsamazina ēdienu kalorijas. Vingrinājumi var būt nogurdinoši, bet tas nav tik nepatīkami kā visu laiku sajust izsalkumu. Lai uzturētu „slaido līniju", ikdienas diētā ieteic nelietot kartupeļus un taukus. —x—

IZĪRĒJAMS
DUPLEKSS
ar 15. augustu — 5 istabas un virtuve. Atsevišķa ieeja.
Tuvāka informācija pa
tālr. 463-1314.

Iznācis
Gunas Ikonas
dzejoļu krājums
Kodols
Ilgvara Šteina zīmējumi.
Cena: $5.00 iesieta, $4.00 brošēta.
Pieprasāms: „Lotus" veikalā vai pie Mrs. I. Hertele - Krause, 18 Bowden St., Toronto 279, Ont. **Tālrunis: 466-0472.**

LASIET
KATRA LATVIEŠA LAIKRAKSTU
LATVIJA AMERIKĀ
KAS TAGAD IR PĀRVEIDOTS PAR VIENU NO LABĀKIEM LATVIEŠU LAIKRAKSTIEM BRĪVAJĀ PASAULĒ

PIEPRASIET
BRĪVEKSEMPLĀRU PA TĀLRUNI (416) 465-7902
VAI PA PASTU:
LATVIJA AMERIKĀ PUBLISHING LTD.
125 BROADVIEW AVE.
TORONTO 250, ONTARIO, CANADA.

PASŪTINIET LATVIJA AMERIKĀ UZ
☐ 3 mēnešiem $ 6.—
☐ 6 mēnešiem $11.50
☐ vienu gadu $21.—

M., Mrs., Miss. .....
Adrese .....

IETAUPIET $6.- (sešus dolarus)
Pasūtinot Latviju Amerikā ***diviem*** *abonentiem ar vienu pasūtinājumu uz vienu gadu tikai par* **$36.- dolariem.**

Mr. Mrs. Miss, ... *Mr. Mrs. Miss.* .....
Adrese ..... *Adrese* .....
....
....

MODERN OPTICAL
— Optiķi —
G. **SARANTOPOULOS,**
reģistrēts optiķis,
228 Danforth Ave.,
Toronto 6, blakus Albanijas klīnikai. Lielā izvēlē aceņu rāmji un kontakta lēcas. Ātra un laipna apkalpe.
Tel. 463-8717

☆

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave.
LE3-7954
YORK CHAPEL
2357 Bloor St. W.
Parkošana abās bēru mājās

L. LUNSKY
OPTIĶIS
Atvērts no pl. 9.30—6 vak.
Ar iepriekšēju pieteikšanos.
470 College St., Toronto.
Tel. 921-3924

LATVIEŠU NAMS
491 College St., Toronto
IZĪRĒ TELPAS
sarīkojumiem ● viesībām
● klāj viesību galdus ●
Tel. 922-2931

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4812 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
Ātrās palīdzības mašīnas
jūsu rīcībā 24 stundas
221-1159

Daugavas Vanagu nams 125 BROADVIEW AVE. **Daugavas Vanagu klubs**
Tel. 465-5225
PIEDĀVĀ ZĀLI
DAŽĀDIEM SARĪKOJUMIEM
PIEPRASIET TELEFONISKI
atvērts biedriem un viesiem
no pirmd. līdz piektd. no pl. 4 — 1 naktī,
sestdienās no pl. 12 — 1 naktī,
svētdienās no pl. 12—9 vakarā
DAŽĀDI DZĒRIENI AR MALTĪTĒM KATRA IZVĒLĒ. SVĒTDIENĀS DZĒRIENI TIKAI PIE MALTĪTĒM

KALUPE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI — PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas ĶIVLENIEKS-KORMS
Veikalā un darbnīcā 964½ Bloor St. W., Toronto 4, Ont. tālr. 533-2837

Fotografiski darbi
ar izcilu kvalitāti!
Pieprasiet informāciju par veikaliem jūsu rajonā pasūtinājumu nodošanai
tālr. 863-1166
Benjamiņa
filmu laboratorija

VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBI
- **VIZĪTKARTES**
- **IELŪGUMI**
- **BIĻETES**
- **VĒSTUĻU GALVAS UN APLOKSNES**
- **GRĀMATAS**
- **KALENDĀRI**
- **MĒNEŠRAKSTI**
- **AVĪZES**
- **UN LĪDZĪGI IESPIEDUMDARBI**

VEICAM
- **LAIKUS**
- **LABI**
- **UN PAR MĒRENĀM CENĀM**

vienā no lielākām latviešu akciju sabiedrībām Kanadā

amber
PRINTERS AND PUBLISHERS LIMITED
SPIESTUVE UN KANTORIS:
125 BROADVIEW AVE., TORONTO 250, ONT.
(416) 466-1514

JĀNIS LĀMA
Piedāvā:
PONTIAC • BUICK • SKYLARK • OPEL
LEMANS • VENTURA II • FIRENZA • G.M.C. TRUCKS •
• Arī lielā izvēlē lietotas mašīnas •
HOGAN PONTIAC BUICK CO., LTD.
348 DANFORTH AVE., TORONTO (416) 461-3561

kas? kur? ko?

Town & Country R. E. Ltd., Realtor
V. PALMA pārstāvis

377 Glengarry Ave., Toronto 12, Ontario
TĀLR. 782-7246
Pērkot vai pārdodot savu nekustamu īpašumu, zvaniet nesaistīgai informācijai — 782-7246. Mājas lielā izvēlē visā pilsētā. Palīdzam sagādāt obligācijas un iemaksas māju pirkšanai uz izdevīgiem noteikumiem.

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD
467 Sherbourne St. Toronto 5, Ont. 924-1408
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA APBEDĪŠANAS CEREMONIJU IZKĀRTOŠANA

Godājamie lasītāji!

Lielu daļu no ienākuma Latvija Amerikā apgādam dod sludinājumi.

Uzņēmēji, ievietojiet sludinājumus mūsu laikrakstā.

Lūdzam arī visus laikraksta lasītājus atbalstīt sludinātājus, iepērkoties viņu veikalos un izmantojot to pakalpojumus.

SAIŅI UZ BALTIJAS VALSTĪM un P.S.R.S.

Bez muitas: Motocikli, veļas mazgājamās mašīnas, televīzijas aparāti, ledusskapji u.t.t. Automašīnas lūdzam pieprasīt pirmās, jo to daudzums ierobežots. Jūs varat pasūtināt pārtikas saiņus līdz 40 mārciņām. Mēs pārsūtām apģērbu saiņus līdz 19,75 mārciņām. Visi sūtījumi ir apdrošināti. Mūsu veikalā ir plašā izvēlē dažādi materiāli apģērbiem un citas preces.

Ātra apkalpe ■ Slēgts trešdienās ■ Atvērts no plkst. 9 rītā līdz 7 vak., sestdienās no pl. 9 — 5 pēcp.

BALTIC EXPORTING CO.
480 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ont., tālr. LE 1-3098

Kanadas lielākais un labākais speciāli
EIROPIEŠU DELIKATEŠU UN GAĻAS VEIKALS
tip-top MEATS
DELICATESSEN
plaša izvēle, visiabākā kvalitāte par mērenām cenām.
Katru nedēļu kaut kas sevišķs
1727 BLOOR ST. WEST
(pretim Keele pazemja stacijai)
YORKDALE SHOPPING CENTRE
FAIRVIEW MALL
Sheppard Ave. / Don Valley Parkway
(Queen Elizabeth un Highway 27)
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS

Ēģipte izraida krievu padomdevējus

Lielākais trieciens Pad. sāvienībai bija, kad Ēģipte pavēlēja 20.000 krievu padomdevējiem un militāriem lietpratējiem atstāt arabu territoriju. Kremļa valdībai ultimātu nodeva Ēģiptes premjērministrs Sidki savā 30 stundu apmeklējuma laikā Maskavā. Kad Sidki pieprasīja padomju valdībai jaunus ofensīvos ieročus, bet krievi tos atteicās piegādāt, Ēģiptes prezidents Sadats pavēlēja 20.000 padomju militāriem padomdevējiem atstāt Ēģipti, kuŗā tie bija uzturējušies 16 gadus, Maskavai ieguldot Ēģiptē 7 bilj. dolaru.

Maskavas spēle Vidējos austrumos visu laiku bijusi asa un bīstama. Pad. savienība labprāt piegādāja ieročus katrai arabu valstij, kas tos prasīja, it sevišķi Ēģiptei, bet pastāvēja par stingru savu pārraudzību. Krievi deva MIG lidmašīnas un raķetes, bet pastāvēja arī uz savām veto tiesībām arabu ārlietu politikā. Pad. savienība gan izvairījās no lielāka kaŗa kurināšanas Vidējos austrumos, bet uzturēja saspīlējumu, lai varētu izplest savu iespaidu. Palielinātā krievu kontrole jau sen radīja saīgumu arabos. Ēģiptieši, kas ar krieviem nāca sabiedriskā un tirdznieciskā saskarē, nosauca viņus par „nepieklājīgiem, rupjiem un nepatīkamiem". Krievi arī daudz nesagājās ar arabiem, bet dzīvoja noslēgti savā sabiedrībā, nelielā salā Nīlas upē. Berzēšanās starp krieviem un ēģiptiešiem pieauga. Pagājušā gadā Sudana izstājās no padomju orbita. Ēģiptiešu vadītāji, zem tautas saucieniem „sakaut Izraelu", atrada, ka viņiem nav vairs ne savas politikas, nedz sava apbruņojuma pārvaldītāju. Jūtot pieaugošo pretpadomju noskaņojumu Kairo, Maskava ieguva politisko nodrošinājumu, noslēdzot militāru paktu ar Sīriju un Īraku. Taču tas nespēja aizstāt Ēģiptes, arabu pasaules galvenās valsts zaudējumu.

Ēģiptes monarchijas nogāšanas 20 gadu atceres svētkos, 22. jūlijā, Ēģipti pa gaisu vai jūŗas ceļu bija atstājuši 20.000 krievu padomdevēju ar savām ģimenēm. Atstājot Ēģipti, muitas ierēdņi krievus sīki pārmeklēja, lai tie neizvestu vairāk zelta kā atļauts. Kaut gan ap 10.000 padomju privātie padomdevēji — inženieŗi, rūpniecības un dambju izbūves vadītāji vēl paliks valstī, tad tomēr Ēģiptes rīcība norāda uz skaidru militārās politikas neatkarības deklarāciju no Maskavas. Ēģipte atvēra savas durvis krieviem, kad agrākais ASV ārlietu ministrs Dalless atteicās financēt Asvara dambja izbūvi.

Maskavas atkāpšanās vēl nenodrošina mieru Vidējos austrumos, bet var palielināt kaŗa risku, ja ēģiptieši pieņems provokatoriskāku līniju pret Izraēlu nekā Pad. savienība to viņiem atļāva. Tas tomēr savukārt samazinās Izraēlas baiļes no konfrontācijas ar krieviem, ka arī risku par divu lielvalstu sadursmi Vidējos austrumos.

Ēģipte pirms dažām nedēļām, kad kļuva skaidrs, ka Pad. savienība un ASV ierobežos savus kaŗa sūtījumus Ēģiptei un Izraēlai, iesāka apspriest limašīnu un defensīvo ieroču pirkšanas iespējas Anglijā. Kaŗa ieroču sūtījumu ierobežošanu Vidējos austrumos saista ar ASV prezidenta Niksona sarunām Maskavā. Anglija līdz šim pārdevusi Ēģiptei vieglos ieročus. Premjērministra Edvarda Hīta valdība katru pasūtījumu vēl pārbauda arabu-Izraēlas varas līdzsvara ietvaros.

Vašingtona domā, ka Sadats mēģina pasaules domu noskaņot par labu viņa prasībām, lai Izraēla atvilktos no arabu okupētām territorijām un lai vājinātu ASV atbalstu Izraēlai.

Arabu valstis klusē, bet Sudanā oficiālie avoti uzskata padomju ekspertu izraidīšanu ar lielu apmierinātību, tāpat Libijas un Sirijas prezidenti piekrīt Sadata rīcībai. Jordanas valdībai Sadata solis nāca kā pārsteigums. Kāds vecākais arabu diplomāts Romā izteicies, ka Maskavas apciemojumā prezidents Niksons apsolījis pēc ASV prezidenta vēlēšanām novembrī spiest Izraēlu uz miera līgumu ar arabiem, ja Ēģipte izraidīs krievu militāros padomdevējus, tāpēc Kremlis arī nav pretojies izraidīšanai. Sadats gan neko nav minējis par Pad. savienības izraidīšanu no flotes bazēm Portsaidā un Aleksandrijā, tāpat no nesen izbūvētās noslēgtās Mersa Matrugas ostas, kas atvietos atklāto Aleksandriju.

Arī padomju valdība Maskavā 19. jūlijā apstiprināja, ka Ēģipte izraidījusi krievu militāros padomdevējus no savas territorijas. Oficiālā padomju ziņu aģentūra TASS ziņoja par krievu padomdevēju atvilkšanu, jo abas valdības esot vienojušās, ka padomdevēji savas funkcijas jau izpildījuši. Ar krievu aiziešanu un Izraēlas gaisa spēku pārākumu Ēģipte tagad ir atklāta Izraēlas lidmašīnu dziļajiem ielidojumiem viņas territorijā. Ēģiptes bezpalīdzīgais stāvoklis pret gaisa uzlidojumiem spieda nelaiķa prezidentu Gamalu Abdelu Naseru 1970. gadā braukt uz Maskavu un atvest militāros padomdevējus un pretgaisa aizsardzības raķetes. Krievi tad pārņēma Kairo lidlauku un paši apkalpoja visu Ēģiptes aizsardzības tīklu, kā arī izdarīja MIG patruļlidojumus. Izraēla, baidoties saskarties ar krieviem, izbeidza dziļos ielidojumus arabu territorijā. Pēc 1967. gada īskaŗa Pad. savienība bagātīgi apgādāja Ēģiptes armiju ar ieročiem, bet atteicās piegādāt Ēģiptei ofensīvās tāllidojuma lidmašīnas. Izraēla savukārt saņēma ASV piegādātās Phanton lidmašīnas. Ēģiptiešu politiķi neslēpa faktu, ka Ēģipte nevar atsākt kaŗu pret Izraēlu bez krievu aktīva atbalsta. Ēģiptiešu armija, sēdot 5 gadus ierakumos pie Suecas kanāla, kļuva nepacietīga par nenoteikto „ne kaŗa, ne miera" stāvokli. Sadats, lai iegūtu laiku, apgalvoja, ka 1971. gads būs izšķīrējs, bet gada beigās — ka nav cita nokārtojuma, ka „tikai kaŗš". Tagad, 1972. gadā, Sadats rīkojas, bet viņa rīcībai nebūs militāras nozīmes, ciktāl aizkulisēs stāvēs Vašingtonas un Maskavas noruna.

Vienotības zīmē

(Pārnesums no 1. lp.)

nodzīvojot vienu nedēļu vienkopus, radīsies iespēja iepazīties ar latviešu politiskās un kultūrālās darbības problēmām, kā arī precīzāk noformulēt sēdes gaitā jau pieņemtos vai ierosinātos priekšlikumus.

PBLA valdes sēdes galvenais uzdevums būs sagatavoties priekšā stāvošai Eiropas drošības konferencei. Līdz sēdei būs sagatavots memorands konferences vajadzībām, kas sastāvēs no 3 daļām, vispirms norādot uz Latvijas valsts nelegālo okupāciju, politiskā daļā apsūdzot Pad. savienību pārkrievināšanā, saimnieciskā kolonializācijā un cilvēka pamattiesību neievērošanā, kamēr trešā daļa sastāvēs no latviešu tautas prasībām pašai drošības konferencei. Memoranda sagatavošanā iesaistīti dažādu tautību starptautisko tiesību zinātnieki, izcilākie latviešu politiskie darbinieki no visiem latviešu politiskiem nogrupējumiem dažādās zemēs. Latvijas diplomātiskais korpuss kopējā latviešu Eiropas drošības konferences akcijā nepiedalīsies, bet ir apsolījis vismaz komentēt PBLA sagatavotos iesniegumus. Pašlaik tiek arī sakopoti un apstrādāti materiāli eventuālām preses konferencēm Eiropas drošības konferences vietā, kas laikam būs Helsinki, Somijā.

Katra PBLA sastāvošā latviešu centrālā organizācija līdz sēdei sagatavos analizi par dažādo zemju nostāju Baltijas valstu jautājumā. Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centrs apzinās Eiropu, Latviešu nacionālā apvienība Kanadā — Āfriku, Amerikas latviešu apvienība — Amerikas kontinentu, bet Latviešu apvienība Austrālijā — Āziju. Sēdei būs arī jāvienojas par latviešu delegācijas sastāvu sūtīšanai uz Eiropas konferenci, kā arī veidu, kā veikt apvienotu līdzekļu vākšanas akciju latviešu līdzdalībai šajā Latvijas tiesību apdraudētajā konferencē.

Ļoti iespējams, ka šīs sēdes rezultātā tiks veikti divi lieli priekšdarbi mūsu darbības apvienošanā. No centrālo organizāciju sarakstes redzams, ka pastāv atbalsts domai, apvienot Ziemeļamerikas latviešu kultūras fondu ar Austrālijas latviešu kultūras fondu, tā radot kopēju Kultūras fondu, kas darbotos pie PBLA. Šāds kopējs pasākums varētu dot latviešu kultūras darbam atbalstu ap 25.000 dol. gadā. Tāpat turpinās sarunas trīs baltiešu globālo organizāciju vadītāju vidū, lai PBLA sēdes beigās varētu notikt šo trīs organizāciju kopēja sēde, kuŗā nodibinātu Pasaules baltiešu apvienību. Šādai iespējai palīdz apstākļi, ka pašreiz igauņu un lietuviešu globālās valdes darbojas ar sēdekļiem Ņujorkā, kuŗas tuvumā arī pulcēsies PBLA valde savai pirmai sēdei pilnā sastāvā.

Lielu sēdes daļu aizņems arī jautājums par vadlīniju izstrādāšanu mūsu darbam ārpus Latvijas. Kaut latviešu centrālās organizācijas gadu ritējumā attīstījušas mērķtiecīgus un saskaņotus darba laukus, PBLA valde apņēmusies izstrādāt kopēju programmu, gan attieksmē uz latviešu darbu svešumā, gan okupētajā Latvijā. Šī darba kārtas punkta apstrādāšanai katram valdes loceklim uzdots būt par referentu vairākos analizes jautājumos. Uzdevumu risināšana jau četrus mēnešus pirms sēdes veicinās jautājumu nopietnu apstrādāšanu.

Valdei būs arī jāapstiprina budžets, kas pašreiz ir 2.450 dol. gadā, jārunā par Stokholmā radīto PBLA Informācijas biroju, statūtiem, Tautas balvu. Valde cer arī uz Latvijas diplomātu līdzdalību, lai varētu pārrunāt kopējos sadarbības jautājumus.

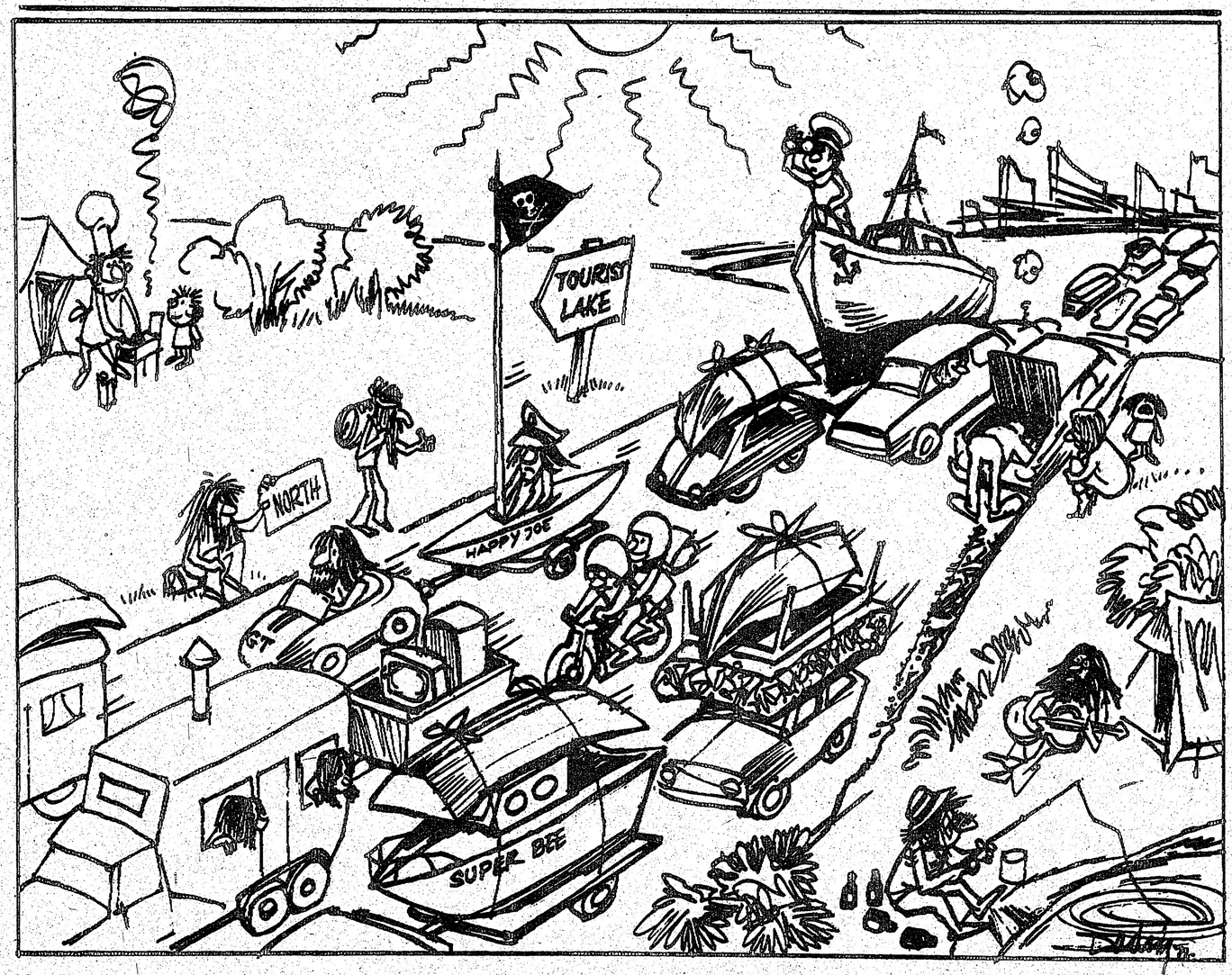

KANADAS VASARAS AINAS — Dadža zīmējums